

**ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
VERSLO IR VIEŠOSIOS VADYBOS KATEDRA**

Vilma NAINIENĖ

Viešojo valdymo studijų programos studentė

**NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO POLITIKOS
ĮGYVENDINIMAS:
ŠIAULIŲ MIESTO SPORTO ORGANIZACIJŲ ATVEJIS**

Magistro baigiamasis darbas

Šiauliai, 2018

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
VERSLO IR VIEŠOSIOS VADYBOS KATEDRA

Vilma NAINIENĖ

NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO POLITIKOS
ĮGYVENDINIMAS:
ŠIAULIŲ MIESTO SPORTO ORGANIZACIJŲ ATVEJIS

Magistro baigiamasis darbas
Socialiniai mokslai, Viešasis administravimas (612N70006)

Darbo vadovė:
doc. dr. Vita JUKNEVIČIENĖ

Teigiu, kad baigiamasis darbas, kurį teikiu Viešojo administravimo magistro kvalifikaciniam laipsniui įgyti, yra originalus autorinis darbas.

(Studento parašas)

Vilma Nainienė. (2018). *Neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimas: Šiaulių miesto sporto organizacijų atvejis*. Magistro darbas. Darbo vadovė – doc. dr. Vita Juknevičienė. Šiaulių universitetas, Verslo ir viešosios vadybos katedra. Šiauliai. 85 p. (128 p.).

SANTRAUKA

Magistro darbe nagrinėjama neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimas, apimant Šiaulių m. sporto organizacijas. Tyrimą sudaro trys dalys.

Pirmoje dalyje teorinė analizė leido identifikuoti neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sampratą gerovės valstybės kontekste. Atskleidžiama švietimo politikos kaip viešosios politikos srities apibrėžtis, pristatoma švietimo politikos įgyvendinimo koncepcija ir jos bruožai, reikšmė. Išryškinama neformaliojo vaikų švietimo politikos samprata ir jos bruožai, nustatomas sporto organizacijų vaidmuo neformalaus vaikų švietimo sistemoje.

Antroje dalyje pateikiama tyrimo metodologija ir paaiškinamas pasirinkimo pagrindumas. Išryškinama naudota tyrimo strategija, kuri aiškiai parodo tyrimo darbo nuoseklumą, kuriame identifikuojami darbo eigos etapai. Pasirinkti kiekybinio ir kokybinio tyrimo metodai, kurie leido išnagrinėti neformalaus vaikų švietimo politikos įgyvendinimą Šiaulių m. sporto organizacijose.

Trečioje dalyje pateikiami tyrimo rezultatai. Identifikuota neformaliojo vaikų švietimo organizavimo Šiaulių mieste statistinių sporto duomenų analizė, kuri atskleidė, kad nuo 2015 m. pastebėtas augantis mokinių skaičius sporto organizacijose, didėjantis neformaliojo vaikų švietimo teikėjų ir programų skaičius, tačiau nustatyta problema – nežymiai mažėjantis sporto trenerių skaičius.

Tyrimas su Šiaulių miesto sporto organizacijų atstovais, leido išskirti pagrindinius aspektus. Nustatyta, kad trūkstama finansavimo neformaliojo vaikų švietimo organizacijoms ir biudžetinių įstaigų statuso suvienodinimo, atskleista gausios dokumentacijos problema, trūkstama iniciatyvos įtraukti neformaliojo vaikų švietimo programų tiekėjus į įvairių su sportu susijusių sprendimų priėmimą.

Tyrimas su Šiaulių miesto savivaldybės atstovais, leido identifikuoti esamą situaciją, tobulinimo galimybes ir esamas iškilusias problemas. Atskleista, kad paslaugų įgyvendinimas priklauso nuo planavimo etapų, išskirti prioritetai, pagal kuriuos vyksta paslaugų planavimas. Prioritetai: vaikų skaičiaus didinimas neformaliojo vaikų švietimo programose, vaikų užimtumo padidinimo klausimas, trūkstama netradcinių sporto šakų. Tyrimo metu išsiaiškinta, kad infrastruktūros gerinimo klausimas išlieka svarbus. Darbo pabaigoje išryškinamos neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje plėtros galimybės.

Reikšminiai žodžiai: švietimas, švietimo politika, švietimo koncepcija, viešoji politika, viešosios politikos procesai, sporto politika, sporto organizacijos, neformalus švietimas, neformaliojo švietimo programos, strateginis veiklos planas, strateginis valdymas, socializacija, audito ataskaita.

Vilma Nainienė. (2018). *Implementation of the informal children education policy: case analysis of Šiauliai city sport's organisations*. Master Thesis. Supervisor - assoc. prof. dr. Vita Juknevičienė. Šiauliai University, Department of Business and Public Management. Šiauliai. 85 p. (128 p.).

SUMMARY

The Master's Degree work analyses implementation of the policy of informal education for children covering sports' organisations in the city of Šiauliai. The work is composed from three parts:

Theoretical analysis in *the first part* enabled identifying the concept of the implementation of the policy of informal education for children within the context of the welfare country. Definition of educational policy as the sphere of the public policy is revealed, conception of implementation of the educational policy together with its features are presented. The concept of the policy of informal education for children and its features are highlighted, role of sports' organisations within the system of informal education for children is defined.

The second part presents the survey methodology and substantiates the selection. The applied survey strategy is highlighted and it clearly indicates the consistency of the survey with stages identified. The selected qualitative and quantitative methods of the survey enabled analysis of implementation of the policy of informal education for children in sports' organisations in the city of Šiauliai.

The third part presents results of the survey. Analysis of statistical sports' data from organising the informal education for children in the city of Šiauliai is presented. It revealed that since 2015 the increasing number of children in sports' organisations has been observed together with the growing number of providers of informal education programmes and services for children. Nevertheless, the problem was identified – the decreasing number of sport trainers.

Survey with representatives from sports' organisations in the city of Šiauliai enabled identification of the main aspects. It was defined that there is insufficient financing for organisations of informal education for children, uniformity of status of budgetary institutions is needed; the problem of excessive documentation was revealed, the lack of initiative to include providers of informal education services for children into the decision making processes (directly linked with sports) was identified.

Survey with representatives from Šiauliai city municipality allowed identification of the current situation, development perspectives and existing problems. It was revealed that implementation of services depends on stages of planning; priorities were separated that affect the planning of services. Priorities: increased number of children in different programmes of the informal education for children, the issue of increasing the busyness of children, lack of unconventional sports. The survey revealed that the issue of infrastructure development remains relevant. The end of the work presents possibilities for the development of the implementation of the policy of informal education for children within the sphere of sports.

Keywords: education, education policy, education concept, public policy, the public policy process, sports policy, sports organizations, non-formal education, the non-formal education programs, strategic business plan, strategic management, socialization, the audit report

TURINYS

<i>IVADAS</i>	10
<i>I. NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO SAMPRATA GEROVĖS VALSTYBĖS KONTEKSTE</i>	15
1.1. Švietimo politikos įgyvendinimas gerovės valstybėje	15
1.1.1. Švietimo politikos kaip viešosios politikos srities apibrėžtis	15
1.1.2. Švietimo politikos įgyvendinimo koncepcija ir bruožai	19
1.1.3. Švietimo politikos reikšmė gerovės valstybės koncepcijoje.....	23
1.2. Neformaliojo vaikų švietimo politikos samprata ir bruožai	25
1.3. Sporto organizacijų vaidmuo neformalaus vaikų švietimo sistemoje.....	29
<i>II. NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ŠIAULIŲ MIESTE, ĮTRAUKIANT SPORTO ORGANIZACIJAS, TYRIMO METODOLOGIJA</i>	36
2.1. Tyrimo strategija	36
2.2. Tyrimo metodai ir jų taikymas	38
<i>III. NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ŠIAULIŲ SPORTO ORGANIZACIJOSE TYRIMO REZULTATAI</i>	42
3.1 Neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo Šiaulių mieste analizė	42
3.1.1 Neformaliojo vaikų švietimo užtikrinimo sistema Šiaulių mieste.....	42
3.1.2 Neformaliojo vaikų švietimo organizavimo Šiaulių mieste statistinių sporto duomenų analizė.....	44
3.1.3 Šiaulių miesto sporto organizacijų atstovų (vadovų) nuomonės apie neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimą apklausos rezultatai.....	51
3.1.4 Šiaulių miesto savivaldybės atstovų nuomonės apie neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje situaciją ir galimybes tyrimo rezultatai	60
3.2 Neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje plėtros galimybės	74
<i>IŠVADOS</i>	75
<i>REKOMENDACIJOS</i>	77
<i>LITERATŪRA</i>	78
<i>PRIEDAI</i>	86

SAVOKOS

Administravimas – tai sistemos arba organizacijos valdymas vadovaujantis aukštesniųjų institucijų išleistais teisės aktais ir kitais normatyviniais dokumentais (Želvyš, Būdienė, Zabulionis, 2003, p.8).

Formalusis švietimas – švietimas, vykdomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas švietimo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija arba pripažįstama kompetencija, reikalinga įstatymų reglamentuojamam darbui ar funkcijai atlikti (LR švietimo įstatymas, 2011).

Koncepcija – pažiūrų į kuriuos nors reiškinius sistema; daikto, reiškinio, proceso samprata; kūrinio, veiklos sumanymas, mintinis projektas, planas (Aidukaitė, Bogdanova, Guogis, 2012, p. 20).

Laisvasis mokytojas – fizinis asmuo, užsiimantis individualia švietimo teikėjo veikla (LR švietimo įstatymas, 2011).

Mokinio krepšelis – lėšos, skiriamos vienam sutartiniam mokiniui vienerių metų mokymo reikmėms (LR Vyriausybės nutarimas „Dėl Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos patvirtinimo“, 2013).

Neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas (LR švietimo įstatymas, 2011).

Neformalusis vaikų švietimas – kryptinga veikla, padedanti vaikui įgyti kompetencijos, tapti sąmoninga asmenybe, sugebančia atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas ir aktyviai veikti visuomenėje bei prisitaikyti prie kintančios aplinkos (LR švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijos patvirtinimo“, 2012).

Neformaliojo vaikų švietimo paskirtis – tenkinti mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais (LR švietimo įstatymas, 2011).

Nevyriausybinių organizacija – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas (LR nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas, 2013).

Politika – tai bendro žmonių gyvenimo visuomenėje organizavimas <....> – tai valstybės valdymas (Krupavičius, Lukošaitis, 2004, p. 9)

Savišvieta – savarankiškas mokymasis, kuris remiasi asmens iš įvairių šaltinių gaunamomis žiniomis ir jo praktine patirtimi (LR švietimo įstatymas, 2011).

Socializacija – vaikystėje prasidedantis procesas, kai, išmokdamas visuomenės normų, dėsnių ir gyvenimo būdo, asmuo tampa visuomenės nariu. Socializacija yra būtina kiekvienos visuomenės

funkcionavimo sąlyga ir, prasidėjusi šeimoje, kitose socialinėse grupėse, institucijose ir erdvėse, kiekvieną individą integruoja į visuomenę ir atlieka itin svarbų vaidmenį viso gyvenimo procese (Vaikų ir jaunimo socializacijos 2014–2016 metų veiksmų planas, 2014).

Sportas – visos fizinės veiklos formos, kuriomis organizuotai ar individualiai siekiama tobulinti fizinę ištvermę ir psichinę sveikatą (gerovę), formuoti socialinius santykius ar siekti rezultatų įvairaus lygio varžybose (LR kūno kultūros ir sporto įstatymas, 2017).

Strategija – politinės, visuomeninės kovos vadovavimo menas (Lietuvių žodynas, 2017).

Švietimas – veikla, kuria siekiama suteikti asmeniui visaverčio savarankiško gyvenimo pagrindus ir padėti jam nuolat tobulinti savo gebėjimus (LR švietimo įstatymas, 2011).

Švietimo pagalba – profesinis orientavimas, švietimo informacinė, psichologinė, socialinė, pedagoginė, specialioji pedagoginė ir specialioji pagalba, sveikatos priežiūra mokykloje, konsultacinė, mokytojų kvalifikacijos tobulinimo ir kita pagalba (LR švietimo įstatymas, 2011).

Švietimo politika – tai visuma kryptingų veiksmų, kuriais siekiama įgyvendinti strateginius švietimo sistemos arba organizacijos tikslus (Želvys, Būdienė, Zabulionis, 2003, p. 6).

Vaikas – žmogus iki 18 metų, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta kitaip. Jeigu asmens amžius yra nežinomas ir yra priežasčių manyti, kad jis yra nepilnametis, toks asmuo laikomas vaiku, iki bus nustatyta priešingai (LR vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas, 2017).

Vaikų švietimas – tai žmogaus iki 18 metų užsiimama veikla, kuria siekiama suteikti asmeniui savarankiško gyvenimo pagrindus ir padėti nuolat tobulinti savo gebėjimus (LR švietimo įstatymas, 2011; LR vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas, 2017).

Viešasis sektorius – tai valstybės teikiamų paslaugų ir galimybių savo piliečiams teikimo forma, kaip viešoji gėrybė (Lane, 2003).

Viešasis valdymas – tai sudėtingas viešosios politikos ir viešojo administravimo procesų sąveikos rezultatas (Šerikova, 2013, p. 23)

Viešoji politika – tai valdžios institucijų, oficialių asmenų elgsena, veiksmai, veiklos kurso pasirinkimas ir praktinis jo įgyvendinimas politikos procese (Vaikų ir jaunimo socializacijos 2014–2016 metų veiksmų planas, 2014).

LENTELĖS

1 lentelė. Politinio proceso modeliai.....	16
2 lentelė. Švietimo sistemos principai.....	21
3 lentelė. Gerovės valstybės modeliai.....	24
4 lentelė. Tyrimo organizavimas pagal Ganto grafiką.....	36
5 lentelė. Sporto organizacijų atstovų (vadovų) apklausos pavyzdys.....	39
6 lentelė. Šiaulių m. savivaldybės atstovų interviu kategorizavimo pavyzdys.....	41
7 lentelė. Švietimo skyriaus koordinuojamų švietimo įstaigų palyginimas.....	45
8 lentelė. El. mokinio pažymėjimo sistema.....	46
9 lentelė. Neformaliojo švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistemos.....	46
10 lentelė. Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų ir programų augimas.....	47
11 lentelė. Sportinę veiklą vykdžiusių įstaigų dinamika.....	48
12 lentelė. Anketinės apklausos atvirojo klausimo atsakymų suvestinė.....	51
13 lentelė. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų planavimas.....	60
14 lentelė. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų organizavimas.....	63
15 lentelė. Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų personalo valdymas.....	65
16 lentelė. Šiaulių m. savivaldybės ir sporto organizacijų santykis. Vadovavimo principai.....	67
17 lentelė. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų koordinavimas.....	69
18 lentelė. Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų ataskaitų teikimas.....	70
19 lentelė. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų finansavimas.....	71

PAVEIKSLAI

1 pav. Viešosios politikos formavimo procesas.....	17
2 pav. Švietimo politikos ciklas.....	22
3 pav. Neformaliojo mokinių švietimo paskirtis, teikėjai, gavėjai.....	26
4 pav. Neformalųjį švietimą teikiančios organizacijos.....	27
5 pav. Neformaliojo vaikų švietimo principai.....	28
6 pav. Kūno kultūros ir sporto, kaip viešojo sektoriaus, strateginio valdymo modelis.....	33
7 pav. Teorinis pagrindimas.....	37
8 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų ir NVŠ teikiančių mokyklų lankančių vaikų skaičiaus kitimas.....	44
9 pav. Darbuotojų skaičiaus dinamika Šiaulių m. sporto įstaigose.....	48
10 pav. Mokinių skaičius Šiaulių m. savivaldybėje ir Šiaulių m. sporto mokyklose.....	49
11 pav. Šiaulių m. veikiančių sporto organizacijų gaunamos pajamos.....	50
12 pav. Sporto organizacijų galimybės pritraukti vaikus į siūlomas veiklas vertinimas.....	52
13 pav. NVŠ teikėjų teikiamų paslaugų kokybės vertinimas Šiaulių mieste.....	53

14 pav. Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių pagalba pritraukiant vaikus į jų siūlomas veiklas, vertinimas.....	53
15 pav. NVŠ ir Šiaulių m. savivaldybės bendradarbiavimas organizuojant NVŠ paslaugas, vertinimas.....	54
16 pav. NVŠ teikėjų nuomonės dėl įtraukimo į sporto srities sprendimų priėmimą Šiaulių m. savivaldybėje.....	55
17 pav. Sporto organizacijose dirbančių trenerių kompetencijos vertinimas.....	55
18 pav. Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių vykdomos NVŠ sporto organizacijų veiklos kontrolės vertinimas.....	56
19 pav. Atsiskaitymo už sporto organizacijos / asociacijos / mokyklos veiklos finansavimo tvarkos vertinimas.....	57
20 pav. Sporto organizacijos / asociacijos / mokyklos finansavimo tvarkos vertinimas.....	57
21 pav. Lėšų paskirstymo skaidrumo sporto organizacijoms / asociacijoms / mokykloms vertinimas.....	58

IVADAS

Temos aktualumas. Informacijos gausos amžiuje akcentuojama, kad vaikų gebėjimas mokytis yra dar svarbesnis negu bet kada. G. Kvieskienė ir O. Petronienė (2007, p. 60) teigia, kad „ypatingą reikšmę šiuolaikinėje informacijos pertekliaus ir greitų pasikeitimų visuomenėje įgauna jauno žmogaus įgytų kompetencijų, žinių ir gyvenimo poreikių santykis“. Todėl vaikų švietimas tampa mokymosi visą gyvenimą svarbiu etapu, nes jo metu gaunama daugiausia žinių, o naujovės sparčiai integruojamos į kasdienį gyvenimą. Vaikų švietimas yra valstybės švietimo politikos prioritetas, o vienas veiksmingumo indikatorių yra švietimo kokybė. Šios srities aktualumą patvirtina ir Europos aukštosios švietimo erdvės įgyvendinimo ataskaitoje (2015, p. 3) minima išvalga, kad švietimas – tai pagrindas, kurio dėka gyventojams padedama rasti savo darbo vietą rinkoje ir visuomenėje, todėl politikos formuotojai, akademiniai darbuotojai ir studentai turėtų mokytis vieni iš kitų dirbdami kartu ir siekdami užsibrėžtų švietimo politikos tikslų.

Pagrindinis vaikų pažinimas vyksta socializacijos metu. Todėl sutinkama, kad žinios ir gebėjimai formuojami ne tik formaliuoju ugdymu, bet ir per neformalųjį ugdymą. Tai akcentuojama ir J. Ruškaus, D. Žvirdausko ir V. Stanišauskienės (2009) darbe, tai minima vaikų bei jaunimo socializacijos programoje, kur „pabrėžiamas neformaliojo vaikų švietimo vaidmuo įgyvendinant užimtumo, prevencijos ir edukacines programas, lemiančias sėkmingą vaikų ir jaunimo socializaciją, ugdančias jų kultūrinę brandą, pilietiškumą, socialinius įgūdžius, saviraišką, gebėjimus ir polinkius“ (Neformalusis vaikų švietimas Lietuvoje..., 2009, p. 9). Taigi, palaiapsniui neformaliojo ir savaiminio mokymosi įteisinimas tampa pagrindiniu mokymosi visą gyvenimą politikos aspektu (Colardyb, Bjornavold, 2004, p. 69).

2015 m. atliktas Tarptautinis penkiolikmečių tyrimas *Programme for International Student Assessment* (toliau – PISA), atskleidė neformaliojo ugdymo teigiamą įtaką aukštiesiems gebėjimams formuluoti. Europoje didelis dėmesys skiriamas vaikų neformaliajam švietimui ir plėtrai bei galimybėms, kurios susijusios su veiksmingais sprendiniais švietimo sistemoje. Tai pabrėžia J. Skirmantienė (2013), kuri teigia, kad „laisvalaikio kultūra turi didelę reikšmę asmenybei tobulėti ar jos degradacijai. Tinkamas neformaliojo vaikų švietimo organizavimas ir įgyvendinimas atitraukia vaikus nuo beprasmiško laiko leidimo, žalingų įpročių, nusikalstamumo“ (Neformaliojo ugdymo svarba pozityviajai socializacijai, 2013, p. 109). Apie vaikų neformaliojo ugdymo reikšmę panašiai rašo J. V. Vaitkevičius, L. Miliūnienė ir T. Bakanovienė (2008, p. 253), akcentuodami, kad neformaliajame vaikų ugdyme svarbiausios yra kiekvieno vaiko individualios savybės (kaip gebėjimas, įgūdžiai ir poreikiai, interesai ir gabumai), nes jos lemia neformalaus ugdymo poreikį ir įvairovę

Tačiau atsižvelgiant į teisinius dokumentus ir jų duomenis pastebėta, kad Lietuvos mokiniai, mokydami mokykloje ir atlikdami užduotis, nemoka bendradarbiauti ar pasitikėti bendraamžių komanda – tai parodė 2015 m. PISA tyrimo rezultatai. Tyrimo ataskaitoje akcentuojama, kad teigiamą įtaką aukštiems problemų sprendimo bendradarbiaujant gebėjimams daro neformalusis ugdymas, ypač dramos, sporto ir muzikos užsiėmimai (Pristatyta dar viena tarptautinio PISA 2015 tyrimo dalis..., 2015). Taigi, nustatyta, kad teigiamą poveikį vaikų švietimui turi kūno kultūros ir sporto veiklos, kurių pagalba vaikai įgauna gebėjimus socialinei sanglaudai, dėl ko skatinama socialinė įtrauktis, gerėja jų įsidarbinimo galimybės ir gausėnis bei aktyvesnis dalyvavimas visuomeninėje veikloje ateityje. Lietuvos Respublikos Kūno kultūros ir sporto departamentas – svarbiausia nacionalinė institucija kuriojanti sporto politikos įgyvendinimą šalyje, o jo misija – ieškoti sportininkų, ugdyti fiziškai aktyvią visuomenę ir atstovauti Lietuvai svarbiausiuose tarptautiniuose sporto renginiuose (Lietuvos pirmininkavimas ES Sporto Tarybai 2013). E. Adaškevičienės (2014, p. 51) teigimu, „aktyviam gyvenimo būdui užtikrinti būtinas teigiamas asmens požiūris į sportą, kaip sveikatos stiprinimo, savo kūno tobulinimo, asmenybės savybių ugdymosi šaltinį, kuris skatina teigiamų santykių su sveiku gyvenimo būdu proveržį“. R. J. Shephard ir F. Trudeau (2000, p. 51) teigia, „kad svarbiausias mokyklinės kūno kultūros tikslas yra ilgalaikė mokinių sveikata jiems susipažinus su didele fizinės veiklos formų įvairove“. Taigi, sporto šakas vaikai turi galimybę išmėginti mokyklose ir neformaliojo vaikų švietimo pasirinktuose būreliuose, taip rasti mėgstamą sporto šaką, susiformuoti teigiamą požiūrį į sportą.

Neformaliojo švietimo teikėjai (savivaldybės, nevyriausybinės organizacijos, privačios įmonės) rūpinasi paslaugų, teikiamų vaikams, asortimentu, prieinamumu ir kokybe (laisvalaikio centrai, vaikų ir jaunimo klubai, muzikos, meno, dailės, sporto mokyklos ir kt.). Pastebima, kad „ilgalaiškės iki 10 metų trunkančios neformaliojo vaikų švietimo mokyklų programos ir keletą mėnesių trunkančios būrelio programos siekia skirtingų ugdymo tikslų, yra parengtos, vykdomos ir finansuojamos skirtingais principais“ (Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija, 2012). Vaikų neformaliojo švietimo paslaugų pasiūla yra gana didelė, nepaisant skirtingų ugdymo tikslų, kurie realizuojami per programas ir jų iškeltų uždavinių įgyvendinimą, projektines veiklas.

Švietimo politikai įgyvendinti pasitelkiamos administravimo sistemos, naudojančios įvairias administravimo formas ir modelius, pasižyminčios skirtingais efektyvumo ir tvarumo lygiais nuolat kintančioje ekonominėje, technologinėje ir politinėje aplinkoje. Kiekvienos valstybės neformaliojo vaikų švietimo sistemos administravimas (valdymas ir finansavimas) pasižymi tam tikrais privalumais, formuoja gerosios patirties pavyzdžius. Todėl analizuojant šią sritį, būtina atsižvelgti į nacionalinį kontekstą. Lietuvos Respublikos švietimo sistema apima formalųjį švietimą, neformalųjį švietimą, savišvietą ir švietimo pagalbą (LR švietimo įstatymas, 2011). Šiuo metu Lietuvoje viena aktualiausių temų – tai švietimo politikos įgyvendinimas švietimo sistemoje formaliuoju ir

neformalioju būdu. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija (toliau – LR ŠMM), kaip aukščiausia atsakinga institucija už šalies švietimo politikos formavimą ir įgyvendinimą, nuo 2000 m. inicijavo nemažai tyrimų, atskleidžiančių įvairius neformaliojo vaikų švietimo aspektus: jo sąnaudų ir prieinamumo, popamokinės veiklos veiksmingumo, jaunimo dalyvavimo visuomeninių organizacijų ir savivaldos veikloje ir kt.

2011 m. Lietuvos savivaldybėse veikė 268 neformaliojo vaikų švietimo mokyklos, kurias lankė apie 91 000 vaikų, kas sudarė 20 proc. visų šalies vaikų (Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija, 2012, p. 1), o 2014 m. Lietuvoje veikė 292 neformaliojo vaikų švietimo mokyklos ir formalųjų švietimą papildančio ugdymo mokyklos kurių daugiausiai (237 arba 81,2 proc.) buvo įsteigtos savivaldybių, dalis buvo nevalstybinės (54 arba 18,5 proc.) ir tik viena – valstybinė (0,3 proc.) (Stea(a)m neformalusis vaikų švietimas..., 2015, p. 4). 2006 m. atliktas tyrimas „Neformaliojo vaikų švietimo sąnaudų ir prieinamumas“, kuriuo siekta pagrįsti neformaliojo vaikų švietimo krepšelio įvedimo poreikį (Neformalusis švietimas Lietuvoje..., 2009, p. 6–10). Remiantis LR ŠMM duomenimis (Skyrus papildomų lėšų..., 2018) 2015 m. buvo įvestas neformaliojo vaikų švietimo krepšelis, t.y. pradėtos skirti valstybės tikslinės lėšos, o 2018 m. sausio mėn. neformaliojo vaikų švietimo krepšelis pasipildė 11 mln. eurų iš ES fondų lėšų, t.y. beveik trečdaliu daugiau negu 2017 m. (8,2 mln. eurų). Tikimasi, kad skyrus didesnę sumą, daugiau vaikų bus galima priimti į įvairius būrelius. Lietuvos mokyklos yra skatinamos dalyvauti ir įsitraukti į projekto „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“ veiklas, kurių metu mokiniai turėtų galimybę sudalyvauti pasirinktuose kūno kultūros ir fizinio aktyvumo edukacinėse programose. Tokių veiklų tikslas – skatinti vaikų fizinį aktyvumą ir sudaryti jiems sąlygas ugdyti(s) įvairiose aplinkose: maniežuose, stadionuose, sporto klubuose, baseinuose (NVŠ krepšelis, 2017). Viso į programą planuojama atrinkti 250 šalies mokyklų. Taigi, nacionaliniu lygmeniu ne tik akcentuojama šios srities svarba, bet ir teikiamas atitinkamas finansavimas. Augantis neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimus lankančių vaikų skaičius formuoja įvairių programų pasiūlos ir jų finansavimo poreikį.

Šiaulių mieste iš viso yra 58 įstaigos (viešosios įstaigos, asociacijos, privačios organizacijos, uždarnosios akcinės bendrovės ir laisvieji mokytojai), teikiančios neformalaus švietimo paslaugas, tarp jų 21 organizacija teikianti sporto srities paslaugas. Remiantis Šiaulių miesto savivaldybės duomenimis (Sporto mokyklos, 2018), Šiaulių mieste plėtojamos 32 sporto šakos, 25 iš jų vyksta biudžetinėse sporto mokyklose. Sporto veiklas vaikams teikia 8 biudžetinės sporto mokyklos, kurios siūlo įvairių sporto šakų (tinklinis, stalo tenisas, krepšinis, boksas).

Temos naujumas. Iki šiol yra parengta nemažai užsienio ir Lietuvos mokslinių straipsnių, tyrinėjančių švietimo kaip viešosios politikos srities problematiką. Moksliniais tyrimais analizuoti viešosios politikos tikslai ir bruožai (Raipa, 2002; Hughes, 2012), politikos įgyvendinimo procesas, jo svarba (Sutcliffe, Cipkare, 2017), švietimo politika kaip viešosios politikos sritis (Bartaševičius,

Targamadžė, 2012; Želvys, 2003; Raipa, 2011; Guogis, 2009), gerovės valstybės samprata švietimo sistemoje (Aidukaitė, Bogdanova, Guogis, 2012; Maniokas, 2005; Smalskys, 2015; Titmuss, 1958; Esping-Andersen, 1990; Aidukaitė, 2010; Dapkienė, 2002), vaikų fizinis ir socialinis gyvenimo būdas (Bailey, 2015). Reguliarios fizinės veiklos naudą sveikatai, akademinį efektyvumą tyrė Bailey (2006). Tirta ir valstybių patirtis mokyklų finansų reformos srityje, kai finansavimas buvo naudojamas pagerinti moksleivių padėtį ir pasiekimus (Welner, Chi, 2008). Yra parengtų mokslinių straipsnių, skirtų neformaliojo vaikų švietimo problematikai, kuriuose analizuota: neformaliojo vaikų švietimo paslaugų prieinamumo problemos (Kvieskienė, 2006), vaikų neformaliojo švietimo būklė ir plėtotės galimybės (Ruškus, 2008), apie kūno kultūros ir sporto valdymą vietos lygmeniu (Gedvilaitė, 2010; Jankauskienė, 2008; Brazauskaitė, 2009), sporto organizacijų vaidmuo neformaliojo švietimo sistemoje atskleistas nacionaliniuose dokumentuose (Valstybės kontrolės Valstybinio audito ataskaita, 2015; Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija; LR kūno kultūros ir sporto departamentas, 2013). Lietuvių autoriai (Komskienė, Čingienė, Jacikaitė, 2009) tyrinėjo apie nevyriausybinį vaikų ir jaunimo sporto organizacijų finansavimo panaudojimo patirtis. Analizuojant mokslinius straipsnius apie neformaliojo vaikų švietimo politiką, vaikų įtraukimo galimybes ir lankomumo problematiką, sporto poveikį vaiko asmenybės raidai, pastebima, kad mažai dėmesio buvo skirta neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimui sporto srityje (analizuojant sporto organizacijų perspektyvą). Tyrimui pasirinktame Šiaulių mieste taip pat iki šiol nebuvo nagrinėta ši problematika, nebuvo atliktų empirinių tyrimų, kuriais galėtų pasinaudoti neformaliojo vaikų švietimo politikos administratoriai savivaldybėje.

Tyrimo problema gali būti išreiškiama *probleminiais klausimais*:

- kuo pasižymi neformaliojo švietimo politika sporto srityje?
- kaip buvo ir toliau vyksta neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimas / vystymasis, pasitelkiant Šiaulių sporto organizacijas?
- kokios numatomos Šiaulių sporto organizacijų dalyvavimo neformalaus vaikų švietimo veiklose perspektyvos?

Tyrimo objektas – neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimas, pasitelkiant Šiaulių miesto sporto organizacijas.

Tyrimo tikslas – atskleidus neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje situaciją Šiaulių mieste, identifikuoti jos tobulinimo galimybes.

Tyrimo metu iškelta **hipotezė**: Šiaulių mieste yra sudarytos palankios sąlygos neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimui sporto srityje: pakankamas institucinis tinklas, paslaugų prieinamumas (kaštų, įsitraukimo atžvilgiu), pasiūlos įvairovė.

Tyrimo tikslui pasiekti išskirti **uždaviniai**:

1. Atskleisti neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sampratą.

2. Identifikuoti sporto organizacijų vaidmenį įgyvendinant neformaliojo vaikų švietimo politiką.

3. Nustačius neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje situaciją Šiaulių mieste, identifikuoti plėtros galimybes, akcentuojant miesto sporto organizacijų vaidmenį.

Tyrimo metu buvo panaudoti šie **tyrimo metodai**:

1. *Antrinių duomenų analizė*. Kiekybinis metodas. Šiam tyrimui būdingas matavimo principas, kai tiriamiesiems objektams priskiriamos skaitmeninės reikšmės. Ši procedūra labai standartizuota, tačiau leidžia atskleisti ir tiesiogiai statistiškai palyginti duomenis. Darbe išanalizuotos Šiaulių miesto savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto departamento, Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių 2015–2017 m. ataskaitos. Tikslas – palyginti 2015–2017 m. neformaliojo vaikų švietimo situaciją Šiaulių mieste, remiantis statistiniais duomenimis.

2. *Apklausa raštu (anketavimas)*. Kiekybinis-kokybinis metodas – Šiaulių miesto sporto organizacijų vadovų anketavimas. Apklauso tikslas – atskleisti respondentų požiūrį į neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje situaciją Šiaulių mieste, ją įvertinti, taip pat identifikuoti jos tobulinimo galimybes. Rezultatų analizei panaudota aprašomoji statistika, grafinis vaizdavimas, atvirų atsakymų teksto analizė ir interpretacija.

3. *Apklausa žodžiu (pusiau struktūruotas interviu)*. Kokybinis metodas – interviu su Šiaulių miesto savivaldybės atstovais, koordinuojančiais neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimą. Apklauso tikslas – atskleisti informantų požiūrį į neformaliojo vaikų švietimo politikos sporto srityje įgyvendinimą Šiaulių mieste, identifikuoti trikdžius ir jų sprendimo galimybes. Rezultatų analizei panaudoti metodai: kategorizavimas, interpretavimas, grupavimas, sisteminimas.

Mokslinis naujumas ir praktinis reikšmingumas:

Magistro darbe pateikta teorinė analizė leido atskleisti neformaliojo vaikų švietimo politikos sporto srityje įgyvendinimo sampratą, jos bruožus. Išskirtas ir identifikuotas sporto organizacijų vaidmuo įgyvendinant neformaliojo vaikų švietimo politiką.

Atliktas empirinis tyrimas, kuriame išanalizuota neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo situacija sporto srityje Šiaulių mieste ir identifikuotos plėtros galimybės, akcentuojant miesto sporto organizacijų vaidmenį. Tyrimo medžiaga, išvados ir rekomendacijos gali būti naudingos Šiaulių miesto savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto departamentui (Kūno kultūros skyriui), neformaliojo vaikų švietimo įstaigų vadovams, mokslininkams, kurie tiria neformalaus vaikų švietimo problematiką.

I. NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO SAMPRATA GEROVĖS VALSTYBĖS KONTEKSTE

Neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo analizei ir jos esmei atskleisti, pirmiausiai, turi būti išanalizuoti teoriniai aspektai ir paaiškinama apibrėžtis gerovės valstybės kontekste. Taip pat aptariama neformaliojo vaikų švietimo politikos samprata bei išskirti bruožai, akcentuojamas sporto organizacijų vaidmuo neformalaus vaikų švietimo sistemoje.

1.1. Švietimo politikos įgyvendinimas gerovės valstybėje

Šiame poskyryje aptariama švietimo politikos kaip viešosios politikos srities apibrėžtis, jos koncepcija ir bruožai, identifikuojamos gerovės valstybės suponuotos prielaidos švietimo politikos poveikiui.

1.1.1. Švietimo politikos kaip viešosios politikos srities apibrėžtis

Žodžio „politika“ reikšmių mokslinėje literatūroje gausu. R. Bartaševičius ir V. Targamadzė (2012, p. 3) pastebi, kad iš esmės visi autoriai, siauriau ar plačiau nagrinėjantys švietimo politikos, viešosios politikos arba politikos sąvoką, savo analizę pradeda nuo anglų kalbos terminų „*policy*“ ir „*politics*“, kurie savo ruožtu įneša painiavos į sąvokos švietimo politika suvokimą, gryninimo. R. Želvys (2003, p. 7) teigia, kad žodis „*politics*“ yra daugiau tai, ką nagrinėja politologija, ir šis terminas vartojamas įvardijant tokius visuomenės reiškinius, kaip politinių pažiūrų ir interesų formavimasis, būrimasis į politines organizacijas, politinių partijų veikla, kova dėl įtakos ir valdžios, valstybės valdymo pobūdis įgijus valdžią ir pan. Tačiau B. Tableman (2005) politikos apibrėžimą pateikia platesniu požiūriu ir akcentuoja, kad politika gali būti suprantama kaip visuomenės organizavimo veikla ar veiksmų sekos, kurios vykdo bei apibrėžia ateities tikslus ir sprendinius. Todėl pastebima, kad žodis „politika“ reiškia konkrečias etnines, politines ir kitas pažiūras, kurios susijusios su valstybės valdymu. Žodžio politiką prasmę panašiai pateikia A. Krupavičius ir A. Lukošaitis (2004, p. 9) įvardindami, kad politika – tai veikla, kuri „susijusi su autoriteto ir valdžios visuomenėje įgijimu ir panaudojimu“. Autorių nuomone, tai „žmonių gyvenimo visuomenėje organizavimas, <...> tai valstybės valdymas“. Analizuojant politikos sampratą, galima įvardinti dar vieną sąvoką – „viešojo politika“, kuri yra neatsiejama nuo šalies valdymo.

W. Parsons (2001) „viešąją politiką“ apibūdina kaip tam tikras sritis, kurios pavadintos „viešosiomis“. Autorius teigia, kad „viešosios politikos idėja suponuoja, kad egzistuoja tam tikra gyvenimo sritis, kuri nėra privati ir vien tik individuali, o veikiau yra tam tikrų bendrų interesų valda“. Jo nuomone, viešumas daro didelę įtaką žmogiškajam aspektui, nes kartais reikalingas valdžios ar visuomenės įsikišimas. Įžvelgta, kad valdžia, kuri nesprenžia visuomenei rūpimų problemų, greitai gali prarasti jos pasitikėjimą.

A. Šerikova (2013, p. 23) teigia, kad „šalyje formuojama viešoji politika daro tiesioginę įtaką viešojo valdymo kokybei“. O. E. Hughes (2012, p. 113–114) požiūris panašus, nes jis teigia, kad viešosios politikos judėjimas taip pat yra laikomas svarbiu viešajame sektoriuje. Išskirta, kad viešoji politika atlieka svarbias funkcijas švietimo sistemoje, apimant problemų ir socialinių procesų sprendimą. Matoma, kad viešoji politika gali spręsti visuomenės narių problemas kolektyviai ir individualiai. Panašiai viešosios politikos apibrėžtį pateikia ir J. B. Sutcliffe, S. Cipkare (2017, p. 34), išskirdami viešosios politikos svarbą bei idėją, taip pat visuomenės tiesioginį dalyvavimą viešosios politikos formavimo procese, todėl išskiriami pagrindiniai politiniai proceso modeliai (žr. 1 lent.). Šie modeliai teikia žinių apie viešosios politikos formavimą ir įgyvendinimą (Parsons, 2001, p. 33).

1 lentelė

Politinio proceso modeliai

1.	Problemos identifikavimas ir apibrėžimas;
2.	Problemos sprendimų alternatyvų nustatymas;
3.	Alternatyvų vertinimo kriterijaus pasirinkimas;
4.	Alternatyvų įvertinimas ir geriausias pasirinkimas;
5.	Geriausios alternatyvos privalumų ir trūkumų nustatymas, rizikos ir netikrumo identifikavimas;
6.	Išvadų ir rekomendacijų pateikimas;

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis, O. E. Hughes (2003), p. 119–121

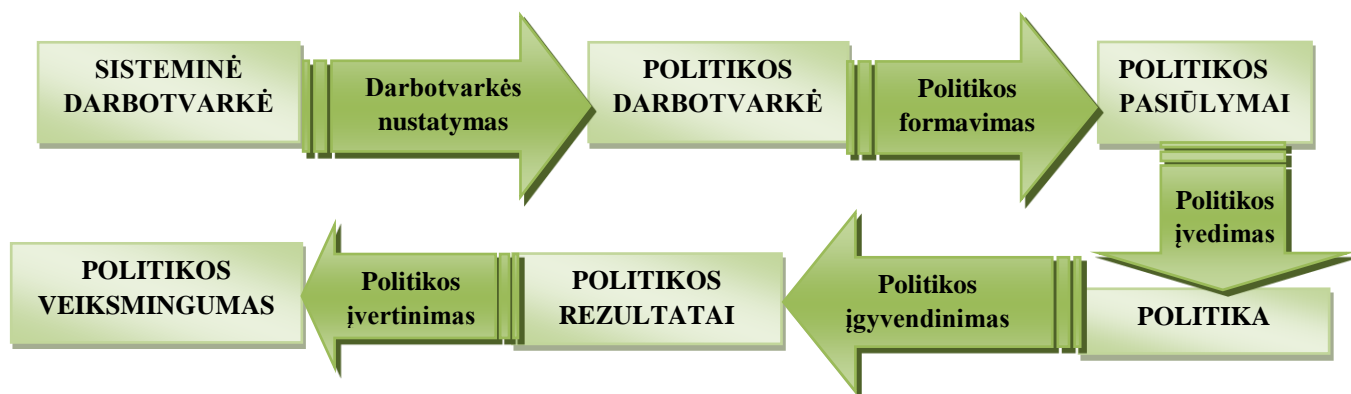
Pagrindinis politikos analizės tikslas yra politikos formavimo tobulinimas. Didelio masto netolygūs pokyčiai pasitaiko palyginti retai ir jie kyla dėl sukrėtimų, kurie politikos formavimo proceso atžvilgiu yra išoriniai, o ne dėl santykinai nežymios pačiame procese atliktų analizių įtakos (Dunn, 2006, p. 68). Pastebėta, kad daugelis įvairių tarnybų vykdo politikos padarinių ir įtakos stebėseną bei naudojami politikos indikatoriais srityse kaip švietimas, sveikata, socialinis aprūpinimas. Politikos įgyvendinimo analizė taip pat galima naudojant POSDCORB teorinę priegą. Garsūs mokslininkai L. Gulick (1892–1992) ir L. Urwick (1891–1983) analizuodami administracinės veiklos etapų ciklą išvelgė, kad šių etapų yra daugiau. Todėl buvo pasiūlytas administracinės veiklos suskirstymas į tam tikrus punktus, apimančius svarbiausius punktus:

- Planavimas – numatymas ir plano parengimas;
- Organizavimas – darbų išdalinimas, funkcijų apibrėžimas, pavaldumo nustatymas;
- Personalo komplektavimas – darbuotojų parinkimas, paskirstymas, darbo sąlygų sudarymas;
- Vadovavimas – nuolatinis sprendimų priėmimas, įsakymų, nurodymų perdavimas;
- Koordinavimas – realizuojant planą, atliekant operacijas, reguliuoti, derinti veiksmus;
- Atskaitomybė (skaidrumas, kontrolė) – informacijos apie darbų eigą nuolatinis atsiskaitymas, jos įvertinimas;
- Biudžeto sudarymas (finansavimas) – finansinių planų parengimas, finansinė kontrolė.

Šis POSDCORB teorinis principas išskiria vadovavimo funkcijas, jas apibrėžiant kaip sprendimų priėmimo ir jų perdavimo veiklą. L. Gulick (1892–1992) akcentuoja, kad vadovo veiklos turinio esmė yra sprendimų priėmimas. Kitas šių ankstyviausių vadybos pradininkų įnašas yra tas, kad jų pastangos sukurti idealią organizaciją paskatino papildomus vadybos ir organizacinių sistemų tyrinėjimus.

Pažymėtina, kad šiomis dienomis viešojo politika dažnai siejama su administracinės valdžios veiklomis tvarkant viešuosius reikalus. Viešajame sektoriuje, teikiant visuomenei viešąsias paslaugas, viešojo politika gali būti nukreipta sureguliuoti įvairių veiklų sferas: aplinkosaugą, sveikatos apsaugą, teisėtvarką, švietimo sistemą. Tačiau, demokratinei valstybei yra būdingas tam tikrų galių pasiskirstymas. Pasak R. Želvio, V. Būdienės ir A. Zabulionio (2003, p. 7), „politikoje turi turėti galimybę reikštis visų švietimo lygmenų ir interesų grupių atstovai priklausomai nuo jų turimų įgaliojimų“. Autoriai pastebėti, kad norint formuoti ir įgyvendinti Lietuvos švietimo politiką, joje turi dalyvauti ir švietimo atstovai, kurie pagal savo turimus įgaliojimus priima tam tikrus reikiamus sprendimus.

Švietimo politikos esmę, kaip viešosios politikos srities apibrėžtį lemia švietimo politikoje esantys 3 pagrindiniai uždaviniai: prieinamumas, veiksmingumas ir kokybė, glaudžiai susiję su viešosios politikos formavimo procese pavaizduotais svarbiais elementais (žr. 1 pav.). Pasak W. N. Dunn (2006), „politikos procesas yra sudarytas iš sudėtingų ciklų ar etapų. Kiekviena fazė yra susijusi su kitu – pirmesniu ar paskesniu – ciklu, taigi procesas kaip visuma neturi jokios aiškios pradžios ar pabaigos“. Socialinė dimensija, į kurią įeina politika, psichologija ir kultūra, paprastai apibrėžiama kaip politikos formavimo procesas, arba trumpiau – politikos procesas (Dunn, 2006, p. 58).

1 pav. Viešosios politikos formavimo procesas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis, W. N. Dunn (2006), p. 59

Viešosios politikos darbotvarkės formavimas, daugumos autorių įvardijamas kaip vienas pradinių politikos proceso etapų. Kaip teigia W. Parsons (2001), viešosios politikos darbotvarkėje (ar kitaip vadinamame viešosios politikos cikle) patekus socialinėms problemoms, joms išanalizuoti reikalingi keli etapai: ieškomas būdas kaip problemai patekti į viešumą, antras – skiriamas didelis dėmesys problemai atskleisti, o trečia – problemos įteisinimas – įrašymas į politikos darbotvarkę.

Pastebėta, kad nuo problemos pateikimo būdo dažniausiai priklauso, ar į šią problemą visuomenė atkreips dėmesį ir ar ji taps politikos prioritetu. Kaip teigė E. Furman ir A. Šerikova (2007, p. 104) „daugelis visuomenei reikšmingų klausimų taip ir netampa politinio domėjimosi klausimais bei nepatenka į darbotvarkę. Klausimai, kurie niekada nebuvo įvardyti kaip viešosios problemos ir kuriems nebuvo siūlomos alternatyvos, niekada netampa politikos problemomis“. Todėl išskiriama, kad viešosios politikos formavimas susideda iš tam tikrų proceso modelių, kurie susideda iš smulkesnių etapų, kurie yra stebimi ir analizuojami. Pasak A. Šerikovas (2013, p. 24), labiausiai paplitęs „žingsnis po žingsnio“ modelis. Ji teigia, kad „politikos formavimo procesas suvokiamas kaip atskirų žingsnių arba stadijų seka, kiekviena stadija gali būti tiriama atskirai“. Taip pat W. N. Dunn (2006) nagrinėjant šį modelį teigia, kad kiekviena modelio stadija yra tarpusavy susijusi, todėl galima teigti, kad viešosios politikos procesas, kaip visuma, neturi aiškios pradžios ir pabaigos.

Švietimo politika yra tai, ką nusprendžia daryti ar ko nedaryti priimantieji švietime sprendimus. Viena iš esminių politikos charakteristikų dažnai minimas jos tikslingumas. Todėl neretai politika tapatinama su strateginiu planavimu (Želvys, Būdienė, Zabulionis, 2003, p. 6–7). Tačiau yra išskiriama svarbi švietimo politikos charakteristika – tai jos vertė ir pobūdis, nes politika yra formuojama, vadovaujantis tam tikromis nuostatomis ir vertybėmis. Remiantis E. Furman ir A. Šerikova (2007, p. 104) švietimo politika, kaip viešosios politikos sritis, pasižymi jai būdingomis problemomis, kurių sprendimui turi būti pasitelkiami įvairūs instrumentai ir institucijos. R. Želvys (2003) švietimo politikos esmę pateikia ir ją įvardija kaip visumą kryptingų veiksmų, kuriais siekiama įgyvendinti strateginius švietimo sistemos tikslus.

Švietimo kokybė, socialinių bei edukacinių paslaugų teikimo efektyvumas – neatsiejama švietimo politikos dalis. Švietimo politikos sąvoką taip pat papildė R. M. Andriekienė ir B. Anužienė (2006) ir teigia, kad švietimo politika yra susijusi taip pat su instituciniais švietimo aspektais: reglamentais, įstatymais. M. Martišauskienės ir K. Trakšelio (2013) išvelgia, kad švietimo politika priklauso viešajam sektoriui, kuris suteikia paslaugas, vadovaudamasis viešuoju interesu, politika arba visuomenės švietimo būklę lemiančiais valdžios institucijų sprendimais. Švietimo kokybė dažnai priklauso nuo švietimo politikos įgyvendinimo. Tačiau Lietuvoje viešosios politikos būseną dažnai keičiasi ir kartais galimi atsitiktiniai ar netikėti jos pokyčiai.

1.1.2. Švietimo politikos įgyvendinimo koncepcija ir bruožai

Daugelyje Europos šalių švietimas laikomas ypač svarbia gyvenimo sritimi ir valstybės prioritetu. T. Lobanova ir Y. Shunin (2008, p. 413) pažymi, kad švietimas, plačiąja prasme, laikomas investicija į visuomenės plėtrą. Autoriai išskiria švietimo turinį, atitinkantį jo poreikius, nes tai šiuo metu yra aktualiausias švietimo klausimas. Lankstumo, prisitaikymo, mobilumo, švietimo ir kūrybiškumo svarba bei mokymasis visą gyvenimą besikeičiančiame pasaulyje yra pagrindinis šiuolaikinių nacionalinių ir tarptautinių diskusijų dėl aukštojo mokslo ir profesinio mokymo aspektas.

Švietimo paslaugos, vartotojų požiūris ir lūkesčiai skiriasi, nes kiekvienas vartotojas yra skirtingas, todėl jo poreikiai, žinios bei vertybės ir įgūdžiai taip pat skiriasi. D. Martišauskienės ir K. Trakšelio (2013, p. 1126) teigimu, „ugdymo įstaigos vartotojai yra vaikai, lankantys mokyklą, taip pat ir jų tėvai, todėl, teikdama švietimo ir socialines paslaugas, švietimo institucija turi atsižvelgti būtent į jų poreikius“. 1992 m. spalio 25 d. referendumu buvo priimta Lietuvos Konstitucija, kurioje nustatyta, kad:

- asmenims iki 16 metų mokslas yra privalomas;
- mokymas valstybinėse ir savivaldybių bendrojo lavinimo ir profesinėse mokyklose yra nemokamas;
- aukštasis mokslas prieinamas visiems pagal kiekvieno žmogaus sugebėjimus;
- gerai besimokantiems piliečiams valstybinėse aukštosiose mokyklose laiduojamas nemokamas mokslas.

Šie pagrindiniai principai atsispindi švietimą, mokslą ir studijas reglamentuojančiuose teisės aktuose (Lietuvos Respublikos konstitucija, 1992).

Lietuvos Respublikos (toliau – LR) švietimo įstatymas (2011) teigia, kad „švietimas – veikla, kuria siekiama suteikti asmeniui visaverčio savarankiško gyvenimo pagrindus ir padėti jam nuolat tobulinti savo gebėjimus. <...> Švietimo politika Lietuvoje formuojama valdžios nutarimais, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos vadovų įsakymais, vietos institucijų sprendimais, kitais teisės aktais, o įgyvendinama švietimo organizacijų“. Norint įgyvendinti šalies švietimo politiką reikalingos viešojo administravimo institucijos, kurios administruoja švietimo politiką, ir švietimo įstaigos, kurios teikia viešąsias švietimo paslaugas. Šiame kontekste svarbią vietą užima ir švietimo įstaigų vadovai, kurie turi sprendimų (dėl įstaigų valdymo) teisę ir patariamąją galią formuojant švietimo sistemos pokyčius.

Švietimo sistemą Lietuvoje sudaro formaliojo ir neformaliojo švietimo struktūros. „Formalusis švietimas – valstybės reglamentuojamas ir kontroliuojamas, mokymąsi baigus egzaminais, gaunamas valstybės pripažįstamas diplomus arba pažymėjimas“ (Lietuvos švietimo koncepcija, 1992). Išskiriama, kad tai – švietimo dalis, kuri apibrėžiama valstybinio švietimo registro, nusakančio

bendrojo lavinimo standartus, bendruosius programų ir modulių reikalavimus, taip pat kvalifikacinius reikalavimus.

„Neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas“ (LR švietimo įstatymas, 2011). Dažnai pastebimos formaliojo ir neformaliojo švietimo taikomos naujovės ir teikiamos galimybės, kurios gana stipriai keičia daugelį aplink vykstančių procesų, siejamų su valstybės valdymu, viešuoju administravimu ir viešųjų švietimo paslaugų teikimu.

Rytų ir Vidurio Europoje Lietuvos Konceptija (1991) buvo išrinkta kaip iškilus strateginis dokumentas, kuris teigiamai įvertintas buvo du kartus (1996 ir 2002 m.) (Reviews of National Policies for Education, 2002, p. 265). 1992 m. pritarus Lietuvos švietimo tarybai bei Kultūros ir mokslo ministerijos Kolegijai įvykdyta švietimo sistemos pertvarka. Lietuvos švietimo koncepcijoje (1992) teigiama, kad „švietimo valstybinio valdymo paskirtis – laiduoti švietimo sistemai keliamų tikslų įgyvendinimą. Valstybė valdo tik formalųjį švietimą. <...> Nevalstybinių ir neformaliųjų švietimo įstaigų veikla reguliuojama įstatymų ir Vyriausybės nutarimų nustatyta tvarka“. Tačiau, kitas dokumentas – Valstybinio audito ataskaita – pažymi, kad su Konceptija buvo parengta Lietuvos švietimo reformos programa, kurioje vykdymo terminai, rezultatai ir atsakingos institucijos buvo sukonkretintos. Todėl išskirtos svarbiausios Lietuvos švietimo politikos ypatybės (Taylor, Rizgi, Lingard ir kt., 1997):

- Tai daugiau negu dokumentų rinkinys;
- Tai įvairiasluoksnė politika;
- Remiasi vertybėmis;
- Turi kontekstą;
- Yra valstybinio sektoriaus prerogatyva;
- Siejasi su kitų sričių politika;

Aukščiau minėtos švietimo politikos ypatybės – pagrindiniai švietimo politikos bruožai, kurie suteikia švietimui pilnavertę kokybę. Tai parodo, kad švietimo dokumentų formuluotės yra derinamos, nes stengiamasi atsižvelgti į įvairių interesų grupių nuomones. Kita svarbi ypatybė – įvairiasluoksnė politika – tai parodo, kad kiekvienas politinio proceso dalyvis nevienodu mastu prisideda ją įgyvendindamas. Tačiau svarbiausia tai, kad švietimo politika turi kontekstą ir remiasi vertybėmis, nes politika formuojama atsižvelgiant į tai, ko nori visuomenė. Svarbiausios ypatybės – valstybinio sektoriaus prerogatyva ir siejimasis su kitų sričių politika, nes švietimo politika – tai sudedamoji socialinės, viešosios arba politikos dalis, todėl formuojama švietimo politika visu mastu yra valstybinio sektoriaus prerogatyva.

Skirtingos visuomenės ir švietimo interesų grupės, tarp jų viešosios politikos atstovai ir švietimo politikai, remdamiesi švietimo rodikliais, skirtingai interpretuoja ir vertina Lietuvos

švietimo sistemos būklę. Anot S. Neifacho (2007, p. 23), „kokybiškas švietimas nėra vienalytis asmenybės socializacijos procesas, kuris vyksta per švietimo sistemą, kurios pagrindinis tikslas – ugdyti asmenybę, sugebančią prisitaikyti prie ją supančios aplinkos“. Atsižvelgiant į tai, kad kasmet vyksta švietimo sistemos reformos, jos vyksta laikantis svarbiausių prioritetų: kokybės, efektyvumo ir socialinio teisingumo. Plačiau analizuoti švietimo sistemai išskirti pagrindiniai principai, kurie atskleidžia švietimo sistemos našumą (LR švietimo įstatymas, 2011) (žr. 2 lent.).

2 lentelė

Švietimo sistemos principai

1. **Lygios galimybės** – švietimo sistema yra socialiai teisinga, ji užtikrina asmenų lygybę, <...> kiekvienam asmeniui ji laiduoja švietimo prieinamumą, bendrojo išsilavinimo bei pirmosios kvalifikacijos įgijimą ir sudaro sąlygas tobulinti turimą kvalifikaciją ar įgyti naują;
2. **Kontekstualumas** – švietimo sistema yra glaudžiai susieta su krašto ūkinės, socialinės, kultūrinės raidos kontekstu, kartu su juo atsinaujina ir atitinka nuolat kintančias visuomenės reikmes;
3. **Veiksmingumas** – švietimo sistema siekia geros kokybės rezultatų sumaniai ir taupiai naudodama turimus išteklius, nuolat vertindama, analizuodama ir planuodama savo veiklą, remdamasi veiksminga vadyba – tinkamais ir laiku priimamais sprendimais;
4. **Tęstinumas** – švietimo sistema yra lanksti, atvira, pagrįsta įvairių formų ir institucijų sąveika; ji sudaro sąlygas kiekvienam asmeniui mokytis visą gyvenimą;

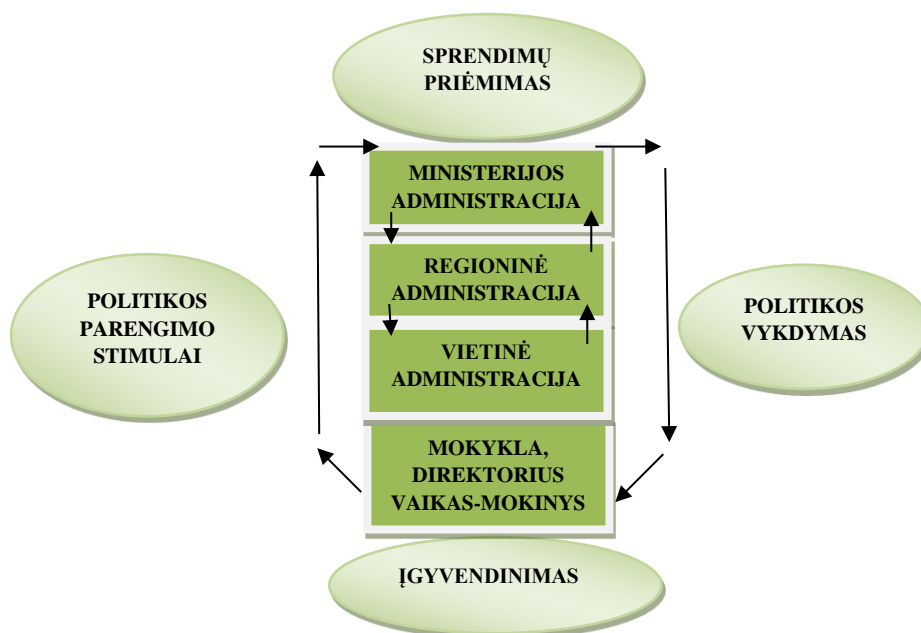
Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis, LR švietimo įstatymu (2011)

Pasak A. Gumuliauskienės (2013, p. 30), „švietimą ėmus traktuoti kaip paslaugą, diegiant jame rinkos ekonomikos mechanizmus ir principus, iš esmės kinta švietimo subjektų (švietimo paslaugų teikėjo ir vartotojo) santykiai, jų atrankos principai“. Šiais laikais švietimo organizacijos dirba įvairiomis sąlygomis: esama konkurencija, įvairūs pokyčiai, išorinė įtaka. Toks socialinės sistemos atvirumas švietimo sistemoje sukelia nesaugumą tarp organizacijų.

Tinkamas vartotojų poreikių identifikavimas ir jų įtraukimas į ugdomosios veiklos bei ugdymo institucijos strateginių planų rengimą ir įgyvendinimą, įgalina efektyviau bendradarbiauti su paslaugos gavėjais. Išvelgta, kad strategijos projektavimas ir jos įgyvendinimas yra susijęs su visomis švietimo organizacijos veiklos sferomis, su perspektyvia jos kryptimi, derinimu prie aplinkos, veiklos procesais, atsižvelgiant į išteklius dabar ir ateityje. Todėl išskiriama, kad Valstybinės švietimo 2013–2022 m. strategijos pagrindinis tikslas – paversti Lietuvos švietimą pagrindu stipriam ir savarankiškam žmogui, kuris atsakingai kurtų savo ir valstybės ateitį. Anot A. Gumuliauskienės (2013), švietimas tuomet prisidėtų prie Lietuvos tikslo tapti veržlia, atvira pasauliui, grąžinančia savo nacionalinį tapatumą šalimi.

LR švietimo ir mokslo ministerija (Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose, 2017, p. 7) pagrindžia, kad švietimo būklė Lietuvoje tobulinama, remiantis valstybės švietimo stebėsenos rodikliais, kuriuos papildo kitais nacionaliniais ir tarptautiniais duomenimis. Duomenys yra nuolat grupuojami ir analizuojami laikantis valstybės švietimo stebėsenoje apibrėžto nuoseklumo ir atskleidžiant švietimo kontekstą, švietimo procesus ir švietimo rezultatus. Tai pastebėta ir LR

valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitoje, kurioje aprašoma švietimo sistemos reforma ir išskiriama, kad nuo pat nepriklausomybės pradžios švietimas turėjo tarptautiniu mastu pripažintą viziją. Akcentuojama, kad Lietuvos švietimo paskirtis, principai ir svarbiausi ugdymo tikslai sudaro švietimo sistemos struktūrą, kurią padeda įgyvendinti švietimo politikos ciklas (žr. 2 pav.).

2 pav. Švietimo politikos ciklas

Šaltinis: W. Wielemans (2000)

Švietimo politikos ciklas susideda iš socialinio ir ekonominio konteksto, į kurį švietimo politikai turi atsižvelgti. Pasak R. Želvio, V. Būdienės ir A. Zabulionio (2003, p. 16), „kiekviena platesnio masto švietimo reforma yra sudedamoji bendrosios socialinės reformos dalis. Todėl politiką būtina planuoti ir įgyvendinti atsižvelgiant į vykstančius socialinius ir ekonomikos pokyčius“. Todėl vykdomos švietimo politikos iniciatyvumas laikomas prasmingo kūrimo procesu. R. Želvys, V. Būdienė ir A. Zabulionis (2003, p. 13) akcentuoja, kad Lietuvoje taip pat švietimas prasideda nuo politikos proceso, todėl išskiria penkis sudedamąsias dalis: *problemos iškėlimas, politikos formavimas, svarstymas ir sprendimų priėmimas, politikos įgyvendinimas ir politikos vertinimas*. Švietimo politikos procesas prasideda nuo problemos iškėlimo. Problema gali būti iškelta visuomenės, politikų, pedagogų bendruomenės, žiniasklaidos. Tačiau problema turi būti ištirta ir nustatytos jos priežastys. Kita proceso dalis – politikos formavimas. Anot R. Želvio, V. Būdienės, A. Zabulionio (2003, p. 13), „švietimo reformatoriams nelengva ištrūkti už jau esamų paradigmu rėmų. Naujų būdų galima ieškoti susipažįstant su kitų šalių patirtimi, semiantis idėjų iš gretimų viešosios politikos sričių“. Kita dalimi – svarstymu ir sprendimo priėmimu svarbiausia išsiaiškinti ir įvertinti atliekamus švietimo politikos žingsnius, įtaką bei galias. Pagalvoti sprendimų priėmimo apie stiprius sąjungininkus ir užtikrinimą aukštesnio politinio lygmens. Minėti autoriai išskiria, kad pagrindinė problema politikos įgyvendinimui (idėjų neįgyvendinimui) – dėmesio ir įgūdžių trūkumas. Teigia,

kad „švietimo politikams ne visada pakanka kantrybės ir išmanymo ieškoti alternatyvių politikos įgyvendinimo priemonių ir metodų“. Paskutiniame etape įvardijama, kad politikos įvertinime svarbiausias grįžtamasis ryšys, su kuriuo kartu matosi iškilę sunkumai ar klaidos. Todėl, šiame etape vieni iš svarbiausių vertintojų išlieka – organizacijų lygmuo, t.y. ugdymo įstaigų vadovai, mokyklų tobulinimo centrų konsultantai ir kt. Todėl, norint, kad švietimo politika būtų sėkmingai įgyvendinta, svarbu, kokia bus interesų grupių įtaka ir reakcija, nes nuo jos priklausys politikos įgyvendinimo būdai ir strategijos.

1.1.3. Švietimo politikos reikšmė gerovės valstybės koncepcijoje

„Gerovės valstybės“ sampratos analizė nėra paprasta, kadangi įvairūs autoriai pateikia skirtingas prieigas. J. Aidukaitė, N. Bogdanova ir A. Guogis (2012, p. 5) teigia, kad „gerovės valstybė suprantama kaip valstybės įsipareigojimas garantuoti kiekvienam orų pragyvenimą. Jis suteikiamas ne kaip labdara, o kaip socialinė teisė – per socialinę apsaugą, socialines paslaugas, darbo rinkos ir būsto politiką, švietimą ir sveikatos apsaugą“. Gerovės valstybės tyrinėjama tema nėra plačiai žinoma Lietuvoje, o jos samprata dažnai aiškinama skirtingai. R. Kacevičius (2012) pažymi, kad Vakaruose gerovės valstybės teoriniai ir empiriniai tyrimai yra labai populiarūs ir žinomi. Tačiau Lietuvoje pastebima, kad teoriškai ši tema buvo analizuota ne vieno autoriaus, bet praktiškai nebuvo atlikta tyrimų. 2012 m. gegužės 15 d. Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – LRS) patvirtino Valstybės pažangos strategiją (Lietuvos Respublikos seimo nutarimas, 2012) „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (toliau – Strategija „Lietuva 2030“), kurios paskirtis – suvienyti idėjas ir jas įgyvendinti taip garantuojant visuomenės gerovę ir jos saugumą. V. Leonavičius ir A. Žilys (2009, p. 319) akcentuoja, kad „kiekvienos valstybės gerovės sistemoje privataus ir valstybinių paslaugų viešasis sektorius dažnai labai skiriasi, nes valstybė teikia pirmenybę arba gerovės valstybės plėtrai, arba privačiam verslui“. Pasak K. Manioko (2005, p. 62), demokratijos ir gerovės pagrindinis ryšys apibūdinamas nevienodai. Išnagrinėta, kad švietimo politika – neatsiejama gerovės valstybės sritis, o švietimo politikos veiksmingumas priklauso nuo socialinio teisingumo švietime, t.y. nevienoda socialinė politika lemia skirtingą paramą švietimo sistemai.

Siekiant atsakyti į klausimą, kokia turi būti švietimo politika ir kaip joje turėtų derėti viešasis ir privatus sektorius, yra kuriami gerovės valstybės modeliai. Pasak V. Smalskio (2015, p. 87), yra žinomi keletas bandymų klasifikuoti „gerovės valstybės“ modelius, tačiau daugelis tyrinėtojų remiasi R. M. Titmuss ir G. Esping-Andersen sukurtais klasifikavimo modeliais. Pagal šių mokslininkų siūlomą klasifikavimą identifikuojami trys Vakarų „gerovės valstybės“ modeliai: liberalusis, motyvacinis arba konservatyvusis-korporacinis ir redistribucinis. Ideologiniame kontekste pastarasis modelis vadinamas socialdemokratiiniu.

J. Aidukaitės (2010) ir A. Guogio (2012) manymu, skirtingus modelius taikančios šalys savo piliečiams suteikia skirtingas švietimo garantijas, t.y. individo gyvenimo galimybės dažnai priklauso ir nuo to, kaip visuomenėje yra organizuota švietimo sistema (žr. 3 lent.).

3 lentelė

Gerovės valstybės modeliai

ŠALTINIS	Aidukaitė (2010), Guogis (2012), Esping-Anderseno (1999) Hega, Hokenmaie (2002), Želvys, Būdienė, Zabulionis (2003)	Aidukaitė (2010), Guogis (2012), Esping-Anderseno (1999), Hega, Hokenmaie (2002)	Aidukaitė (2010), Guogis (2012), Esping Anderseno (1999) Hega, Hokenmaie (2002)
MODELIS	<i>Socialdemokratinis (redistribucinis) gerovės valstybės modelis</i>	<i>Konservatyvus-korporatyvinis (motyvacinis) modelis</i>	<i>Liberalus modelis</i>
VALSTYBĖS	Švedija, Norvegija, Suomija, Danija, Olandija	Vokietija, Prancūzija, Italija	Didžioji Britanija, Airija, Kanada, Australija
BRUOŽAI	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Didelės socialinės išmokos; ➤ Gausios, kokybiškos socialinės paslaugos, jų įvairovė; ➤ Dėsnios socialinės sistemos finansavimas, valstybės vykdoma visiško užimtumo politika; ➤ Socialinių išmokų ir socialinių paslaugų santykis. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Švietimas finansuojamas valstybės; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Parama teikiama pajamų testavimo principu ir tik laikinai; ➤ Valstybinė švietimo sistema traktuojama kaip alternatyvi individo apsauga nuo socialinės rizikos veiksnių; ➤ Švietimas suteikia garantijas skirtingai nei socialinė apsauga; ➤ Dėsniai finansuoja bendrojo lavinimo mokyklas;
SPECIFIKA LIETUVOJE	Lietuvoje keletas mokslininkų propaguoja socialinės politikos vertybes. Socialines demokratines nuostatas remianti nuomonė labai mažai palaikoma. Socialdemokratinio tipo gerovės valstybės pernelyg remiasi savita istorine raida, kurią pakartoti šiuolaikinėmis sąlygomis beveik neįmanoma.	Vyrauja pilietinės visuomenės svarba su tam tikra valstybinių institutų pagalba.	Lietuvoje dažnai kuriamos liberalios idėjos, kuriomis remiami darbdavių, o ne darbuotojų interesai. Todėl artimiausias Lietuvai turėtų būti liberalusis gerovės valstybės modelis. Anot R. Želvio (2003), liberalus vadovas savo organizuojamai grupei leidžia formuotis pačiai, ieškoti ir klysti. Pastebima, kad realios valdžios praktiškai nėra. Anot Esping-Anderseno (1999), vyrauja valstybės nesikišimo principas, individualistinis gerovės kaupimas minimaliai varžomoje rinkoje.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis, J. Aidukaite (2010), A. Guogiu (2012), Esping-Andersenu (1999)

Pateiktoje 3-ioje lentelėje „gerovės valstybės“ modeliai rodo, kad socialinės išmokos šalyje formuoja švietimo idėjas, garantijas socialinėje sistemoje, prieinamumą nuo kurių taip pat priklauso lygių galimybių socialiai pažeidžiamoms grupėms sudarymas (imigrantams, žmonėms su negalia, vaikams iš socialiai remtinų šeimų) dalyvauti švietimo sistemoje. Lietuva nuo 1990 m. pripažinta kaip korporatyvinis, t. y. vokiškasis modelis, didelę dalį modelio sudaro Sodra, nes išmokos priklauso

nuo darbo rinkos funkcionavimo. Remiantis pateiktos lentelės duomenimis, pastebimas vaikų švietimui ir politikai tinkamas modelis – tai socialdemokratinis modelis, nes pasižymi gausiomis išmokomis ir kokybiškomis socialinėmis paslaugomis. R. Želvys, V. Būdienė ir A. Zabulionis (2003) socialdemokratiname švietimo modelyje išskiria socialinį teisingumą ir lygių galimybių principą. Išskiria pažeidžiamas socialines grupes ir didesnę pasirinkimo laisvę, tačiau pažymi, kad švietimo sistema pakankamai decentralizuota.

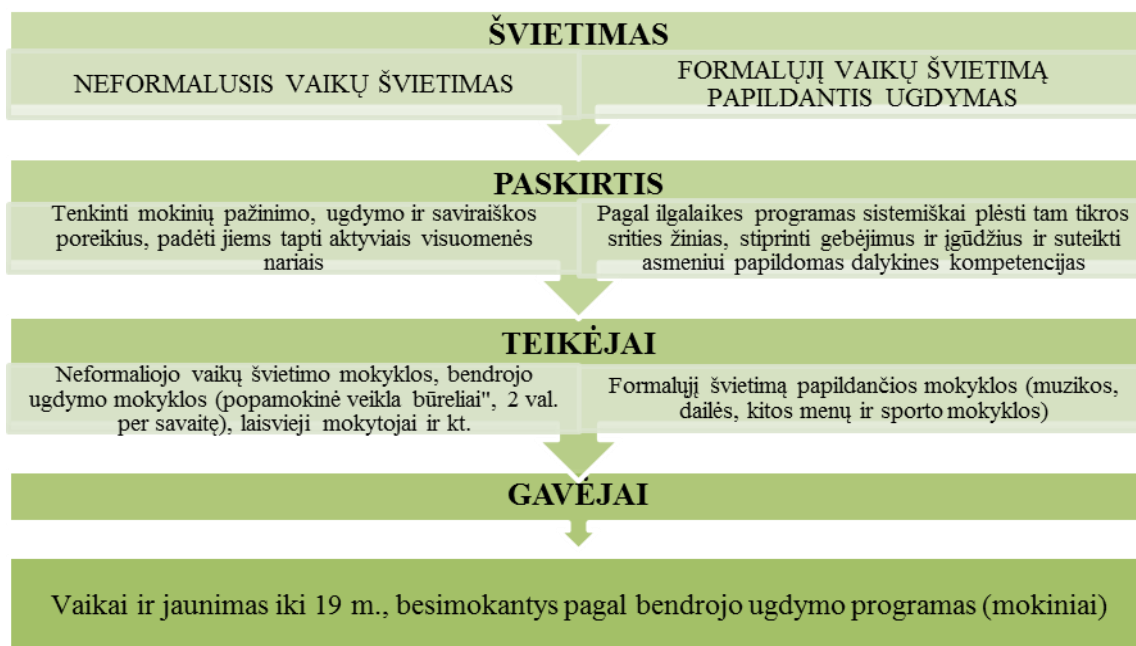
Susisteminta informacija rodo, kad Lietuvos atvejui tinkantis konservatyvus-korporatyvinis (motyvacinis) modelis, nes švietimu, socialinėmis paslaugomis ir išmokomis rūpinasi valstybė. A. Guogis (Socialinės politikos modeliavimas Europos..., 2006), korporatyvinį (motyvacinį) modelį apibūdina kaip gerai veikiančią tada, kada šalies ūkio ekonomika yra gera, kuomet plečiasi darbo rinka. Įžvelgta, kad pastaraisiais metais minėtame modelyje atsiranda daug liberalių momentų, o šis modelis politikoje apibūdinamas kaip gaunantis mažas socialines išmokas. Todėl, A. Guogio (2006) nuomone, „norėtusi matyti, kad Lietuva, kontaktuodama su kitomis Vakarų Europos valstybėmis, perimtų tai, kas pažangu ir mums tinka, o ne tai, kas pakirstų mūsų socialinę sistemą“. Todėl Lietuvai pasirinkti svarbiausius prioritetus sunku dėl Europos Sąjungos šalių nežinojimo kaip elgtis šioje globalizuotoje erdvėje. Laikantis Lietuvoje konservatyvaus-korporatyvinio (motyvacinio) modelio galima pastebėti, kad šalia kultūros perdavimo mokykla taip pat atlieka ugdymo funkciją ne tik per formalųjį švietimą, bet ir paliečiant neformaliojo švietimo politiką.

1.2. Neformaliojo vaikų švietimo politikos samprata ir bruožai

Vienas iš svarbiausių švietimo įgyvendinimo koncepcijos mechanizmų, atspindinčių jos potencialą ir tikslus – neformalus švietimas. Galima įžvelgti, kad vaikų socialiniai įgūdžiai ir socialinis elgesys formuojamas per pažintinę raidą, teigiamą patirtį, naudingus bei reikšmingus užsiėmimus.

Europoje neformaliuoju švietimu domimasi jau seniai. Vaikai ir jaunimas ir jų didėjantis kokybiško laisvo laiko praleidimo būdas reikalauja visai naujo požiūrio į neformalųjį švietimą. Akcentuota, kad neformalus vaikų švietimas (toliau – NVŠ) yra svarbus, todėl, kad palaipsniui jis tampa pagrindiniu neformaliojo ir savaiminio mokymosi aspektu. Pažymėtina, kad tai ypatingai svarbu ankstyvoje vaikų švietimo sistemoje, kai pradedamas kurti ir realizuoti aktyvus laisvalaikis ir jo pasirinkimas (Colardyn, Bjornavold, 2004). Vaikų ir jaunimo laisvalaikis Europoje organizuojamas atsakingai leidžiant jiems laisvai rinktis savo laisvalaikį. Įžvelgiama, kad laisvas nuo mokyklos laikas gali būti leidžiamas pasirinktose vietose, įprasminant poilsį, pramogas ar kokią specialią ugdymo veiklą: meną, sportą, ekologiją ir kt. (Neformaliojo ugdymo aktualijos, 2012). Suteikti kokybišką neformalųjį vaikų švietimą, tai vienas iš būdų, kuris papildo formaliame ugdyme įgytas kompetencijas.

J. Skirmantienė (2013, p. 109) teigia, kad „iki 2003 m. mokslinėje literatūroje, Lietuvos teisės aktuose, reguliuojančiuose švietimo sritį, vaikų laisvai pasirenkamai veiklai po pamokų apibūdinti vartojamos skirtingos sąvokos: *neformalusis vaikų švietimas, jaunimo neformalusis ugdymas, papildomas ugdymas, popamokinė, užmokyklinė, užklausinė veikla*“. Tačiau, Valstybinio audito ataskaitoje (2015, p. 7) neformalusis mokinių švietimas apibūdinamas kaip svarbi bendros švietimo sistemos dalis, kuri padeda jaunam žmogui nuolat tobulinti gebėjimus, skatinama tapti kūrybinga asmenybe, kuri sugebėtų atsakingai spręsti savo problemas ir aktyviai dalyvauti socialiniame, ekonominiame ir kultūriniame šalies gyvenime (žr. 3 pav.).

3 pav. Neformaliojo mokinių švietimo paskirtis, teikėjai, gavėjai

Šaltinis: Valstybinio audito ataskaita (2015)

Švietimo strateginiai dokumentuose numatyta siekti, kad neformalusis švietimas taptų prieinamas visiems vaikams. Pabrėžiama, kad itin svarbu užtikrinti NVŠ prieinamumą socialinę atskirtį patiriantiems vaikams iš skurdžiai gyvenančių šeimų. D. Livingstone (1999) pabrėžė, kad neformalus mokymasis gali būti apibūdinamas kaip bet kokia veikla, susijusi su supratimu, žinių ar įgūdžių siekimu (Neformaliojo mokymo forma: keliamosios krypties konceptualizacijos). Kitokią nei kiti autoriai nuomonę apie neformalųjį vaikų švietimą išreiškė L. Chisholm (2005), kuris šį ugdymą laiko būtent tiksliniu mokymusi, todėl, jo nuomone, mokymasis nėra vienintelė veikla, kuri gali vykti įvairiose aplinkybėse.

Svarbiausios institucijos, kurios yra atsakingos už neformalųjį mokinių švietimą, yra laikomos Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės ir neformalaus vaikų švietimo (ugdymo) paslaugas teikiančios įstaigos (žr. 4 pav.).

Remiantis LR vietos savivaldos įstatymu (2008) teigiama, kad „Savivaldybės, vykdydamos savarankišką funkciją, organizuoja šį švietimą savo teritorijose – formuoja teikėjų tinklą, vykdo

neformaliojo švietimo mokyklų steigėjo funkcijas, finansuoja šias mokyklas, atlieka jų priežiūrą ir užtikrina kokybę, administruoja mokinio krepšelio lėšas, skirtas neformaliajam švietimui“. Šios pagrindinės neformaliojo švietimo funkcijos leidžia teigti, kad taip sudaroma ir vykdoma neformaliojo švietimo politika.

4 pav. Neformalųjį švietimą teikiančios organizacijos

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Neformalusis vaikų švietimas yra reglamentuojamas nacionaliniais dokumentais:

- Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (nauja redakcija 2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281);
- Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas „Dėl Valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos patvirtinimo“ (2013 m. gruodžio 23 d. Nr. XII-745);
- Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija (patvirtinta Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2012 m. kovo 29 d. įsakymo Nr. V- 554 redakcija);
- Vaikų ir jaunimo socializacijos programa (patvirtinta Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2014 m. birželio 10 d., i. k. 2014-07344, aktuali redakcija nuo 2016-08-31);

Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijoje apibrėžiama NVŠ vieta Lietuvos švietimo sistemoje ir jos kaitos kryptys, tikslas ir uždaviniai, principai, reikalavimai švietimo teikėjams, rezultatas, ugdymo proceso organizavimo, informavimo ir finansavimo principai bei numatomos priemonės Koncepcijai įgyvendinti. (Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija, nauja redakcija 2012, p. 1).

S. Dapkienė (2002) teigia, kad neformalaus ugdymo organizavimo pasekmių rezultatas – įdomi veikla po pamokų, kuri atitraukia moksleivius nuo beprasmiško laiko leidimo, žalingų įpročių ar nusikalstamumo. Apibūdinama, kad tai laikas ir veikla, kuria galima realizuoti saviraiškos poreikį, kuris atsiskleidžia per švietimo principus (žr. 5 pav.).

5 pav. Neformaliojo vaikų švietimo principai

Šaltinis: Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija (2012)

Plėtojant vaikų švietimo principus išskirta, kad jie tampa proceso kūrėjais, kartu identifikuoja poreikius, laisvai gali rinktis švietimo teikėją ar tinkamas veiklas kompetencijoms ugdyti. Valstybinio audito ataskaitoje (2015, p. 11–12) nustatyta, kad 2011–2013 m. bendrojo ugdymo mokyklose neformaliojo ugdymo užsiėmimus vidutiniškai lankė apie 57 proc. mokinių. Tačiau, dauguma neformaliojo švietimo (toliau – NŠ) paslaugų teikiamos savivaldybių įsteigtose ir jų finansuojamose neformaliojo mokinių švietimo įstaigose. Paminėta, kad vaikai iš socialinės atskirties grupių daugiau renkasi jiems prieinamesnes mokyklas, kuriose NVŠ paslaugos yra pigesnės.

Remiantis Švietimo ir mokslo ministerijos pranešimo duomenimis „švietimui ir mokslui iš viso skirta 866 mln. eurų 2014–2020 m. laikotarpio ES fondų lėšų. Sutarčių su projektų vykdytojais už 180 mln. eurų, iš jų – mokslo srities už 74 mln. eurų, studijų – už 41 mln. eurų, bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo – už 32 mln. eurų, profesinio mokymo ir mokymosi visą gyvenimą – už 33 mln. eurų“ (ES investicijas Švietimo ir mokslo ministerija nukreipia į struktūrines švietimo reformas, 2017).

Lietuvoje įvairiuose švietimo lygmenyse pastarąjį dešimtmetį pradėtas taikyti mokinio krepšelio metodas. Remiantis LR Vyriausybės nutarimu (2011), „Lietuvos konvergencijos“ 2011 m. programoje, buvo numatyta parengti pasirenkamojo (formalųjį švietimą papildančio ir neformaliojo ugdymo) finansavimo modelį, kuris paremtas principu „pinigai paskui vaiką“. Šis modelis turėjo užtikrinti neformaliojo ugdymo prieinamumą, ypač kaimo vietovėse ir socialinės rizikos grupės vaikams. Jis buvo išbandytas 2011–2014 m. LR Seimo nutarimas (Dėl neformaliojo vaikų švietimo krepšelio finansavimo tęstinumo ir plėtros, 2017) nusako NVŠ krepšelio prieinamumo didinimo klausimo svarbą, nes nutarime atskleidžiama, kad „NVŠ krepšeliu nuo 2015 m. spalio 1 d. pasinaudojo 17 procentų visų mokinių, <...> iki 2017 metų gegužės 31 d. (sumažėjus skiriamoms lėšoms) – 26 procentai mokinių. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos (toliau – LRŠMM) duomenimis, bendrai savivaldybių ir valstybės lėšomis finansuojamose NVŠ programose

dalyvauja 55,83 procento šalies mokinių“. Iš pateiktų duomenų pastebėta, kad lankančių būrelių vaikų skaičius didėjo, tačiau nevisi mokiniai pasinaudojo galimybe gauti NVŠ krepšelį. Skatinant didinti vaikų skaičių neformaliojo švietimo užimtumuose LR Seimas priėmė nutarimą „Dėl neformaliojo vaikų švietimo krepšelio finansavimo tęstinumo ir plėtros“, kurio 1 straipsnis „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ teigia, kad „įtvirtinta nuostata 2020 metais pasiekti, kad neformaliajame vaikų švietime dalyvautų 75 procentai visų mokinių, 2018 metų valstybės biudžeto projekte numatyti ne mažiau kaip 11 mln. eurų NVŠ krepšeliui finansuoti ir vėlesnių metų valstybės biudžeto projektuose nuosekliai didinti NVŠ krepšeliui finansuoti skiriamas lėšas“ (LR Vyriausybės nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 2017). Išskirta tai, kad yra realus poreikis planuoti svarbius gebėjimus, kurie duotų ateityje norimus rezultatus, o NVŠ finansavimas turėtų atverti didesnes pasirinkimo galimybes, įvairovę, turėtų atsirasti didesnės finansinės bazės mokyklos savarankiškumui didinti, atsivertų mokyklų tobulinimosi būtinybė. Tačiau finansavimas neformaliajam vaikų švietimui priklauso dar ir nuo veiklos srities. Viena tokių sričių gali būti sportas.

1.3. Sporto organizacijų vaidmuo neformalaus vaikų švietimo sistemoje

Sportas ir kūno kultūra istoriškai svarbus žmonijos socialinis aspektas, turintis didelę įtaką žmonijos sveikatai, jis suvokiamas kaip neatsiejama valstybių gyvenimo dalis. Normaliam vystymuisi būtinas kasdienis fizinės būklės palaikymas, kuris padeda sveikatos sutrikimų prevencijai. Pasak S. Stonkaus (2002), kūno kultūra – svarbi asmens ir visuomenės bendrosios kultūros dalis, kuri glaudžiai susijusi su kitomis kultūros sritimis, ypač su sveikatos stiprinimu ir sportu. Jis akcentuoja, kad neformalusis vaikų švietimas palankiausias būdas pažinti sporto esmę ir galimybes. McGarry (2002, p. 771–773) sporto sistemos esmę įvardina kaip ne tik rezultatą, bet ir procesą. Todėl išskiria sporto sistemos ir kūno kultūros administravimo kryptis:

- kūno kultūra kaip žmonių fizinio tobulinimo veiksnys;
- kūno kultūra kaip užimtumo, laisvalaikio bei rekreacijos forma ir priemonė.

Kiekviena šalis, taip pat ir Lietuva formuoja valstybinę kūno kultūros ir sporto valdymo sistemą, kuri įgyvendina įvairius reikalavimus. Ši sistema susideda iš ekonominių, administracinių ir teisinių priemonių. Kūno kultūros ir sporto valdymo sistema yra reglamentuojama teisiniais dokumentais ir vykdoma planuojamais dokumentais:

- Lietuvos Respublikos Kūno kultūros ir sporto įstatymas (nauja redakcija nuo 2008-04-24, Nr. X-1501);
- Lietuvos Respublikos kultūros ir sporto rėmimo fondo įstatymas (2007-07-04, Nr. X-1261);
- Lietuvos Respublikos Asociacijų įstatymas (2004-01-22, Nr. IX-1969);

- Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymas (nauja redakcija nuo 2017-01-01, Nr. XII-2202);
- Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas (nauja redakcija nuo 2010-04-01, Nr. XI-666);
- Lietuvos Respublikos Nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymas (2013-12-19, Nr. XII-717);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai;
- 2011–2020 metų valstybinė sporto plėtros strategija (LR Seimo nutarimas, 2011);
- **Tarpinstituciniai veiklos planai:** 2011–2020 metų valstybinės sporto strategijos įgyvendinimo tarpinstitucinis veiklos planas (Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LR Vyriausybės, *Planavimo dokumentai*)
- **Strateginiai veiklos planai:** Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018–2020 metų strateginis veiklos planas (2018);
- Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017–2019 metų strateginis veiklos planas (LR vidaus reikalų ministro 2017-04-20 įsakymas Nr. 1V-318).

LR kūno kultūros ir sporto įstatymas (nauja redakcija nuo 2008 m. balandžio 24 d. Nr. X-1501) apibrėžia „sporto principus, reglamentuoja valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją kūno kultūros ir sporto srityje, reglamentuoja kūno kultūros ir sporto organizavimą bei pratybas švietimo ir mokslo įstaigose, nevyriausybinų kūno kultūros ir sporto organizacijų kompetenciją“. Įstatymo 3-iajame straipsnyje išskiriami sporto veiklą pagrindžiantys Kūno kultūros ir sporto principai:

1. *„lygiateisiškumo* – siekti sudaryti sąlygas sportuoti visiems norintiems, nepaisant jų lyties, amžiaus, negalios, religijos ar tikėjimo, seksualinės orientacijos ir socialinės ar ekonominės padėties. Lygiateisiškumo principo pažeidimu nelaikoma atskiros varžybos vyrams, moterims, neįgaliesiems, varžybos pagal amžiaus grupes, dalyvių skaičiaus varžybose ribojimas;

2. *žiūrovų ir sporto renginių dalyvių saugumo* – vengti incidentų aikštelėse ir už jų ribų, skatinti smurto mažinimą tarp žiūrovų; skatinti tinkamą sporto sirgalių klubų veiklos organizavimą ir jų narių gerą elgesį;

3. *dopingo draudimo* – apsaugoti pagrindinę sportininkų teisę dalyvauti sporte be dopingo;

4. *kilnaus elgesio* – moralinės savybės, apibūdinančios taurių motyvų padiktuotus žmonių poelgius, labai vertintinus sportinėse kovose;

5. *manipuliavimo sporto varžybomis draudimo* – apsaugoti visuomenės teisę į sąžiningas sporto varžybas ir užtikrinti sąžiningą sportininkų varžymąsi sporto varžybų metu“ (LR kūno kultūros ir sporto įstatymas, nauja redakcija nuo 2008 m. balandžio 24 d. Nr. X-1501). Reglamentuotuose

dokumentuose išskirti pagrindiniai principai taip pat siejasi su sporto mokslo nagrinėjama žmogaus organizmo pokyčiais dėl fizinio aktyvumo, sporto treniruočių įtakos.

Kūno kultūros ir sporto įstatyme (2008) yra numatyta, kad „Sportininkų ugdymo centras – sporto mokymo įstaiga, sporto centras, specializuota vienos ar kelių sporto šakų įstaiga, kuri gali vykdyti neformalųjį vaikų bei suaugusiųjų švietimą“. Įstatyme pabrėžta, kad sporto organizacijos turi galimybę dalyvauti įvairioje veikloje kartu su pelno nesiekiančiomis sporto organizacijomis ar steigti profesionaliojo sporto organizacijas.

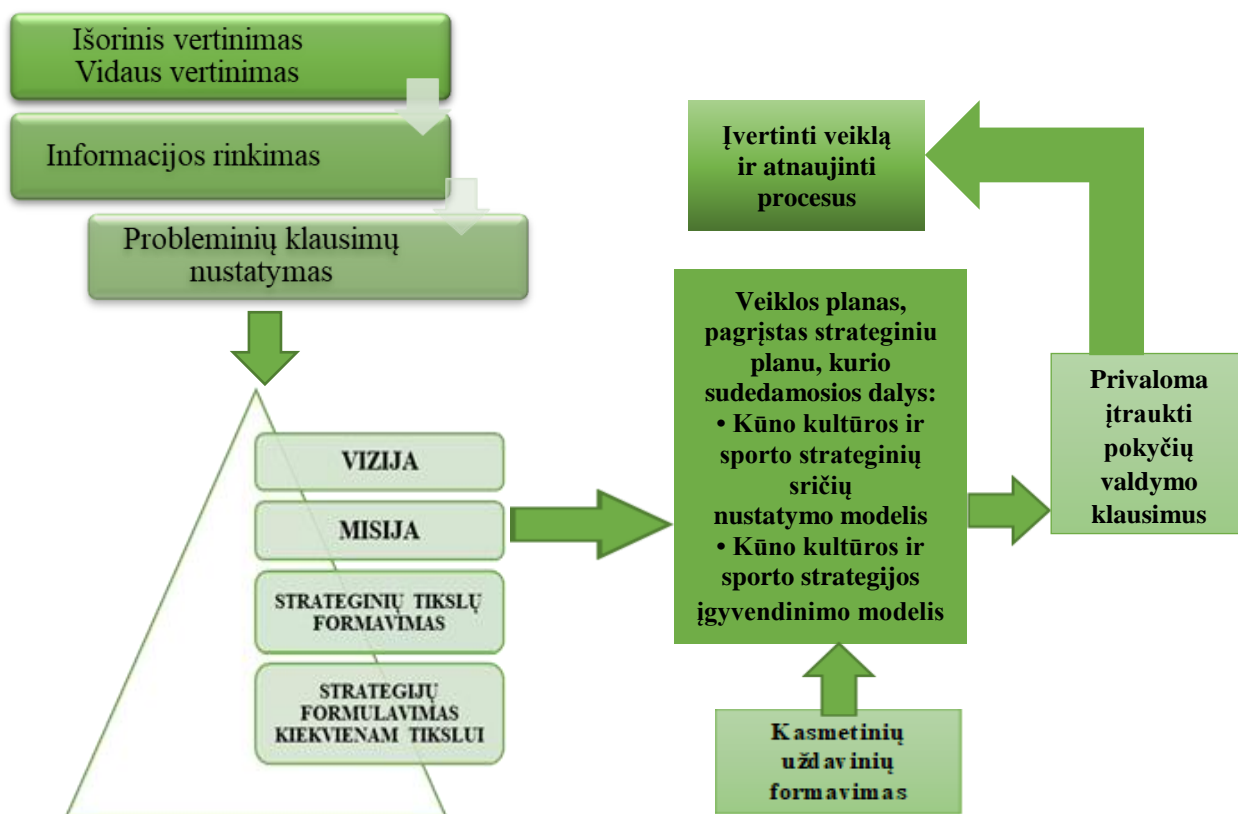
Sporto organizacijų vaidmuo NVŠ sistemoje yra labai svarbus, nes šiuolaikinėje visuomenėje, kurioje dėl informacinių technologijų, transporto priemonių ir urbanizacijos yra dirbtinai suvaržomas fiziologiškai būtinas fizinis krūvis, reguliarūs fiziniai pratimai ir judėjimas, sveikos gyvensenos įgūdžiai yra būtini. Todėl daugelyje Europos šalių įgyvendinamos fizinio aktyvumo programos. Skandinavijos ir kai kuriose Vidurio Europos šalyse šiose programose dalyvauja net du trečdaliai gyventojų. Siekiant išspręsti susidariusią situaciją būtina Lietuvoje dar sparčiau įgyvendinti neformaliojo švietimo programas, kurios neturėtų būti atsiestos nuo visos mūsų šalies sporto srities plėtros (ir bendros strategijos, į kurią turėtų būti įtrauktos sporto infrastruktūros plėtros, sveikos gyvensenos ugdymo, vaikų ir jaunimo socializacijos, nusikalstamumo prevencijos ir kitos programos, numatytas jų koordinavimas tarp institucijų). Kūno kultūros ir sporto departamento duomenys (Lietuvos pirmininkavimas ES Sporto Tarybai 2013 m., 2013) atskleidžia, kad Europoje sporto pasiekimų rezultatai vis gerėja. Straipsnyje akcentuojama, kad Lietuva taip pat pradėjo skaičiuoti sporto indėlį į ekonomiką, todėl norint pasiekti aukštesnių rezultatų planuojama sporto šakas labiau įtraukti į vaikų neformalųjį švietimą. Pažymi, kad vaikų įtraukimas į sporto sektorių prisideda prie Europos ekonomikos augimo ir nedarbo mažinimo, kuria ir palaiko bendruomeniškumą, socialinę sritį. Įžvelgta, kad šie faktai padeda siekti „Europa 2020“ strategijos tikslų. Strategija naudojama kaip ES, nacionalinio ir regioninio lygmens veiklos pagrindas.

2011–2020 metų valstybinėje sporto plėtros strategijoje (LR Seimo nutarimas, 2011) yra numatyti uždaviniai ir priemonės apimantys ne tik apskritai sporto ar sporto sektoriaus prestižo didinimą, bet ypač jo socialinės vertės, jo socialinės funkcijos plėtros naudos ir ryšio su gyvenimo kokybe suvokimo didinimą. Šioje strategijoje numatytas vienas iš uždavinių yra „parengti ir įgyvendinti sveikos gyvensenos, fizinio aktyvumo skatinimo programą formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje, atsižvelgiant į įvairias amžiaus grupes (vaikų, paauglių, jaunimo ir suaugusiųjų), taip pat – neformaliojo švietimo (ikimokyklinio amžiaus, popamokinio ugdymo ir mokymosi visą gyvenimą) aplinkoje“, kuris būtų realizuojamas įgyvendinant priemones, kaip integracija į ikimokyklinio ugdymo, į švietimo bendrojo lavinimo programas, kuriose dalyvauja vaikų ir jaunimo grupės. Taip pat yra išskiriami vertinimo kriterijai, tokie, kaip „švietimo įstaigų, kuriose įgyvendinamos fizinio ugdymo programos pagal privalomų ne mažiau kaip 3 valandų per savaitę

kūno kultūros pamokų sistemą, skaičius; švietimo įstaigų, kuriose įgyvendinamos fizinio aktyvumo skatinimo programos, derinant formaliojo ir neformaliojo ugdymo priemones, skaičius (LR Seimo nutarimas, 2011). Tačiau fizinis aktyvumas yra įgyvendinamas ir per integraciją į sportininkų ugdymo įstaigų programas, taipogi per integraciją į bendrojo lavinimo mokyklų neformaliojo sportininkų ugdymo programas, kuriose įgyvendinamos būreliai, klubai ir sveikos gyvensenos programos.

Kiekviena šalis sukūrusi kūno kultūros ir sporto sistemos teikiamas paslaugas, jas gali priskirti viešajam, valstybiniam, nevyriausybiniam ir privačiam sektoriui (Komskienė, Čingienė, Jacikaitė, 2009, p.119). Remiantis atvira konsultavimo ir orientavimo sistemos duomenimis (toliau – AIKOS) Lietuvoje (2012 m.) veikė 289 NVŠ ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos. Išskirta, kad NVŠ mokyklų vykdomų veiklų įvairovė didelė, tačiau muzikos ir meno mokyklos sudarė didžiausią lankančių vaikų skaičių (meno – 52, muzikos – 47, dailės – 14), taip pat neatsiliko ir sporto mokyklos (66 sporto mokyklos ir centrai, 10 kultūros ir sporto, 1 meno ir sporto). Pateikti duomenys (Neformaliojo ugdymo aktualijos, 2012) rodo, kad sporto pakraipos veiklos užima pakankamai aukštą vietą ir populiarumą tarp vaikų pasirenkamų užsiėmimų.

Valstybės kontrolės pateiktoje Valstybinio audito ataskaitoje (2015) minima, kad „Vyriausybės 2012–2016 m. programoje numatyta ypač daug dėmesio skirti mokinių užimtumui po pamokų ir neformaliajam švietimui, remti neformaliojo švietimo įstaigas – išsaugoti meno, *sporto*, muzikos mokyklų tinklą, pasirūpinti jo plėtra, skatinti steigti tokių mokyklų filialus atokesnėse vietovėse“. Tačiau įžvelgta 2009–2020 m. Valstybinės kūno kultūros ir sporto strategijos projekto ekspertinėje analizėje labai svarbūs ir opūs finansavimo klausimai, jo būdai ir keliai, atskaitomumo ir bendros komunikacijos tarp deleguojančių ir vykdančių organizacijų trūkumas. A. Gedvilaitė (2011, p. 75) teigia, kad „minėtų problemų sprendimas turėtų tapti pagrindiniu kūno kultūros ir sporto, kaip viešojo sektoriaus, strateginio valdymo modelio įgyvendinimo tikslu. Nors vienas iš Kūno kultūros ir sporto strategijos projekto tikslų yra horizontaliosios viešojo administravimo sistemos sukūrimas, šis tikslas lieka neesminis, tik rekomenduojamo pobūdžio“. Plačiau nagrinėjant Kūno kultūros ir sporto sritį, yra sudarytas strateginio valdymo viešajame sektoriuje modelis, kuris padeda siekti identifikuoti, įgyvendinti ar įvertinti bei valdyti organizacijos kaitos procesus viešajame sektoriuje (žr. 6 pav.).

6 pav. Kūno kultūros ir sporto, kaip viešojo sektoriaus, strateginio valdymo modelis

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, pagal McInerney (2000)

Remiantis Kūno kultūros ir sporto strategija (2018–2020) išskirta, kad jos įgyvendinimo veiksmų planai yra susiję su pagrindinėmis strategijos sritimis, t.y. finansavimas, žmogiškieji ištekliai, infrastruktūros gerinimas bei mėgėjiško ir profesionalaus sporto skatinimas, bendradarbiavimas, komunikacijų vystymas. Strategijos kūrimo ir įgyvendinimo didelę naudą atneša – savanorystė, kuri skatina strategijos tobulinimą. Atsižvelgiant į Šiaulių m. savivaldybės 2018–2020 metų veiklos plano 2018 metų kūno kultūros ir sporto plėtros programos (Nr. 07) aprašymą, parengta kūno kultūros ir sporto plėtros programa, kuria siekiama įgyvendinti pagrindinę kūno kultūros ir sporto misiją. Programoje minima tinkamai sudaromos sąlygos ugdyti sveiką ir fiziškai aktyvią visuomenę. Tikimasi miesto gyventojus įtraukti į organizuojamas mieste sporto pratybas bei renginius, ir akcentuojama, kad sudarant palankią sportui skirtą infrastruktūrą stengiamasi gyventojus įtraukti į aktyvaus laisvalaikio leidimą, taip stiprinant sveikatą. Sporto plėtros programoje numatoma puoselėti Šiaulių m. įvaizdį, todėl bus ieškoma talentingų sportininkų, kuriuos numatoma profesionaliai rengti. Kūno kultūros ir sporto plėtros programa taip pat numato plėtoti sporto šakų komandų veiklą, taip suteikiant geresnę pasirengimą tarptautinėms varžyboms sąlygas.

2018 metų veiklos plano aprašyme taip pat išskirti trys Šiaulių m. kūno kultūros ir sporto plėtros programos tikslai:

1. „plėtoti aukšto meistriškumo sportininkų rengimo sistemą;

2. atnaujinti ir plėsti sporto objektų infrastruktūrą mieste ir sutvarkyti viešąsias erdves, sudarant sąlygas sporto ir rekreacijos plėtojimui
3. formuoti bendruomenės narių sveiką gyvenimą ir jos kultūrą“.

Trečiuoju programos tikslu siekiama spręsti kūno kultūros ir sporto veiklos bei gyvenimo kokybės gerinimo galimybes, laisvalaikio užimtumo uždavinius. Plėtros programos aprašyme išskiriama, kad bus skatinamas neformalaus vaikų ir jaunimo fizinis aktyvumas, taip pat vykdomos įvairaus amžiaus ir socialinių grupių užimtumo per sportą programos.

Siejant sporto ir švietimo sritis, įžvelgiama, kad *Valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos (projekto)* tikslas (Neformaliojo ugdymo aktualijos, 2012) yra taip pat vaikų neformaliojo švietimo plėtojimas, kuris suteikia jiems palankesnes galimybes atskleisti savo individualius gebėjimus, ir taip leidžiama ugdyti specialiuosius poreikius. Tačiau LR Vyriausybės programoje (LRS nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 2012) pagrįsta, kad išlieka problemos dėl atokesnėse vietovėse, toliau nuo miesto gyvenantiems vaikams, nes nepakanka nevyriausybinių organizacijų, viešųjų įstaigų ar laisvųjų mokytojų, kurie suteiktų paslaugas vaikams pagal neformaliojo švietimo programas.

Tačiau viešosios politikos įgyvendinimo procesams (pavyzdžiui, neformaliojo vaikų švietimo politikos atveju) taip pat didelę įtaką turi nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO). Lietuvoje, kaip ir kitose šalyse, valstybinės institucijos nepajėgia patenkinti visų nuolat naujai atsirandančių ir vis didėjančių žmonių socialinių paslaugų poreikių. L. Dromantienės (2003) teigimu, „objektyvūs socialiniai poreikiai lemia naujų nevalstybinių institucijų formų, paslaugų teikimo veiklos rūšių ir infrastruktūros kūrimąsi. Steigiasi pelno nesiekiančios ir valstybės administracinėms struktūroms nepavaldžios privačios įregistruotos grupės – nevyriausybinių organizacijų (NVO), <...> kurių tikslas – teikti socialinę paramą ar vykdyti labdarinę veiklą“. Mokslinėje literatūroje nevyriausybinių organizacijų aprašomos kaip nekomercinės, visuomeninės, savanoriškos, labdaringos organizacijos, nes pasižymi privatumu, savanoriškumu. I. Zaleskienė, L. Rutkauskienė (2003, p. 88) teigia, kad NVO teikia paslaugas, aktyviai skleidžia idėjas, gerina vietos gyvenimo sąlygas ir prieinamumą. Siekiant išsiaiškinti NVO veiklos principus, išskiriami pagrindiniai jos bruožai:

- esminė nepriklausomybė nuo valdžios ir valdymo institucijų (tačiau valdžia gali teikti joms visokeriopą paramą);
- nesiekimas pelno (gautos lėšos investuojamos į pagrindinę, įstatuose numatytą veiklą);
- savivalda ir demokratiškas sprendimų priėmimas;
- savanoriškumas ir tarnavimas visuomenės labui.

Pagal LR nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme (2013) pažymėtus požymius Lietuvoje prie NVO priskiriamos asociacijos, labdaros paramos fondai, dauguma viešųjų įstaigų, išskyrus

politines partijas, profesines sąjungas, darbdavių organizacijas. Jas sieja bendras uždavinys – patenkinti piliečių (vaikų) poreikius ir padėti spręsti opias problemas, todėl labai svarbu, kad jos sėkmingai ir efektyviai bendradarbiautų. Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro duomenys atskleidžia, kad 1992 m. buvo priimtas pirmasis LR Vyriausybės nutarimas „Dėl ne pelno organizacijų (įmonių) įstatų pagrindinių nuostatų patvirtinimo“, kuriuo remiantis buvo registruojamos pirmosios nevyriausybines organizacijos Lietuvoje (šio nutarimo metu buvo įregistruota apie 260 organizacijų). Todėl nevyriausybines organizacijas reglamentuojamos šiais teisės aktais:

- Lietuvos Respublikos Viešųjų įstaigų įstatymas (nauja redakcija 2004 m. vasario 14 d. Nr. 25-752);
- Lietuvos Respublikos Labdaros ir paramos fondų įstatymas (nauja redakcija 2013 m. sausio 1 d. Nr. XI-2076);
- Lietuvos Respublikos Asociacijų įstatymas (2004 m. sausio 22 d. Nr. IX-1969).

Dėl aktyvios NVO Lietuvoje veiklos ir jų užimtumo darbuotojai yra dažniausiai labai motyvuoti, o daugelio NVO veikla duoda gerų rezultatų rūpinantis bendruomenės gerove, tvarkant kolektyvinius reikalus, stiprinant socialinę sanglaudą. Tačiau, Švietimo NVO tinklo duomenys (Siūlymas dėl neformaliojo vaikų švietimo..., 2017) išskiria pastebėjimą, kad nevyriausybines organizacijas veiklą įgyvendina tikslinio NVŠ finansavimo lėšomis, į kurias įeina buhalterinės ir administravimo paslaugos, įranga, patalpų nuoma, todėl tai nesudaro lygių konkurencinių sąlygų joms dalyvauti NVŠ programose. Todėl išvelgta, kad atokiau gyvenančių nuo miesto vaikų galimybės ir prieinamumas prie neformalaus vaikų švietimo veiklos tampa vis didesne problema, nes nevyriausybinių organizacijų tinklas dėl netolygaus finansavimo nebenori teikti paslaugų. Todėl šiai problemai spręsti reikalingas švietimo politikos detalizavimas ir problemų sprendimo būdų ieškojimas.

Be to, Lietuvoje NVO sektorius kasmet sparčiai auga ir jų paslaugų gausa plečiasi, todėl NVO ir savivaldos bendradarbiavimas vyksta nuolat įvairiose srityse, įskaitant ir neformalųjį vaikų švietimą sporto srityje. Tačiau kaip pavyksta efektyviai pasiekti srities ir bendradarbiavimo tikslų, priklauso nuo savivadybių vykdomos politikos bei toje teritorijoje (savivaldybėje) veikiančių NVO veiklų efektyvumo. Todėl siekiant atsakyti į tyrimo metu užduotus klausimus yra atliekamas empirinis tyrimas Šiaulių mieste.

II. NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ŠIAULIŲ MIESTE, ĮTRAUKIANT SPORTO ORGANIZACIJAS, TYRIMO METODOLOGIJA

Šiame skyriuje atskleidžiamas neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimas Šiaulių mieste, įtraukiant sporto organizacijas, tyrimo strategiją. Suformuojami probleminiai klausimai, pristatomi tyrimo metodai, instrumentai ir imtis, aprašomas tyrimo organizavimas ir eiga.

2.1. Tyrimo strategija

Magistro darbo tyrime siekta išsiaiškinti neformaliojo vaikų švietimo politikos principus, jos įgyvendinimo eigą sporto srityje ir nustatyti, kaip Šiaulių miesto sporto organizacijos galėtų daugiau prisidėti prie švietimo politikos įgyvendinimo. Tyrimo metodologija pagrįsta mokslinėmis-metodologinėmis išvalgomis, kurios buvo pristatytos teorinėje darbo dalyje (žr. I skyrių).

Magistro darbo tyrimo atlikimo nuoseklumas ir tvarkaraštis pavaizduotas Ganto grafike (žr. 4 lent.).

4 lentelė

Tyrimo organizavimas pagal Ganto grafiką

2017–2018 m.	Balandis	Gegužė	Birželis	...Rugsėjis–Gruodis	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis
Teorinė dalis (medžiagos rinkimas)	■	■			■					
Teorinės dalies papildymai / koregavimai		■	■	■	■	■	■	■		
Metodologinė dalis					■	■	■	■	■	
Empirinė dalis							■	■	■	
Išvados ir rekomendacijos									■	
Darbo gynimas										■

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis Ganto grafiko metodu

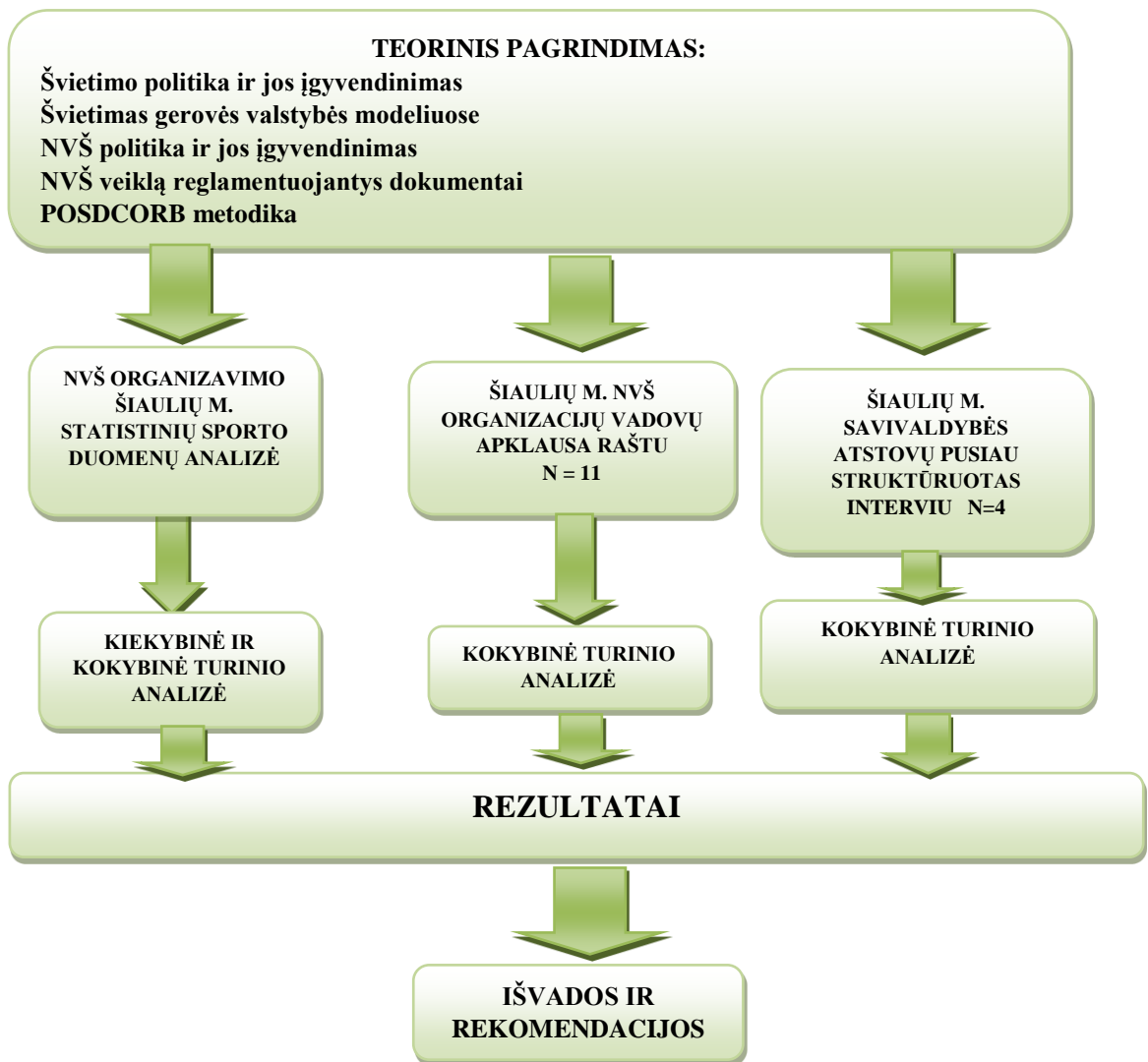
Ganto grafiko lentelėje pavaizduota teorinių ir empirinių darbų organizavimas bei planavimas. Grafike pažymėta atliktų darbų laikas (nuo 2017 m. balandžio mėn. iki 2018 m. gegužės mėn.). Tamsiai mėlyna spalva simbolizuoja tam tikro magistro darbo dalies atlikimą / tobulinimą ar užbaigimą.

Tyrimo problematika išreikšta šiais klausimais:

- kuo pasižymi neformaliojo vaikų švietimo politika sporto srityje?

- kaip buvo ir toliau vyksta neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimas / vystymasis, pasitelkiant Šiaulių sporto organizacijas?
- kokios numatomos Šiaulių sporto organizacijų dalyvavimo neformalaus vaikų švietimo veiklose perspektyvos?

Probleminiais klausimais siekiama identifikuoti neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimą pasitelkiant Šiaulių sporto organizacijas ir nustatyti dalyvavimo neformalaus vaikų švietimo veiklose perspektyvas. Magistro darbo autorė, norėdama pateikti aiškesnę tyrimo strategiją, parengė tyrimo dizainą, kuriame identifikuojami darbo eigos etapai (žr. 7 pav.).

7 pav. Tyrimo schema

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Tyrimo schemoje pavaizduoti darbo eigos etapai, kurie buvo įgyvendinami magistro darbe, išskirti tyrimo metodai ir jų taikymo būdai, kurie padėjo išsiaiškinti darbo tyrimo temą ir pateikti rezultatus.

2.2. Tyrimo metodai ir jų taikymas

Tyrime buvo taikyti šie metodai:

- ❖ *antrinių duomenų analizė;*
- ❖ *sporto organizacijų vadovų apklausa;*
- ❖ *pusiau struktūruotas interviu su Šiaulių miesto savivaldybės atstovais.*

Antrinių duomenų analizė

Tai – kiekybinis tyrimo metodas. Antrinių duomenų analizės tikslas – atskleisti NVŠ situaciją Šiaulių mieste, remiantis statistiniais duomenimis. Šaltiniai:

- Šiaulių miesto savivaldybės Švietimo skyriaus 2015–2017 m. m. ataskaitos;
- Šiaulių miesto savivaldybės Kūno kultūros ir sporto skyriaus 2015–2017 m. m. ataskaitos.

Iš viso analizuoti 6 dokumentai. Analizuojant duomenis taikomi dažnių analizės ir laiko eilučių analizės metodai.

Remiantis statistiniais duomenimis yra atskleidžiama neformaliojo vaikų švietimo finansavimo dinamika, ugdytinių skaičiaus dinamika, ugdytojų personalo charakteristikos.

Sporto organizacijų atstovų (vadovų) apklausa

Tyrimo metodas – apklausa raštu (anketavimas). Kiekybinis-kokybinis metodas – Šiaulių miesto sporto organizacijų vadovų anketavimas. Išskirtinas tokių apklausų bruožas – klausimų ir atsakymų procesas, nes tai tik informantų valioje. Šiame tyrime buvo pasirinkta apklausa raštu, kad informantas jaustųsi nevaržomas, taip pateikiant savo nuomonę.

Tyrimo instrumentas – klausimyno gairės, kurios sudarytos išskiriant 7 pagrindines temas (POSDCORB principus), pagal kurias buvo suformuluoti klausimai:

- Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų **planavimas**;
- Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų **organizavimas**;
- Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų **personalo valdymas**;
- Šiaulių m. savivaldybės ir sporto organizacijų santykis. **Vadovavimas**;
- Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų **koordinavimas**;
- Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų **ataskaitų teikimas (atskaitomybė / skaidrumas)**;
- Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų **finansavimas** (žr. 1 priedą).

Apklausiai raštu buvo sudaryta iš uždarų ir atvirų klausimų (be atsakymo variantų), paliekant vietos laisviems komentarams. Pasak V. Dikčiaus (2011), nuomonės yra vertinamos priskiriant joms simbolius ir skaičius pagal tam tikras taisykles, todėl autorius išskiria keturis skalių tipus (kurie priklauso nuo klausimo struktūros, klasifikuojamų atsakymų): nominalinės, ranginės, intervalinės ir

santykiinės skalės. Apklauso raštu atveju, buvo taikomos ranginės skalės su pasirinktiniais atsakymais: labai gerai, gerai, patenkinamai, blogai, labai blogai. Anketoje buvo pateikti klausimai įvertinti temas ir palikta vietos parašyti komentarus (žr. 5 lent.).

5 lentelė

Sporto organizacijų atstovų (vadovų) apklausos pavyzdys

1. Kaip vertinate sporto organizacijų galimybes pritraukti vaikus į siūlomas veiklas?				
Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Blogai	Labai blogai
☐	☐	☐	☐	☐
Jūsų komentaras:				

Sporto organizacijų atstovų (vadovų) apklausa pagal bruožus labiausiai atitinka nuomonių vertinimo skalių tipą, nes šiam tipui paprastai privalu, kad informantas pateiktų savo nuomonę apie objektą, išsireikšdamas per poziciją, kuri geriausiai aprašo jo nuomonę, pasirinkdamas vieną iš pateiktų atsakymų.

Tyrimo imtis buvo sudaryta remiantis kriterine atranka. Atrinkta 15 privačių sporto organizacijų (tarp jų VŠĮ, laisvieji mokytojai), veikiančių Šiaulių mieste ir teikiančių neformaliąsias sporto veiklas vaikams. Buvo atrinktos privačios, o ne biudžetinės įstaigos, nes pastarosios gauna didesnę finansavimą iš savivaldybės biudžeto. Dėl tyrimo apklausos raštu, buvo tariamasi iš anksto telefonu su 15 skirtingų neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjais, užsiimančiais sporto veiklomis: 7 asociacijos, 4 sporto klubai, 4 laisvieji mokytojai. Skambučio metu pašnekovo klausta dėl galimybės užpildyti anketas ir atsiųsti jas užpildytas el. paštu. Buvo išsiųsta 15 apklausos raštu anketų sporto organizacijų atstovams (vadovams) el. paštu, kurie yra pateikę visus reikiamus dokumentus Šiaulių m. savivaldybei, kad galėtų teikti neformaliojo vaikų švietimo sporto veiklas, tačiau sugrįžo 11 užpildytų anketų.

Buvo laikomasi **tyrimo etikos principų**. Remiantis tyrimo etikos reikalavimais, buvo laikomasi etikos principų. Pirmiausiai, pokalbio metu su respondentais vyko sklandus bendravimas, NVŠ teikėjai buvo teigiamai nusiteikę, pastebėtas susidomėjimas. Paaiškinta, koks yra tyrimo tikslas. Respondentams paminėta, kad apklausos metu garantuojamas konfidencialumas. Respondentai sutiko su pateikta informacija, todėl buvo nutarta, kad tyrimo apklausos klausimai bus atsiųsti el. paštu. Užpildytų tyrimo anketų į el. paštą atgal atsiuntė 11 respondentų. Pagrindiniai etikos principai, kurių buvo laikomasi:

- Gerbiama asmens nepriklausomybė, jo laisvė dalyvauti arba atsisakyti dalyvauti tyrime;

- Tyrimo dalyviui suteikta pakankama informacija apie atliekamą tyrimą;
- Saugomas dalyvių anonimiškumas ir konfidencialumas;

Pusiau struktūruotas interviu su Šiaulių miesto savivaldybės atstovais

Remiantis I. Gaižauskaitės ir N. Valavičienės (2016) įžvalgomis, kokybinis interviu yra kompleksiškas metodas. Dėl to pasirengimas tokiam interviu reikalauja sąžiningumo, komunikabilumo, lankstumo ir organizuotumo, kad viskas vyktų sklandžiai. Tai yra labai geras priartėjimo prie informantų suvokimo, situacijų apibrėžimo, reikšmių ir realybės aiškinimo būdas. Atliekant kokybinį tyrimą dominuoja indukcinė logika, kitaip tariant teorija yra kuriama iš surenkamų tyrimo duomenų.

Tyrimo instrumentas – *klausimyno gairės*, kurios sudarytos išskiriant 7 pagrindines temas, pagal kurias buvo suformuluoti klausimai (žr. 2 priedą). Teorinį klausimyno pagrindą sudaro klausimai sudaryti pagal administracinės veiklos suskirstymo ciklą – POSDCORB (Gulick, 1892–1992). Tai mokslininko L. Gulick sudaryto veiklos ciklo, kurio esminė naujovė vadovavimo funkcijos išskyrimas, taip ją apibūdinant kaip sprendimų priėmimo ir jų perdavimo veiklą. Remiantis šiuo ciklu, buvo išskirta vadovo veiklos turinio esmė sprendimų priėmime, pateikiant klausimo forma.

Rengiant interviu klausimyną buvo apgalvota kokios struktūrinės dalys jį sudarys, kokie iššūkiai ar problemos savivaldybės atstovų akimis šiuo metu dominuoja.

Tyrimo imtis buvo sudaryta remiantis *kriterine atranka*. Pusiau struktūruoto interviu metu buvo apklausti 4 informantai, dėl laiko stokos sutiko pateikti atsakymus į interviu klausimus raštu (apklausa raštu). Atrenkant informantus buvo taikomi šie kriterijai:

1. Informanto darbas tiesiogiai susijęs su neformaliojo vaikų švietimo politikos tikslų įgyvendinimu (administravimu, paslaugų teikimu);
2. Informantas turi užimti vadovaujančias pareigas;
3. Informantas turi bent 5 metus darbo patirties.

Organizavimas ir eiga. Pusiau struktūruoto interviu metu laikas ir vieta su informantais buvo suderinti iš anksto neformalioje aplinkoje. Interviu vidutinė trukmė – 30 min., po interviu pateikta informacija buvo perkelta į protokolą. Su informacija, t. y. tyrimo tikslu ir klausimais, informantai buvo supažindinti dieną, kiti – dvi dienas prieš interviu. Interviu buvo įrašinėjamas diktofonu (audio įrašas). Diktofono medžiaga yra transkribuota – taikyta ištisinė transkripcija. Toliau buvo atidžiai skaitomi parašyti interviu protokolai ir išskiriami prasminiai vienetai, prasminiams vienetais priskiriamos reikšmės, kitaip vadinamos kategorijos. Taigi, duomenys buvo transkribuojami, vėliau transkribuotų tekstų analizei taikytas **kokybinės turinio analizės metodas**, pasitelkiant *kategorizavimo, sisteminimo, grupavimo ir interpretavimo metodus*. Pavyzdys pateiktas lentelėje (žr. 6 lent.)

TEMA	
<i>Kategorija</i>	<i>Teiginių pavyzdys</i>
1.	1.

Tyrimo etikos principai. Buvo paaiškinta, kad informantų nuomonė svarbi tyrimui. Tyrėja prieš atlikdama interviu papildomai supažindino su tyrimo tikslu. Tyrėja priminė, kad pokalbis bus įrašomas, todėl pasiteirauta, ar jie su tuo sutinka. Informantams garantuotas konfidencialumas, todėl jų atsakymai yra koduojami (I1–I4). Kadangi informantams tyrimo tema pasirodė įdomi, buvo susitarta, kad jie bus supažindinti su interviu protokolais kiekvienas atskirai ir bus atsiųsta el. paštu tyrimo rezultatai, išvados.

III. NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ŠIAULIŲ SPORTO ORGANIZACIJOSE TYRIMO REZULTATAI

3.1. Neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo Šiaulių mieste analizė

Siekiant išsiaiškinti neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo situaciją Šiaulių mieste, svarbiausia išanalizuoti NVŠ užtikrinimo sistemą, atskleisti Šiaulių miesto sporto organizacijų atstovų (vadovų) požiūrį į neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimą, pateikiant jų apklausos rezultatus, taip pat pristatyti Šiaulių miesto savivaldybės atstovų nuomonę apie neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje situaciją ir galimybes. Išanalizavus tyrimo rezultatus, galima numatyti NVŠ politikos įgyvendinimo sporto srityje plėtros galimybes.

3.1.1. Neformaliojo vaikų švietimo užtikrinimo sistema Šiaulių mieste

Lietuvoje vyrauja tokios neformaliojo vaikų švietimo kryptys: sportas, šokis, muzika, pilietiškumas. Dar pasigendama daugiau informacinių technologijų, techninės kūrybos, gamtos ir ekologijos temų. Nuo 2015 m. buvo įregistruota beveik 1000 naujų neformaliojo vaikų švietimo teikėjų (389 laisvieji mokytojai ir 565 institucijos). Akredituota per 2,2 tūkst. neformaliojo švietimo programų. Sparčiai augantį neformaliojo vaikų švietimo įstaigų, organizacijų, laisvųjų mokytojų skaičių lėmė neformaliojo vaikų švietimo krepšelis – valstybės skiriamos tikslinės lėšos, kuris įvestas nuo 2015 m. spalio 1 d.

Iš viso neformaliojo vaikų švietimo krepšeliu Lietuvoje nuo 2015 m. pasinaudojo 58 513 vaikų. Daugiausia (30 proc.) vaikų dalyvavo Šiaulių miesto, Šilutės, Zarasų, Neringos ir Lazdijų rajonų savivaldybėse. Mažiau nei 10 proc. – Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Kauno, Vilniaus, Šalčininkų rajonų ir Palangos miesto savivaldybėse. Visų neformaliojo švietimo krepšeliui skirtų lėšų nepanaudojo 26-ios savivaldybės.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba, vadovaudamasi LR vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 8 punktu (straipsnio punkto pakeitimai nuo 2014 m.), LR švietimo įstatymo 67 straipsnio 1 ir 5 dalimis (2014), Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos nutarimu „Dėl mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos patvirtinimo“ (LR Vyriausybės nutarimas, 2001), Neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašu, patvirtintu LR švietimo ir mokslo ministro 2016 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. V-1 „Dėl neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 2016), įpareigojo Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktorių parengti Šiaulių miesto

savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo programų atitikties reikalavimams vertinimo tvarkos aprašą (2016).

Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašo paskirtis – apibrėžti valstybės lėšų Šiaulių miesto savivaldybei mokinių ugdymui pagal NVŠ (išskyrus ikimokyklinio, priešmokyklinio ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo) programas skyrimą ir naudojimą, reikalavimus švietimo teikėjui ir NVŠ programoms, NVŠ programų vertinimo, kokybės užtikrinimo ir atsiskaitymo už NVŠ lėšas tvarką. Formalųjį švietimą papildančio ugdymo lėšos yra tikslinė valstybės dotacija Savivaldybei, skiriama siekiant didinti vaikų, ugdomų pagal formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas, skaičių. Šiomis lėšomis gali būti finansuojama tik viena pasirinkta vaiko (besimokančio pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas) formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa, kuriai lėšas skiria ta savivaldybė, kurioje vaikas ugdomas pagal formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą, nepriklausomai, kurioje savivaldybėje jis gyvena ir mokosi.

Vadovaudamasis Šiaulių miesto savivaldybės tarybos sprendimu („Dėl Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo...“, 2015), kuris reglamentuoja neformaliojo vaikų švietimo programų (išskyrus ikimokyklinio, priešmokyklinio ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo), kurių teikėjai siekia gauti dalinį finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų, programų (toliau – NVŠ programa) vertinimą. Nustatomi vertinimo tikslai, uždaviniai, kriterijai, vertinimo organizavimas, vertinimo komisijos funkcijos, teisės, pareigos, atsakomybė ir komisijos darbo organizavimo tvarka. NVŠ programų vertinimo tikslas – užtikrinti, kad valstybės biudžeto lėšos neformaliajam vaikų švietimui būtų skiriamos tik patvirtintoms NVŠ programoms įgyvendinti. Teikėjai turi teisę vykdyti ir nepatvirtintas NVŠ programas, tik joms nebus skiriamos valstybės biudžeto lėšos.

Neformaliojo vaikų švietimo programų atitikties reikalavimams nustatymo organizavimas vykdomas per NVŠ programų atitiktį Savivaldybės tarybos nustatytiems reikalavimams, per švietimo teikėjus, kurie atitinka Savivaldybės tarybos nustatytus reikalavimus ir per švietimo paslaugų teikėjus, kurie siekia gauti NVŠ programos atitikties patvirtinimą ir pateikia NVŠ programos atitikties reikalavimams nustatymo paraišką.

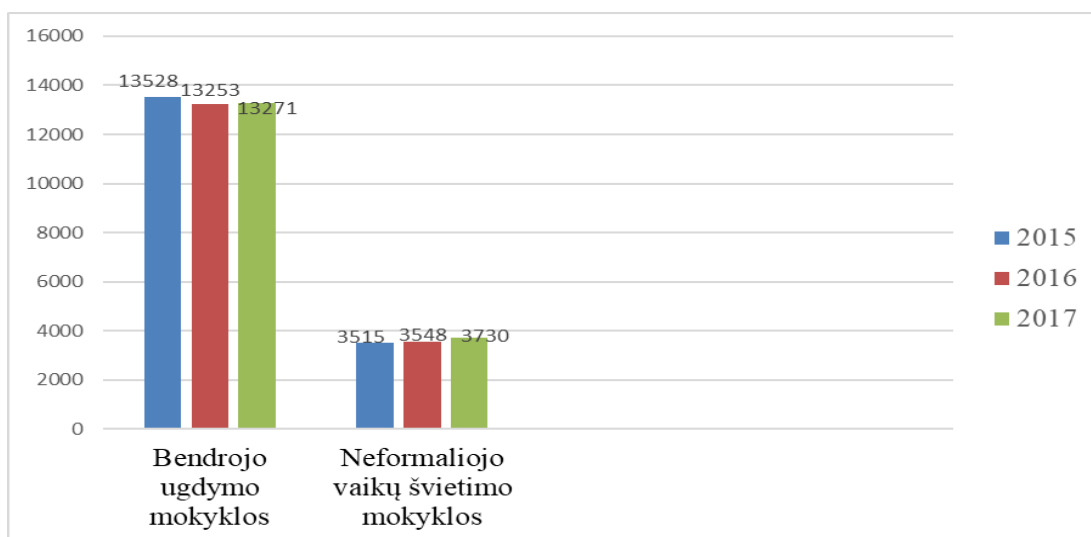
Apibendrinant pastebėta, kad ankstesniuose Švietimo ir mokslo ministerijos ir Šiaulių miesto savivaldybės patvirtintuose Neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašuose buvo numatyta, kad Neformaliojo vaikų švietimo teikėjai programas turėdavo teikti tvirtinti kasmet. Nuo 2016 m. numatyta, kad savivaldybės pačios nusistatys periodiškumą, kas kiek laiko galės veikti akredituota programa.

3.1.2 Neformaliojo vaikų švietimo organizavimo Šiaulių mieste statistinių sporto duomenų analizė

Kiekviena savivaldybė, taip pat ir Šiaulių miesto savivaldybė, vykdydama veiklos planus, planuoja ir skyrių darbus. Pildo ataskaitas apie įvykdytus darbus, esamą statistinę situaciją. Todėl tyrimo esmei detaliau išsiaiškinti buvo nuspręsta išanalizuoti Šiaulių m. administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo ir Kūno kultūros skyrių 2015–2017 metų veiklos ataskaitas.

Švietimo skyriaus 2015–2017 metų veiklos ataskaitų palyginimas

Vienas svarbiausių Švietimo skyriaus uždavinių – koordinuoti ir administruoti Šiaulių miesto savivaldybei pavaldžių mokyklų ir pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai įstaigų veiklą, taip pat koordinuoti neformaliojo vaikų švietimą teikiančių įstaigų / organizacijų / laisvųjų mokytojų / mokyklų darbą. Todėl norima atskleisti 2015–2017 metų ugdytinių skaičiaus kitimus bendrojo ugdymo ir neformaliojo vaikų švietimo mokyklose. Remiantis Švietimo skyriaus 2015–2017 metų veiklos ataskaitomis, buvo sudaryta diagrama informacijai atskleisti (žr. 8 pav.).

8 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų ir NVŠ teikiančių mokyklų lankančių vaikų skaičiaus kitimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis 2015–2017 m. Švietimo skyriaus veiklos ataskaitomis

Lyginant 2016 m. duomenis, pastebimas nežymus ugdytinių skaičiaus mažėjimas bendrojo ugdymo mokyklose, tačiau neformaliojo vaikų švietimo mokyklose juntamas vaikų skaičiaus augimas. 2017 m. bendrojo ugdymo ir neformaliojo vaikų švietimo mokyklose mokinių skaičius didėjo. Vaikų skaičiaus augimas rodo, kad NVŠ paslaugų kokybė kasmet yra tobulinama, ieškoma naujovių, todėl paklausa taip pat didėja.

Lyginamosios analizės metu buvo išskirtos skyriaus koordinuojamos įstaigos ir skyriaus prižiūrimų įstaigų vykdomų programų ir dalyvaujančių vaikų skaičius (žr. 7 lent.).

Švietimo skyriaus koordinuojamų švietimo įstaigų palyginimas

	<i>Skyriaus koordinuojamos įstaigos</i>	<i>Skyriaus prižiūrimos koordinuojamų įstaigų vykdomos programos ir vaikų skaičius</i>
2015 m.	74 įstaigos: 72 savivaldybės mokyklos ir 2 pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai įstaigos	33 įvairaus profilio įstaigos (77 NVŠ programos) ir 8 trumpalaikės programos
2016 m.	74 įstaigos: 72 savivaldybės mokyklos ir 2 pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai įstaigos	Programose dalyvavo daugiau nei 5700 mokinių
2017 m.	73 įstaigos: 32 bendrojo ugdymo, 8 neformaliojo vaikų švietimo mokyklos, 31 ikimokyklinio ugdymo įstaiga	Programose dalyvavo daugiau nei 5300 mokinių

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis Švietimo skyriaus 2015–2017 m. veiklos ataskaitomis

Lentelėje pateikta 3 metų Švietimo skyriaus koordinuojamų įstaigų duomenys. 2015 m. Švietimo skyriaus specialistai nemažai dėmesio skyrė neformaliojo vaikų švietimo organizavimui. Neformalųjį švietimą vykdė visos Šiaulių miesto bendrojo ugdymo mokyklos. Pastebima, kad tarp 2015–2016 metų švietimo prižiūrimų įstaigų skaičius nesikeitė, tačiau 2015 metais 33 įvairaus profilio įstaigos jau vykdė 77 NVŠ programas, o 2016 metais programose dalyvavo daugiau nei 5700 mokinių. 2017 metais matomas nežymus programose dalyvaujančių vaikų skaičiaus sumažėjimas – 5300 mokinių, tai sudaro 7 procentus NVŠ programas lankančių mokinių skaičiaus.

2016 m. ir 2017 m. skyriaus specialistai taip pat intensyviai dirbo su NVŠ organizavimu. Buvo koordinuotas formalųjį švietimą papildančio ugdymo programų, skatinančių mokinių lyderystę, įgyvendinimas.

2015 m. bendradarbiauta su Šiaulių rajono savivaldybe dėl neformaliojo švietimo programų, kurias įgyvendina Šiaulių miesto savivaldybės įstaigos, finansavimo. Po diskusijų pasirašyta bendradarbiavimo sutartis dėl neformaliojo švietimo ugdymo paslaugų teikimo Šiaulių rajono savivaldybės gyventojams. Taip pat buvo tęsiamas Mokinių socialinių kompetencijų ugdymo Šiaulių miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose modelio įgyvendinimas. Tai kryptinga veikla, orientuota į visuminį asmenybės ugdymą, padedanti pažinti įvairias užimtumo sritis ir karjeros galimybes, planuoti būsimą karjerą.

Nuo 2015 m., bendradarbiaujant su švietimo įstaigų vadovais, Švietimo centro ir UAB „Busturas“ specialistais, pradėta tobulinti elektroninio mokinio pažymėjimo sistema (žr. 8 lent.).

El. mokinio pažymėjimo sistema

2015 m.	<ul style="list-style-type: none"> • Patobulintas Elektroninio mokinio pažymėjimo (toliau – EMP) išdavimo ir naudojimo tvarkos aprašas; • Parengta EMP naudojimo atmintinė;
2016 m.	<ul style="list-style-type: none"> • Patobulinta EMP sistema; • Įdiegtas automatinis EMP pakeitimo modulis; • Patobulinta EMP patvirtinimo funkcija;
2017 m.	<ul style="list-style-type: none"> • Sėkmingai naudota, prieš trejus metus sukurta EMP sistema.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Lentelėje pateikti duomenys rodo sėkmingai įgyvendintos idėjos – el. mokinio pažymėjimo sistemos tvarkingą įdiegimą ir jos veiklą iki šiol. 2016 metais padaryta itin daug, kad sistema taptų pranašesnė, dėl to patobulinta EMP patvirtinimo funkcija, kuri leidžia automatiškai suteikti naują brūkšninį kodą keičiamam pažymėjimui.

Taip pat, nuo 2015 m. bendradarbiaujant su konkursą laimėjusiu tiekėju UAB „UCS Baltic“, Savivaldybės administracijos Kūno kultūros ir sporto skyriumi, baigta diegti Neformaliojo švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistema 18-oje savivaldybės įstaigų. Norint palyginti 2016–2017 metų apskaitos sistemos veiklą, buvo sudaryta lentelė (žr. 9 lent.).

Neformaliojo švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistema

2015 m.	<ul style="list-style-type: none"> • baigta diegti Neformaliojo švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistema;
2016 m.	<ul style="list-style-type: none"> • sėkmingai naudojama Neformaliojo švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistema;
2017 m.	<ul style="list-style-type: none"> • patobulinta Neformaliojo švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistema.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

2015 m. Neformaliojo švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistemoje įdiegta technologijų techninė ir programinė įranga ir sukurta programinė sistema, kuri užtikrina centralizuotą mokinių lankomumo kontrolę tiek įstaigų patalpose, tiek atvirose erdvėse, kur vyksta užsiėmimai.

2016 m. toliau sėkmingai buvo naudojama neformaliojo švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistema. Jos pagalba vykdoma mokinių lankomumo kontrolė tiek įstaigų patalpose, tiek atvirose erdvėse. Prie minėtos sistemos yra prisijungę aštuoniolika savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo įstaigų. Metų pabaigoje prie sistemos prisijungė ir Šiaulių miesto kultūros centras, kaip neformaliojo vaikų švietimo organizatorius.

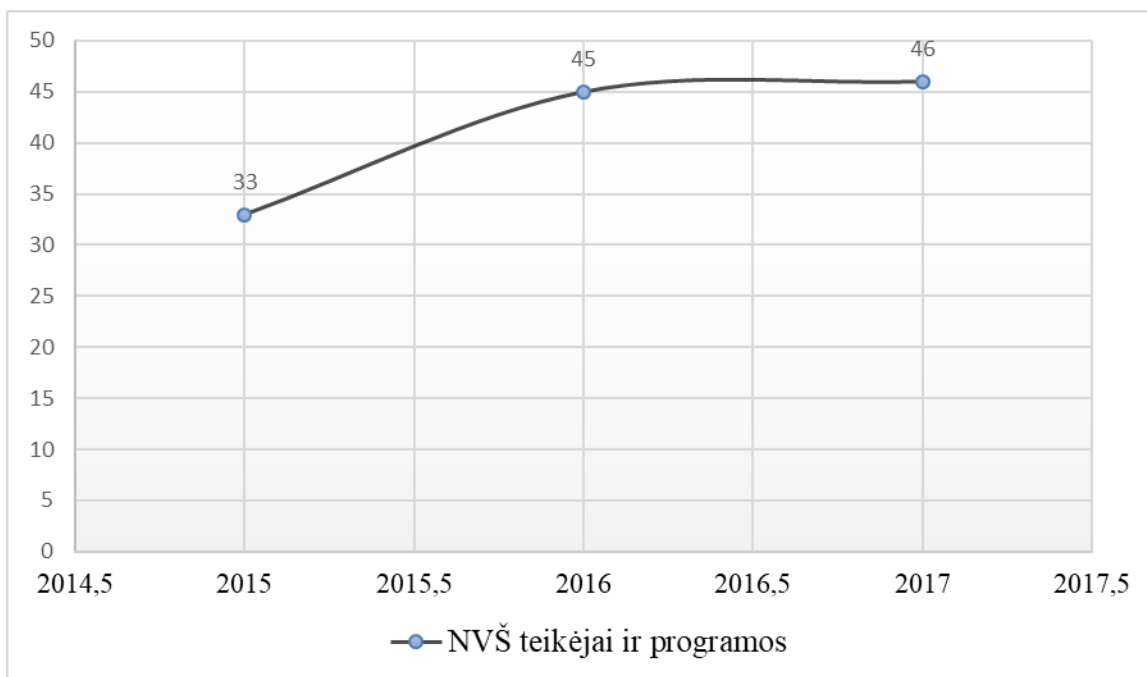
2017 m. patobulinta sistema, jos pagalba vykdyta mokinių lankomumo kontrolė tiek įstaigų patalpose, tiek atvirose erdvėse. Prie minėtos sistemos 2017 m. prisijungė 19 (2015 m. – 3, 2016 m. – 18) savivaldybės NVŠ įstaigų.

Programas įgyvendino viešosios įstaigos, organizacijos, klubai ir net laisvieji mokytojai. Minėtose programose dalyvavo 2015 m. – 2772 mokiniai, 2016 m. – 3205 mokiniai, 2017 m. – 3592

mokiniai. Remiantis Švietimo skyriaus 2015–2017 m. veiklos ataskaitos duomenimis, valstybės ir savivaldybės lėšomis finansuoti NVŠ teikėjai, kurie pasinaudojo 15 eurų NŠ krepšeliu. NVŠ teikėjų skaičiaus augimą galima matyti 10-oje lentelėje.

10 lentelė

NVŠ teikėjų ir programų augimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Veiklos ataskaitos duomenys tiksliai parodo, kad NVŠ teikėjų darbo kokybė ir paslaugų gausumas įtakoja vaikų apsisprendimą pasirinkti vienokią ar kitokią užimtumo formą.

2018 metų vasario mėn. duomenimis, Šiaulių m. mokiniai dalyvauja 17 sporto užsiėmimuose (karate, krepšinio, jogos, savigynos, plaukimo, gatvės judesio meno, futbolo, ledo ritulio ir kt.), 10 šokio užsiėmimuose (liaudiško, šiuolaikinio, sportinių, linijinių ir pan.). Trečdalis NVŠ programose dalyvaujančių mokinių dalyvauja sporto užsiėmimuose, ketvirtadalis – šokio.

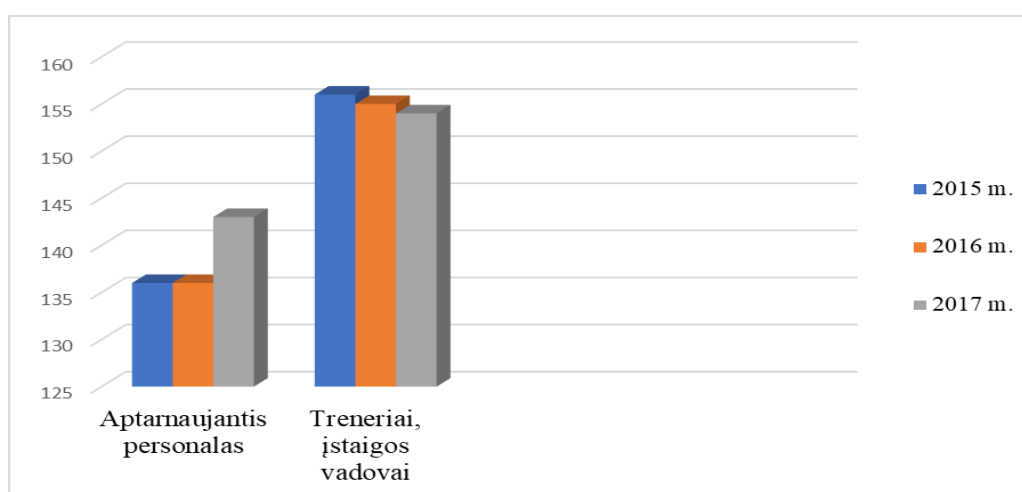
Kūno kultūros ir sporto skyriaus 2015–2017 metų veiklos ataskaitų palyginimas. Kūno kultūros ir sporto skyriaus svarbiausi uždaviniai – koordinuoti ir administruoti Šiaulių miesto savivaldybei pavaldžių sporto mokyklų veiklą ir NVŠ teikėjų veiklą. Norint pamatyti 3 metų sporto veiklą vykdžiusių įstaigų kitimus buvo sudaryta palyginamoji lentelė (žr. 11 lent.).

Sportinę veiklą vykdančių įstaigų dinamika

	<i>Sportinę veiklą vykdančios įstaigos</i>	<i>Sporto įstaigose kultivuojamos sporto šakos</i>	<i>Sporto mokymo įstaigose dirbantis personalas</i>	<i>Šiaulių mieste sportinę veiklą vykdančių sporto klubai</i>
2015 m.	<ul style="list-style-type: none"> • 7 biudžetinės sporto mokymo įstaigos • 1 viešoji sporto mokymo įstaiga 	<ul style="list-style-type: none"> • 26 sporto šakos 	<ul style="list-style-type: none"> • 24 kūno kultūros ir sporto specialistai • 136 – kiti darbuotojai 	<ul style="list-style-type: none"> • 39 sporto klubai (viešosios įstaigos), kuriuose sportavo 2550 šiauliėčių
2016 m.	<ul style="list-style-type: none"> • 7 biudžetinės sporto mokymo įstaigos; • 1 viešoji sporto mokymo įstaiga 	<ul style="list-style-type: none"> • 26 sporto šakos 	<ul style="list-style-type: none"> • 19 kūno kultūros ir sporto specialistai • 138 – kiti darbuotojai 	<ul style="list-style-type: none"> • 35 sporto klubai (viešosios įstaigos), kuriuose sportavo 3032 šiauliėčių
2017 m.	<ul style="list-style-type: none"> • 7 biudžetinės sporto mokymo įstaigos • 1 viešoji sporto mokymo įstaiga 	<ul style="list-style-type: none"> • 26 sporto šakos 	<ul style="list-style-type: none"> • 19 kūno kultūros ir sporto specialistai • 143 – kiti darbuotojai 	<ul style="list-style-type: none"> • 35 sporto klubai (viešosios įstaigos), kuriuose sportavo 3417 šiauliėčių
Skirtumas	<i>nepakito</i>	<i>nepakito</i>	<i>nežymiai pakito</i>	<i>nežymiai pakito</i>

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

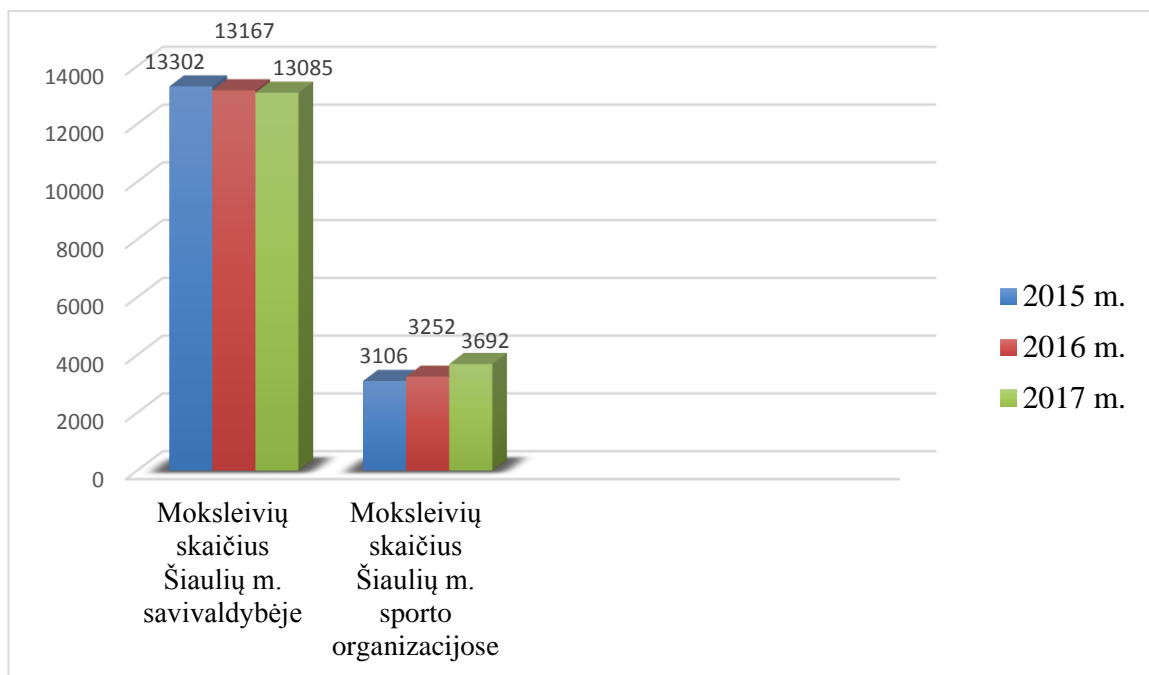
Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyriai nuolat glaudžiai bendradarbiauja su švietimo įstaigomis, todėl kasmet yra vedama statistika, kuri suteikia galimybę matyti kaip kinta sporto organizacijų šakos, trenerių skaičius organizacijose. Iš pateiktos lentelės matome, kad per 3 metus sportinę veiklą vykdančiuose įstaigose ir sporto šakų pasiūloje pakeitimų nebuvo. Tačiau pastebimas nuo 2016 metų sporto specialistų (žr. 9 pav.) ir sporto klubų sumažėjimas, kuris tolygiai išsilaiko iki šių dienų, bet galima pasidžiaugti, kad sportuojančių Šiaulių m. gyventojų skaičius nuo 2015 m. padidėjo 867.

9 pav. Darbuotojų skaičiaus dinamika Šiaulių m. sporto įstaigose 2015–2017 metais

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Kūno kultūros ir sporto skyriaus veiklos ataskaitose, kaip ir Švietimo skyriaus ataskaitose, taip pat pastebimas lengvas moksleivių skaičiaus augimas sporto įstaigose (žr. 10 pav.), ypač jaučiamas pakilimas nuo 2016 m.

10 pav. Moksleivių skaičius Šiaulių m. savivaldybėje ir Šiaulių m. sporto mokyklose

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Nuo 2015 m. Šiaulių miesto savivaldybėje matomas nežymus moksleivių skaičiaus mažėjimas, tai sudaro 2 proc. visų mokinių, tačiau moksleivių skaičius sporto organizacijose nuo 2015 m. padidėjo 16 proc.

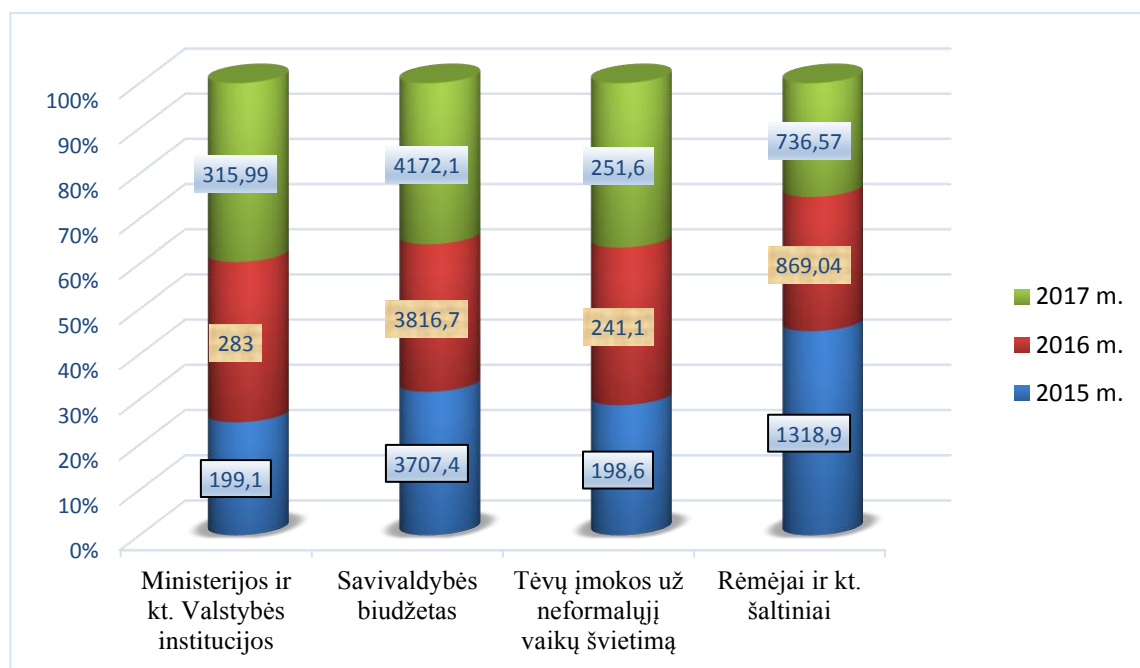
Keli iš pagrindinių Kūno kultūros ir sporto skyriaus organizacinių darbų, nuveiktų 2017 metais, yra medžiagos rengimas ir teikimas Šiaulių miesto sporto tarybos posėdžiams. Taip pat svarbus yra Kūno kultūros ir sporto plėtros programos lėšų projektams apskaičiavimo metodikos, kuria vadovaujantis apskaičiuojamos lėšos Šiaulių miesto savivaldybės kūno kultūros ir sporto plėtros programos projektams, tobulinimas. Ši metodika leidžia lėšas paskirstyti skaidriai ir negali lemti atitinkamų ūkio subjektų privilegijavimo kitų subjektų atžvilgiu ar diskriminacijos.

Taip pat 2017 metais:

- parengtos paraiškos, gautas finansavimas iš Lietuvos Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondo ir rekonstruoti lengvosios atletikos sektoriai Centriniam miesto stadione;
- parengtas techninis projektas irklavimo bazės statybai prie Talkšos ežero;
- parengti dokumentai ir vykdomas konkursas „Dėl neįgaliųjų socialinės integracijos per kūno kultūrą ir sportą projektų finansavimo“ Šiaulių mieste.

Veiklos ataskaitos duomenys atskleidžia, kad Kūno kultūros ir sporto skyrius aktyviai dirba miesto infrastruktūros gerinimo klausimais, dalyvauja konkursuose, teikia paraiškas finansavimui

gauti. Šiaulių mieste veikiančių sporto organizacijų pajamos taip pat yra įvairios, nuo rėmėjų iki Švietimo ir mokslo ministerijos. Pateiktame 11 paveiksle galima matyti skiriamą finansavimą NVŠ organizacijoms.

11 pav. Šiaulių mieste veikiančių sporto organizacijų gaunamos pajamos (tūkst. Eur)

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Pateiktoje diagramoje galima matyti sporto organizacijų gaunamo finansavimo šaltinius ir suteiktas pajamas. Jos gali būti suteikiamos iš Švietimo ir mokslo ministerijos, tai 2015 m. sudarė 199 tūkst. Eur NVŠ finansavimo, tačiau jau 2017 m. suma siekė 315 tūkst. Eur. Iš savivaldybės biudžeto 2015 m. finansavimo suma siekė – 3707 tūkst. Eur, o 2017 m. jau – 4172 tūkst. Eur. Pastebėta, kad tėvų įmokos už NVŠ programas taip pat pakilo panašiai 27 procentais. Tačiau finansavimas iš rėmėjų ar kitų šaltinių sumažėjo net 44 procentais.

Apibendrinus pateiktą informaciją, pastebima, kad Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių koordinuojamose neformaliojo vaikų švietimo mokyklose lankančių mokinių skaičius dinamiškai auga. Išsiaiškinta, kad nuo 2015 m. Valstybės ir Savivaldybės lėšomis finansuotos nuo 54 iki 62 programų. Matomas augimas. Taip pat rodikliai atskleidė didėjančią mokinių skaičių, dalyvaujančių NVŠ programose.

Buvo įdiegta el. mokinio pažymėjimo sistema. Taip pat nuo 2015 m. baigta diegti neformalaus švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistema. 2017 m. duomenimis ši sistema įdiegta 19-oje savivaldybės įstaigų. Ši sistema leidžia vykdyti mokinių lankomumo kontrolę.

Pastebimas nežymus sporto mokymo įstaigų trenerių skaičiaus mažėjimas, tačiau pastebimas mokinių skaičiaus augimas sporto įstaigose. Ypatingai nuo 2016 m.

Įžvelgta, kad stengiamasi tvarkyti Šiaulių m. infrastruktūrą, nes Kūno kultūros ir sporto skyrius intensyviai dirba šiuo klausimu, teikia paraiškas dėl finansavimo, dalyvauja projektuose.

3.1.3. Šiaulių miesto sporto organizacijų atstovų (vadovų) nuomonės apie neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimą apklausos rezultatai

Tyrimo dalyvių informacija buvo aprašyta pagal kelias demografines charakteristikas: amžių, lytį, išsilavinimą, darbo patirtį pozicijoje (metais) ir darbo patirtį srityje (metais). Nustatyta, kad respondentų amžiaus vidurkis siekė 42 m., dalyvavo 6 moterys ir 5 vyrai. Respondentų išsilavinimas – aukštasis, darbo patirties (metais) pozicijoje vidurkis – 12 metų, darbo patirties (metais) srityje, kurioje dirba, vidurkis – 13 metų.

Apklaustieji respondentai raštu pateikė savo vertinimą įvairiais NVŠ politikos įgyvendinimo klausimais. Išreikšdami nuomonę apie NVŠ tobulinimą planavimo ir organizavimo etape, išskirdami sporto sritį, įvardijo įvairių ir skirtingų tobulinimo variantų (žr. 12 lent.).

12 lentelė

Nr.	1. <i>Ką reikėtų pirmiausia tobulinti planuojant ir organizuojant neformaliojo vaikų švietimo sporto srityje veiklą, kad būtų geriau tenkinami vaikų poreikiai?</i>
1.	Finansinis didinimas
2.	Sporto bazių naudojimas
3.	Užimtumas
4.	Dokumentacijos mažinimas
5.	Tinkamos patalpos
6.	Nemokamas įvairių veiklų pabandydas
7.	El. sistemos tobulinimas

Šiuo klausimu sulaukta įvairių pasiūlymų. Vienas iš respondentų paminėjo, kad vaikų poreikiai sporto srityje turi būti tenkinami kompleksiskai, tiek fizinio tobulėjimo prasme, tiek plečiant vaikų suvokimą apie sveiką gyvenseną, tiek padedant pagrindus pirmosios pagalbos teikimui ir suvokimui. Vaikų poreikių tenkinimui didelę įtaką daro finansavimo klausimas. Todėl, respondentų nuomone, reikėtų suvienodinti su vaikais dirbančių savivaldybės biudžetinių įstaigų ir privačių sporto organizacijų statusą, nes iškyla finansavimo problema. Teigiama, kad biudžetinėms įstaigoms (sporto mokykloms ir pan.) skiriamas tiesioginis finansavimas mažina konkurenciją, taip dingsta poreikis gerinti paslaugų kokybę, ieškoti efektyvesnių ir įdomesnių veiklos formų. Akcentuojama, kad NVO gali pretenduoti tik į NVŠ finansavimą, net ir tuo atveju, kai jų paslaugų kokybė bei populiarumas lenkia biudžetines įstaigas. Šią problemą siūlo spręsti atsisakant tiesioginio finansavimo ir visiškai pereiti prie mokinio krepšelio ir lėšas skirstyti pagal mokinių skaičių (vaiko krepšelio suma x vaikų skaičius). Kita dalis repondentų taip pat mini didesnio finansavimo galimybę.

Taip pat išsakant nuomonę apie lėšų skirstymą pagal skirtingas sporto šakas, pateiktas pasiūlymas, kad mokyklose leistų kiekvienai sporto šakai prisistatyti, taip padidinant jų galimybes sudominti vaikus.

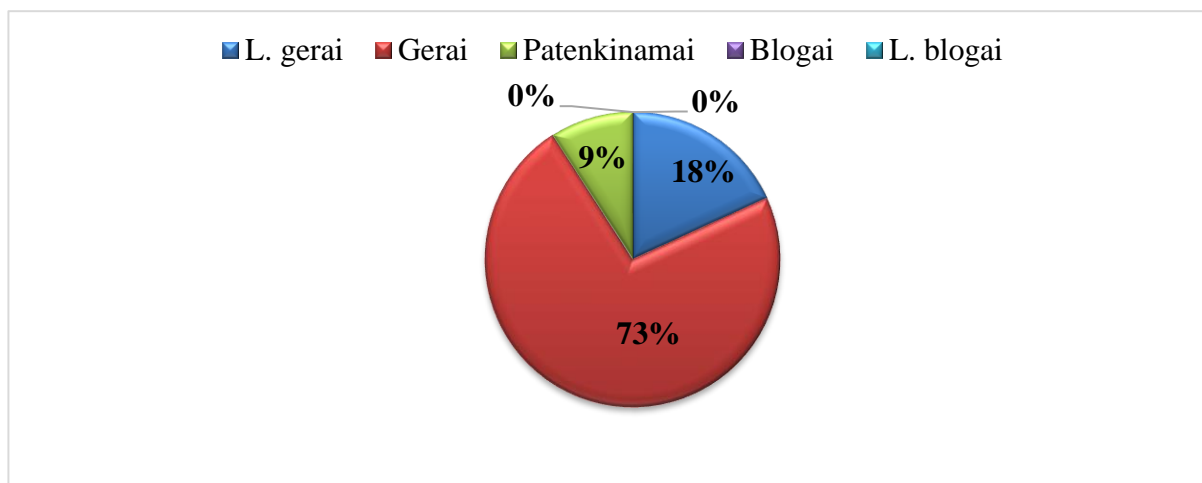
Kitas svarbus pastebėjimas – sporto bazių naudojimo klausimas. Respondentų nuomone, jei yra surinktas kolektyvas veiklai plėtoti, turi būti suteikta galimybė naudotis atitinkamomis patalpomis (salė turi būti paruošta su visa reikiama atributika: kilimėliai, čiužiniai, atramos). Respondentai mano, kad didžiausia problema yra ta, kad biudžetinėms įstaigoms sudaromos išskirtinės sąlygos naudotis sporto bazėmis, skiriamas finansavimas joms išlaikyti, o privačių sporto bazių išlaikymas nėra finansuojamas. Siūlomas sprendimo būdas – mokinio krepšelis. Taip pat siūloma finansavimą skirti paslaugos teikėjui, kad lėšos būtų naudojamos patalpų, kuriose vykdomi užsiėmimai, nuomai arba išlaikymui.

Respondentai taip pat siūlo mažinti dokumentacijos kieki.

Siūloma sporto NVŠ teikėjų veiklų užimtumą išlaikyti ištisus metus, ne tik 8 mėnesius, galėtų būti suorganizuotas veiklos tęstinumas, paskatinimas. Taip pat pažymima problema dėl el. apskaitos sistemos. Respondentai teigia, kad ją reikėtų tobulinti, nes šiuo metu kyla įvairių problemų.

Respondentai pažymi, kad galėtų būti suteikiama galimybė nemokamai pabandyti vieną ar kitą sporto šaką, kad vaikas galėtų pajusti, ar tai jam patinka. Atsiskaitymai su Savivaldybe vyksta gana dažnai, o vaikų norai ir jų skaičius grupėse keičiasi, todėl vaikams reikėtų suteikti šansą, nes po to ir kintamasis skaičius bus mažesnis.

Apklausoje respondentų buvo klausama, kaip jie vertina sporto organizacijų galimybes pritraukti vaikus į siūlomas veiklas (žr. 12 pav.).

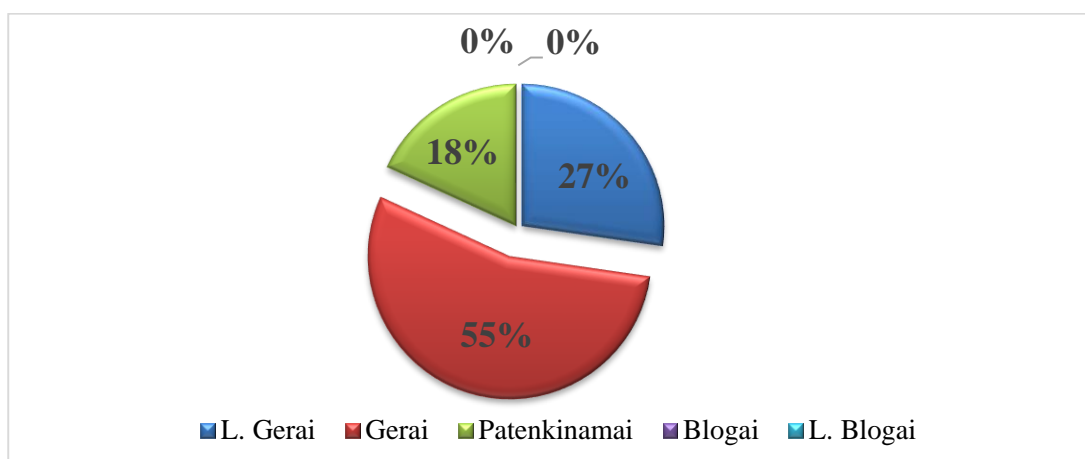

12 pav. Sporto organizacijų galimybės pritraukti vaikus į siūlomas veiklas vertinimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Respondentai šiuo klausimu pasiskirstė taip – galimybes įvertintos: 18 proc. labai gerai, 9 proc. patenkinamai, ir net 73 proc. įvertino gerai. Nors kartu manoma, kad Šiaulių mieste NVŠ teikėjų pasirinkimas ir konkurencija yra didelė, todėl visi teikėjai kovoja dėl kiekvieno vaiko. Esant didelei konkurencijai, sunkiau išlaikyti vaiką vienoje veikloje. Tačiau tiek treneriai, tiek mokytojai ieško įvairiausių būdų ir metodų pritraukiant vaikus į NVŠ programas.

NVŠ teikėjai teikia įvairių programų pasiūlą vaikams, todėl norima atskleisti, kaip yra vertinama NVŠ švietimo teikėjų teikiamų paslaugų kokybė (žr. 13 pav.).

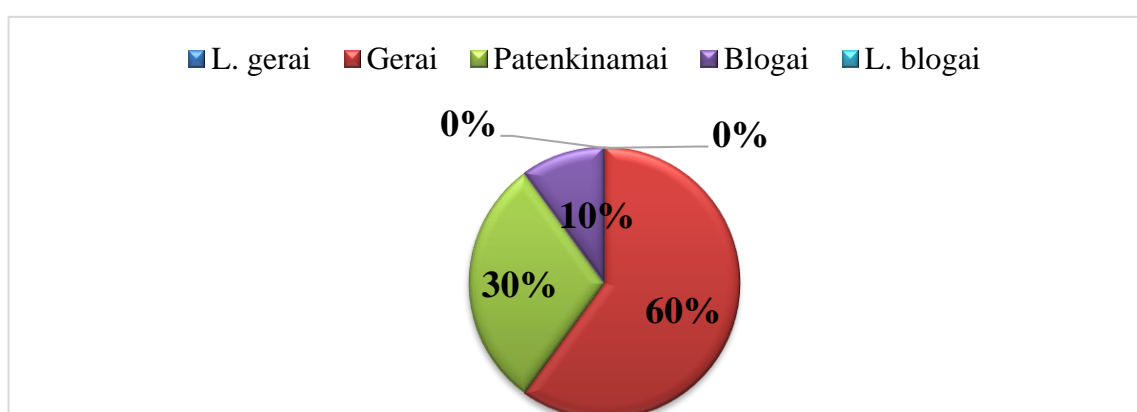

13 pav. NVŠ teikėjų teikiamų paslaugų kokybės vertinimas Šiaulių mieste

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

55 proc. respondentų įsitikinę, kad teikiamų paslaugų kokybė yra gera, 27 proc. – vertina kaip labai gerą, ir 18 proc. vertina patenkinamai. Manoma, kad jei treneris nori pritraukti kuo daugiau vaikų į savo veiklas, jis visomis išgalėmis sugalvos įvairių būdų tai padaryti. Taip pat manoma, kad vaikų pritraukimo galimybės tiesiogiai priklauso nuo paslaugos teikėjų gebėjimų ir siūlomos veiklos. Jei veikla neįdomi, ji neturi būti dirbtinai išlaikoma (objektyvus kriterijus veiklai vertinti – vaikų skaičius). Finansavimas neturėtų viršyti užsiėmimus lankančių vaikų mokinio krepšelių sumos. Šiuo tyrimu klausimu daugelio informantų išsakytos nuomonės panašios.

Tyrimo metu norėta išsiaiškinti, kokia sporto organizacijų (NVŠ paslaugų teikėjų) nuomonė apie Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių pagalbą pritraukiant vaikus į jų siūlomas veiklas (žr. 14 pav.).

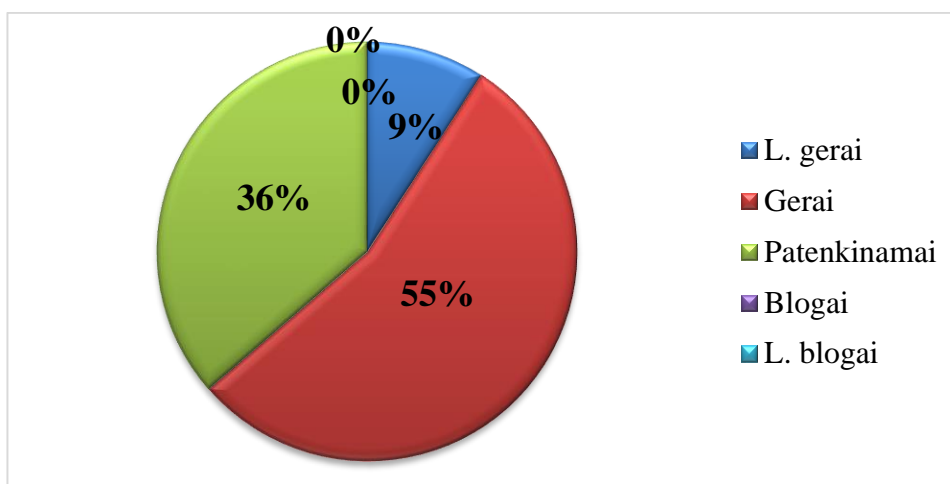
14 pav. Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių pagalbos pritraukiant vaikus į jų siūlomas veiklas, vertinimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Nustatyta, kad didžioji dauguma respondentų yra patenkinti esama situacija ir Savivaldybės atsakingų skyrių pagalbą vertina gerai, tai sudaro 60 proc. apklaustųjų. Trečdalis respondentų situaciją vertina patenkinamai, tai sudaro 30 proc., o ketvirtadalis apklaustųjų situacija yra

nepatenkinti ir vertina blogai, tai sudaro 10 proc. dalyvavusių apklausoje. Respondentų nuomone, Savivaldybės Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyriai imasi įvairių priemonių, skatinančių tėvus vesti vaikus į skirtingus užsiėmimus. Teigiama, kad vaikų poreikių ir norų patenkinimui yra siūlomas platus sporto šakų spektras, kas turi labai svarbią įtaką vaikų motyvacijai siekti užsibrėžtų tikslų bei geresnių rezultatų, jų mėgstamoje veikloje. Tačiau pateiktos ir prieštaringos nuomonės, manoma, kad ne savivaldybės atsakingų skyrių reikalas vaikus pritraukti į NVŠ programas. Jų manymu, skyrių funkcijos – NVŠ programos įgyvendinimo administravimas ir priežiūra. Teigiama, kad kiekvienas turi būti atsakingas pats už save. Kitas respondentas taip pat pritaria ir mano, kad organizuoti ir kurti mintis yra lengviausia, o suorganizuoti vaikus, kad dalyvautų renginiuose tenka treneriams ir mokytojams.

NVŠ ir Šiaulių miesto savivaldybės bendradarbiavimas itin svarbus faktas organizuojant NVŠ paslaugas, todėl buvo pasiteirauta, kaip jį vertina NVŠ teikėjai (žr. 15 pav.).

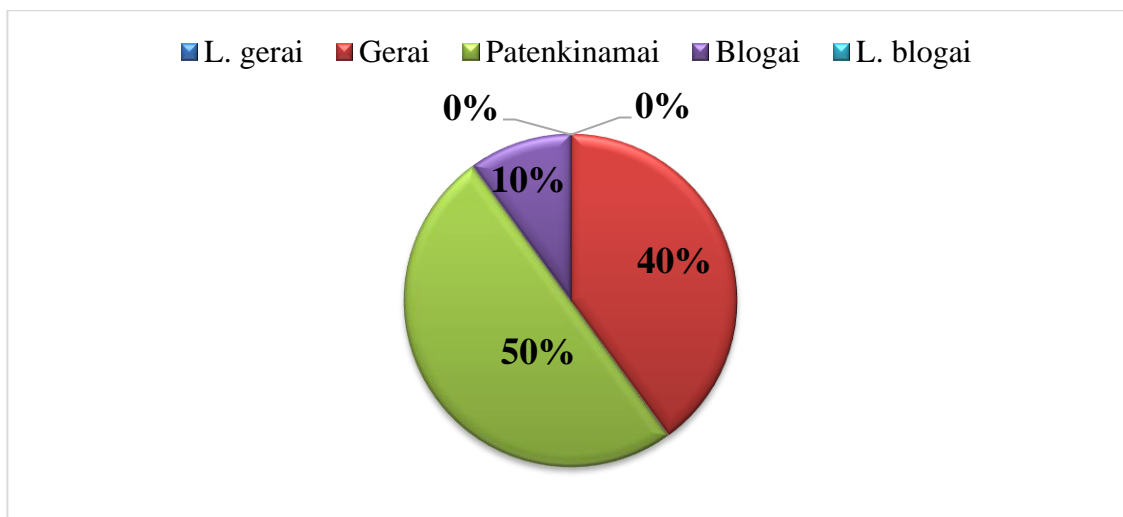

15 pav. NVŠ ir Šiaulių m. savivaldybės bendradarbiavimas organizuojant NVŠ paslaugas, vertinimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Rezultatai parodė, kad 55 proc. informantų vertina bendradarbiavimą gerai, 36 proc. – patenkinamai, 9 proc. – vertina labai gerai. Dalis respondentų tikina gaunantys visą būtiną informaciją ir atsakymus į kylančius klausimus. Kita dalis informantų teigia, kad dalyvavo susirinkimuose, iš klausė ataskaitas, tačiau sunku vertinti jų darbą bendradarbiavimo tema, nes teigia, kad pagalbos iš koordinuojamų skyrių nesulaukė.

Anketinės apklausos metu respondentų prašyta pateikti savo nuomonę ir įvertinti, kaip, jų manymu, jie yra įtraukiami į sporto srities sprendimų priėmimą Šiaulių miesto savivaldybėje. Apklaustųjų nuomonės ir vertinimas atsispindi 16-ame paveiksle.

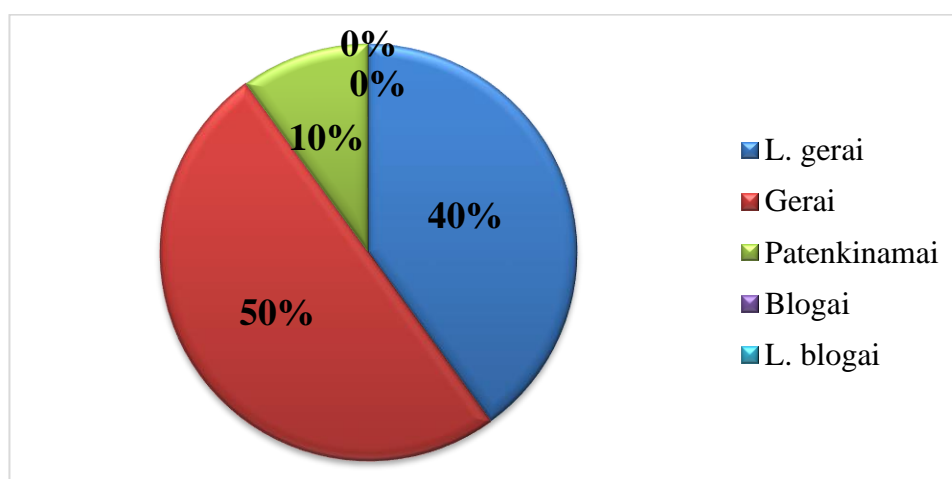

16 pav. NVŠ teikėjų nuomonės dėl įtraukimo į sporto srities sprendimų priėmimą Šiaulių m. savivaldybėje

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Nustatyta, kad pusė respondentų (50 proc.) patenkinamai vertina jų įtraukimą į sporto srities sprendimų priėmimus. Net 40 proc. vertina teigiamai, todėl, jų nuomone, yra galimybė išreikšti savo pasiūlymus. Manoma, kad įsitraukimas į sporto srities sprendimų priėmimą priklauso nuo asmeninės iniciatyvos, kuri yra skatinama. Dalis respondentų, įvertindami situaciją teigia, kad jie yra kviečiami į NVŠ susijusius pasitarimus, ir vis tik sprendimai priiminėjami „*vadovaujantis aukštesniais teisės aktais, todėl natūralu, kad improvizacijai, ar tam tikrai įtakai vietos nebelieka*“.

Anketos apklausos metu, informantų paprašyta pateikti savo vertinimą ir nuomonę apie sporto organizacijose dirbančių trenerių kompetenciją. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pavaizduotas 17 paveikle.

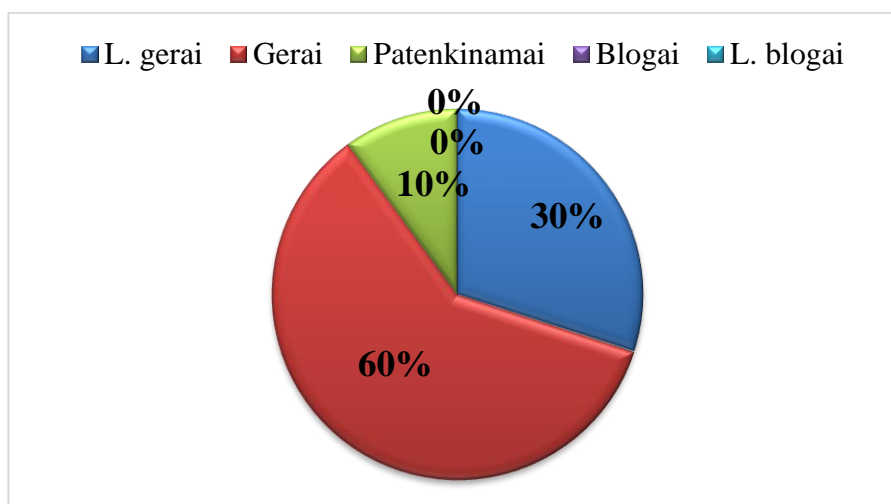

17 pav. Sporto organizacijose dirbančių trenerių kompetencijos vertinimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Respondentų įžvalgos įvertino, kad sporto organizacijose dirbančių trenerių kompetencija yra gera (50 proc.), o kita dalis ekspertų pasirinko aukštesnę vertinimo skalę ir įvertino labai gerai (40 proc.). Tik maža dalis – 10 proc. įvertino trenerių darbą patenkinamai. Respondentai teigia, kad treneriai dirba atsakingai, kad yra perspektyvūs ir turintys ilgametę darbo patirtį, nuolat keliantys savo kvalifikaciją mokymuose asmenys. Tačiau manoma, kad geriausius specialistus išlaikyti sudėtinga dėl ne visada jų aukštą kvalifikaciją atitinkančių atlyginimų.

Tyrimu norėta išsiaiškinti respondentų nuomonę apie Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių vykdomą NVŠ sporto organizacijų kontrolę (žr. 18 pav.).

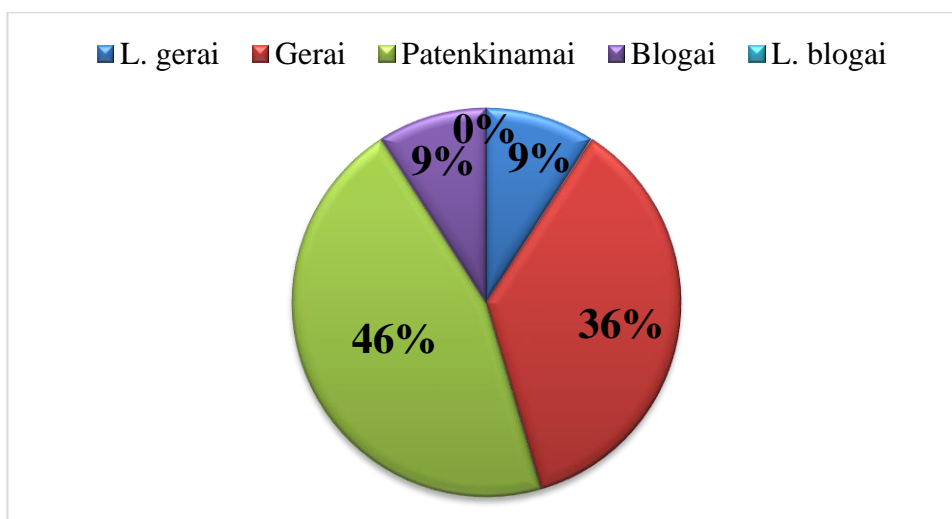

18 pav. Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių vykdomos NVŠ sporto organizacijų veiklos kontrolės vertinimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Respondentai vykdomą veiklos kontrolę įvertino gerai, tai sudarė 60 proc., labai gerai įvertino 30 proc., tačiau 10 proc. vykdomą kontrolę įvertino patenkinamai. Jų nuomonė šiuo klausimu įvairi, tačiau vieni mini, kad veiklos kontrolė veikia puikiai, ir ji niekam netrukdo. Gaunamas finansavimas, o skyriai atlieka savo darbą ir tikrina, veda atskaitomybę. Kita dalis dalyvavusių tyrimo apklausoje taip pat teigia, kad kontrolė vyksta gerai, kontrolės pagalba yra užtikrinama, o švietimo skyriuje dirbančios darbuotojos, kurios atsakingos už NVŠ veiklą dirba puikiai. Tačiau esama ir neigiamos nuomonės, kad vyksta per didelė kontrolė ir atskaitomybė.

Tyrimo dalyvių buvo prašoma įvertinti atsiskaitymo už sporto organizacijos / asociacijos / mokyklos veiklos finansavimo tvarką, pateikti nuomonę (žr. 19 pav.).

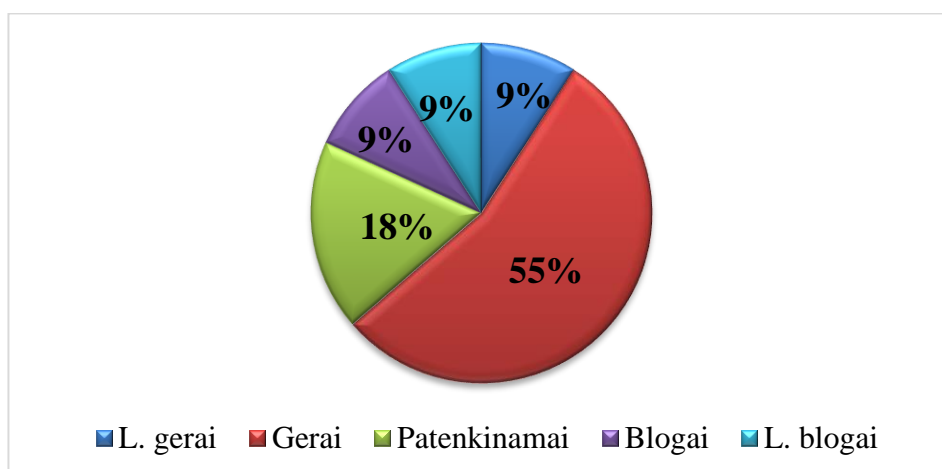

19 pav. Atsiskaitymo už sporto organizacijos / asociacijos / mokyklos veiklos finansavimo tvarkos vertinimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Balsai šiuo klausimu pasiskirstė į neigiamą pusę. 46 proc. apklaustųjų NVŠ teikėjų finansavimo tvarką įvertino patenkinamai, 36 proc. įvertino gerai, 9 proc. įvertino labai gerai ir 9 proc. įvertino blogai. Viena dalis ekspertų mano, kad tai nuobodi ir daug laiko užimanti procedūra. Siūlo spartinti procesus įdiegiant atsiskaitymą elektroniniu formatu – el. paštu ar pan. ir atsisakyti asmeninio dokumentų teikimo. Taip pat pateiktas siūlymas, kad viskas galėtų vykti greičiau. Manoma, kad procesa vyksta labai ilgai (derinimai, sutarčių sudarymai). Manoma, kad „finansavimas nėra suteikiamas, kaip nurodyta sutartyje, nes finansai gaunami dažniausiai mėnesio gale ir dėl to daugelis dalykų sustoja“. Taip pat „sukelia diskomfortą, todėl reikia galvoti iš kur gauti pinigų vienam ar kitam daiktui įsigyti, kol ateina finansavimas“. Taip pat ekspertai paminėjo, kad neleidžiama laisvai disponuoti pinigais.

Tyrimo norėta išsiaiškinti, kaip NVŠ teikėjai vertina sporto organizacijų / asociacijų / mokyklų finansavimo tvarką. Informantų nuomonės pateiktos 20 paveiksle.

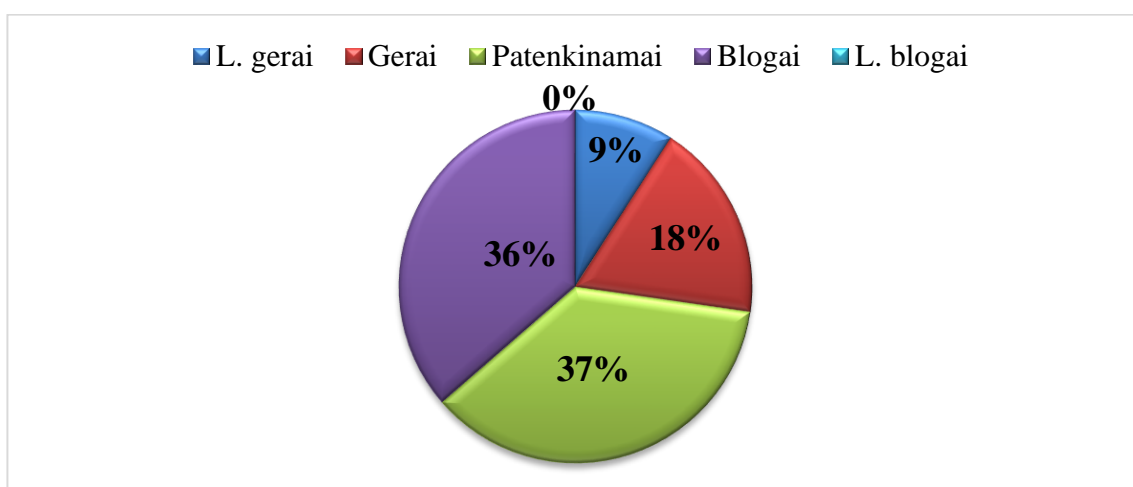

20 pav. Veikiančios sporto organizacijos / asociacijos / mokyklos finansavimo tvarkos vertinimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Dauguma respondentų finansavimo tvarką sporto organizacijoms vertina teigiamai (55 proc.), ketvirtadalis – vertina patenkinamai (18 proc.), 9 proc. balsavo labai gerai, tačiau po lygiai (po 9 proc.) balsų surinkta vertinant blogai ir labai blogai. Tyrimas šiuo klausimu atskleidė įvairių nuomonių. Respondentai siūlo suvienodinti su vaikais dirbančių Savivaldybės ir privačių sporto organizacijų statusą. Kita dalis mano, kad Šiaulių miestas labai skiriasi nuo kitų miestų, ir teigia, kad kiti miestai nereikalauja tiek daug dokumentacijos. Šiaulių mieste, jų manymu, „vadovas turi būti buhalteriu“. Didžiausia problema išskiriama ties sutartyje nurodyta data finansavimui gauti. Respondentai teigia, kad finansavimas nuolat vėluoja, dėl to yra sunku planuoti.

Kalbant apie finansavimo klausimą, labai svarbu paminėti skaidrumą juos paskirstant. Todėl tyrimu norėta išsiaiškinti, kaip NVŠ teikėjai vertina lėšų paskirstymo skaidrumą sporto organizacijoms / asociacijoms / mokykloms (žr. 21 pav.).

21 pav. Lėšų paskirstymo skaidrumo sporto organizacijoms / asociacijoms / mokykloms vertinimas
Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Šiuo tyrimu respondentų nuomonės išsiskyrė įvairiai. Didžiausia ekspertų dalis lėšų paskirstymo skaidrumą vertina patenkinamai (37 proc.), kita dalis vertina blogai (36 proc.), ketvirtadalis vertina gerai, tai sudaro 18 proc., tačiau yra informantų, kurie lėšų paskirstymo skaidrumą įvertino labai gerai (9 proc.). Iš to seka išvada, kad respondentų netenkina esamas skaidrumo lygis. Jų nuomone, NVŠ finansavimo tvarka sudaro pagrindą manyti, kad skirstant NVŠ lėšas viskas vyksta objektyviai. Respondentų manymu, lyginant Šiaulių miestą su kitais miestais, labai skiriasi finansavimo procedūros, nes Šiaulių mieste finansavimas labai vėluoja.

Apibendrinant pastebima, kad NVŠ teikėjai išskiria jų veiklos planavimo ir organizavimo svarbiausią prioritetą – finansavimo didinimą ir biudžetinių įstaigų statuso suvienodinimą. Kita išvelgta problema – sporto bazių trūkumas ir dokumentacijos tvarkymo gausa.

Išanalizuota, kad NVŠ teikėjai sporto organizacijų galimybes pritraukti vaikus į siūlomas veiklas vertina gerai ir yra pakankamai patenkinti esama situacija.

NVŠ švietimo teikėjų teikiamų paslaugų kokybė, respondentų nuomone, vertinama gerai, 27 proc. vertina labai gerai. Apklaustųjų nuomone, treneriai stengiasi organizuoti įdomias veiklas, kurios pritrauktų vaikus į jų siūlomas programas.

Analizuojant NVŠ nuomonę dėl Šiaulių miesto savivaldybės kuriamų skyrių teikiamos pagalbos pritraukiant vaikus į jų siūlomas veiklas, respondentai įvertino teigiamai, ir 60 proc. apklaustųjų situaciją vertino gerai. Minint bendradarbiavimo klausimą, 55 proc. dalyvavusių apklausoje vertina tai teigiamai, o tai – svarbus faktas Šiaulių miesto savivaldybės atžvilgiu, nes matomas bendradarbiavimo ryšys.

NVŠ teikėjų nuomonė dėl įtraukimo į sporto srities sprendimų priėmimą Šiaulių miesto savivaldybėje vertinama patenkinamai. Tačiau, kita dalis – 40 proc. vertina teigiamai. Manoma, kad įsitraukimas į sporto srities sprendimų priėmimą priklauso nuo asmeninės iniciatyvos, kuri yra skatinama.

Identifikuota, kad sporto organizacijose dirbančių trenerių kompetencija yra vertinama gerai. Tiriant Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių vykdomos NVŠ sporto organizacijų veiklos kontrolės vertinimą, atskleista, kad respondentai veiklos kontrolę įvertino gerai, o tai sudarė 60 proc.

Tyrime nustatyta, kad didžioji dauguma respondentų, atsiskaitymą už sporto organizacijos / asociacijos / mokyklos veiklos finansavimo tvarką, vertina patenkinamai. Didžiausią problemą respondentai įvertina – suteikto finansavimo vėlavimą ir gaunamų finansų riboto naudojimo galimybes.

3.1.4 Šiaulių miesto savivaldybės atstovų nuomonės apie neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje situaciją ir galimybes tyrimo rezultatai

Tyrimo dalyvių informacija buvo aprašyta remiantis demografinė charakteristika pagal amžių, lytį, išsilavinimą, darbo patirtį pozicijoje (metais) ir darbo patirtį srityje (metais). Nustatyta, kad informantų amžiaus vidurkis siekė 41 m., dalyvavo 2 moterys ir 2 vyrai. Informantų išsilavinimas – aukštasis universitetinis (visi informantai baigę magistro studijas), darbo patirties (metais) pozicijoje vidurkis – 20 metų, darbo patirties (metais) srityje, kurioje dirba, vidurkis – 17 metų.

Šiame tyrime informantai atskleidė savo žinias ir patirtį dėl neformaliojo vaikų švietimo situacijos Šiaulių mieste nuo planavimo, paslaugų organizavimo etapų iki ataskaitų teikimo ir finansavimo etapų. Informantai suteikė informacijos su kokiais sunkumais ir iššūkiais tenka susidurti NVŠ teikėjams ir Šiaulių miesto savivaldybės atstovams (žr. 13 lent.).

13 lentelė

Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų planavimas	
Kategorijos	Teiginių pavyzdys
1. Planavimas bendradarbiaujant	<ul style="list-style-type: none"> Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų teikimas yra planuojamas bendradarbiaujant Kūno kultūros ir sporto bei švietimo skyriams, kurių kuruojamos įstaigos yra taip pat privatūs teikėjai, įgyvendinantys minėtas programas (I3)
2. Atsižvelgiama į suinteresuotų šalių nuomonę	<ul style="list-style-type: none"> Šiuo atveju yra labai svarbi gyventojų nuomonė, tėvų, vaikų nuomonė, kokių veiklų jie nori (I2) Planuojant įvairias veiklas, Savivaldybei yra labai svarbu atsižvelgti netik į vaikų ir tėvų poreikius ir lūkesčius, bet ir į Valstybės užsakymą (I2) Gyventojai (tėveliai) norintys savo vaikus ugdyti susipažinimo, sveikatinimo tikslais, kaip neformalaus ugdymo paslaugas gauti iš Savivaldybės, taip pat yra gyventojų, kurie nori gauti paslaugas kitokias, labiau susijusias su sportu paslaugas (I3) Neatsižvelgiama į tėvų pageidavimus ir siūlymus (I4)
3. Interpretavimas įgalinantis planuoti veiklą	<ul style="list-style-type: none"> Informacija ištransliuojama visoms Šiaulių m. sporto organizacijoms su galimybe pasinaudoti teikiamomis tų programų įgyvendinimo lėšų panaudojimo galimybėmis (I1)
4. Prioritetinių krypčių uždavinių kėlimas	<ul style="list-style-type: none"> Pagrindinis prioritetas – kuo didesnis vaikų skaičius, kurie nėra savivaldybės biudžetinėse įstaigose (I1) Pasitvirtinti kokias 3 metų programas, kur tiksliai žinotumėm, kiek mes tose kryptyse galime matyti vaikų, kiek mums jų reikia, ir kas iš to toliau seka (I2) Reiktų keisti požiūrį į sporto srities veiklas, nes dabar mūsų visos kryptys, sporto prioritetai yra nustatomi pagal tai, kokia yra iškeliamą užduotis (I2)
5. Paslaugų planavimo proceso efektyvumas	<ul style="list-style-type: none"> Tai gana gerai planuojamas procesas (I3) Galbūt efektyviau būtų galima planuoti naudojantis elektronine apskaita (I3)
6. Neiškiriami NVŠ veiklų prioritetai	<ul style="list-style-type: none"> Nėra jokio apribojimo teikiant programas. Mano nuomone, visiems galimybės yra vienodos (I1) Mūsų Savivaldybė yra viena iš tų savivaldybių, kur mes nenustatome prioritetų arba neišskiriame veiklų (I2)

7. NVŠ krepšelio lėšų reguliavimas	<ul style="list-style-type: none"> • Šioje vietoje turime apribojimą iš Valstybės, nes mokinio krepšelio lėšos gali būti neformaliajam švietimui vidurkis yra apskaičiuotas kiekvienam miestui pagal galimai užsiiminėjančių skaičių (I1)
------------------------------------	--

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Neformaliojo vaikų švietimo paslaugos teikimas prasideda nuo planavimo etapų. Informantų nuomone, planavimas prasideda nuo svarbaus žmogiško ryšio – bendradarbiavimo. Teigiama, kad kiekviena savivaldybė turi susidariusi savo sistemą, kaip reikia planuoti NVŠ. Minima, kad bendradarbiavimas pirmiausia prasideda tarp Kūno kultūros ir sporto bei Švietimo skyrių, kurių kuruojamos įstaigos yra taip pat privatūs teikėjai, kurie įgyvendina įvairias programas. Informantai NVŠ paslaugų teikimą supranta kaip paslaugų gavėjų pasiruošimą priimti paslaugas, būtent sveikatinimui susipažinimo tikslais.

Informantų buvo pasiteirauta, ar yra atsižvelgiama į suinteresuotų šalių nuomonę / pageidavimus (gyventojus, tėvus) dėl veiklų pasiūlos vaikams. Dalis iš informantų teigė, kad, jų nuomone, yra tikrai atsižvelgiama į tėvų nuomonę, nes yra nemaža dalis vaikų tėvų norinčių ugdyti savo vaikus susipažinimo, sveikatinimo tikslais, o tai padeda įgyvendinti NVŠ programos. Išskirtas vienas svarbus aspektas – Valstybės užsakymas. Informantas minėjo, kad „*planuojant įvairias veiklas, savivaldybei yra labai svarbu atsižvelgti netik į vaikų ar tėvų poreikius ir lūkesčius, bet ir į Valstybės užsakymą*“. Tačiau vienas iš informantų pateikė skirtingą nuomonę, teigdamas, kad nors NVŠ paslaugų planavimas vyksta sklandžiai, tačiau pageidavimų iš tėvų dar nėra sulaukę.

Interpretavimas įgalinantis planuoti veiklą, informantų teigimu, susiję su informacija, kuri yra ištransliuojama visoms Šiaulių m. organizacijoms su galimybe pasinaudoti teikiamomis tų programų įgyvendinimo lėšų panaudojimo galimybėmis. NVŠ paslaugų planavimas neįsivaizduojamas be nustatytų prioritetinių kryptų uždavinių. Vienas iš svarbiausių ir pagrindinių prioritetų, kuriuos išskiria informantai – tai surinkti kuo didesnę vaikų skaičių, kurie nelanko užsiėmimų savivaldybės biudžetinėse įstaigose. Antruoju prioritetu laikomas – trijų veiklos sričių: švietimo, kultūros ir sporto uždavinys – vaikų užimtumo padidinimo klausimas. Dalis informantų netik išskyrė prioritetus, bet ir pasiūlė keletą idėjų, kurios padėtų efektyviau planuoti NVŠ paslaugas mieste. Informantų teigimu, viskas prasideda nuo strateginio požiūrio. Jų siūlymu reikėtų patvirtinti trijų metų programas, kuriose tiksliai būtų žinoma, kiek numatytose programose / kryptyse galima matyti dalyvaujančių vaikų, koks kiekis programose yra tinkamas ir reikiamas. Šį siūlymą informantai pateikė kaip pavyzdį su iki galo nesugeneruotomis idėjomis. Jų manymu, tai galėtų palengvinti Šiaulių miesto savivaldybės NVŠ kuruojamų skyrių darbą. Taip pat buvo pastebėta, kad būtų naudinga ir reikalinga keisti požiūrį į sporto srities veiklas, nes šiuo metu įgyvendinamos kryptys, sporto prioritetai yra nustatomi pagal iškeltą užduotį.

Iškelti prioritetai Šiaulių miesto savivaldybės Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyriuose suteikia paslaugų planavimo proceso efektyvumą. Suprantama, kad be nustatytų prioritetų, būtų sudėtinga siekti tam tikro procesų efektyvumo. Informantų nuomone, vienas iš tikslų „*siekti didelio meistriškumo, kalbant apie būsimų sportininkų stiprų parengimą*“, tačiau priduria, kad negalima užmiršti kitos dalies vaikų, kurie nori įgyti sveiko judėjimo įgūdžių ar kitokio sportinio pobūdžio parengimo. Todėl akcentuoja, kad planuojant procesus sporto srityje, pirmiausia reiktų pagalvoti, kokio efektyvumo bus sulaukiama. Iškeliamas svarbus informantų pastebėtas akcentas dėl netradicinių sporto šakų pasiūlos trūkumo, kurias įgyvendinus tikėtinas paslaugų efektyvumo stiprinimas.

Kitas informantas išskyrė dar vieną svarbų etapą, kurį reiktų šiuo metu tobulinti – el. apskaitos sistema. Ši sistema Lietuvoje įdiegta tik Šiaulių mieste, todėl kasmet ji yra tobulinama. Vieno informanto nuomone, efektyviau būtų galima planuoti įgyvendinant ir naudojantis el. apskaita, taip matant kiek yra iš viso besimokančių vaikų bendrojo lavinimo mokyklose, taip pat kiek yra lankančių vieną ar kitą programą. Šioje skiltyje išskiriamas programų suderinamumas. Informantų nuomone, privačių teikėjų pasiūlą reiktų suderinti su biudžetinių įstaigų programų pasiūla.

Informantų buvo pasiteirauta apie NVŠ veikloms skiriamus prioritetus. Vienas iš informantų akcentavo, kad Šiaulių miesto savivaldybė nenustato prioritetų ir neišskiria veiklų, nes, jo nuomone, „*pagrindinis savivaldybės tikslas, kad kiekvienas vaikas rastų savo veiklą po pamokų. Kad ir būtų išskirta tam tikra kryptis, norėdami ją paskatinti, tiesiog žinotume, kad tų paslaugų teikėjų ratas bus ribotas*“. Kito informanto nuomone, prioritetinių (paklausių) NVŠ paslaugų kryptių nėra niekur nustatyta ir formaliai patvirtinta. Tačiau pašnekovė mano, kad atsižvelgiant į Valstybės politiką svarbiausią prioritetinę kryptį išskirtų galimybę leisti pasinaudoti neformaliojo švietimo programos finansavimo galimybėmis ne savivaldybės įstaigoms, o NVŠ organizacijoms. Pasak informanto, „*pirmumas ir šis siekis buvo apgalvotas ir patvirtintas, tam, kad galėtų iš savivaldybės biudžeto, kitų lėšų negaudamos, tos programos būti finansuojamos*“. Jos teigimu švietimo programos finansavimo galimybė gali pasinaudoti ir biudžetinės įstaigos, tačiau tuo atveju joms bus sumažintos skirtos biudžeto lėšos. Pašnekovė priduria, kad biudžetinės įstaigos žinodamos, kad nebus suteikiamas antrasis švietimo finansavimo šaltinis, jos neteikia paraiškų ir neregistruoja programų, kaip reikalauja visi teisės aktai.

Analizuojant NVŠ krepšelio lėšų reguliavimo klausimą, vienas informantas kalbėjo, kad šioje srityje yra jaučiamas apribojimas iš Valstybės, nes mokinio krepšelio lėšos gali būti skirtos neformaliajam švietimui pagal apskaičiuotą vidurkį kiekvienam miestui ir pagal galimai užsiiminėjančių vaikų skaičių.

Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų planavimo indėlis dažniausiai nulemia NVŠ paslaugų gerą organizavimą. Interviu metu, norėta išsiaiškinti ir plačiau apžvelgti NVŠ paslaugų organizavimo situaciją (žr. 14 lent.).

14 lentelė

Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų organizavimas	
Kategorijos	Teiginių pavyzdys
NVO situacija švietimo sistemoje	Labiausiai NVO trūksta žmogiškųjų išteklių. Dirba dažniausiai treneriai, nes jie patys yra ir vadybininkai, ir programų rengėjai ir registatoriai (I1) Yra įvairių NVO, kurios nedubliuoja mūsų NŠ veiklą (I2)
Infrastruktūros gerinimas sporto srityje	Labiausiai pasikeis sporto sritis, kai tiesiog savivaldybė, galbūt valstybė daugiau dėmesio skirs tų veiklų, kurios vyksta po pamokų infrastruktūrai gerinti (I2)
NŠ įstaigų ir Savivaldybės bendradarbiavimas	Nuolat, kas savaitę tenka vienu ar kitu klausimu bendradarbiauti (I1) Aktyviai veikia sporto taryba, į kurią įtraukiami NVŠ organizacijų ir biudžetinių įstaigų vadovai, bendradarbiaujama įvairiais klausimais (I2) Vienu aspektu – padėka ir pasveikinimas grįžusiems sportininkams (I4)

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Šiuo klausimu informantai paminėjo, kad NVŠ paslaugų planavimą, pasinaudojant NŠ programų finansavimo galimybėmis sudaro būtent nevyriausybinės organizacijos. Informantų nuomone, kartais yra susidaromas prastas įvaizdis, dėl galimai trūkstamos trenerių kompetencijos, bet esama situacija parodo, kad paprasčiausiai yra trūkstamų žmogiškųjų išteklių. Informantų pastebėjimu, 15 Eur suma už vaiką neišsprendžia žmogiškųjų išteklių trūkumo klausimų. Tačiau akcentuoja, kad ši galimybė pasinaudoti vaiko krepšeliu yra sugalvota vien dėl nevyriausybinių organizacijų veiklos gerinimo. Kito informanto nuomone, „šiuo metu mes galime tikrai džiaugtis, kad turime įvairiausių nevyriausybinių organizacijų“. Jo požiūriu, kasmet atsiranda daugiau netradicinių sporto šakų veiklų, kurių paslaugų neteikia nei viena savivaldybės biudžetinė įstaiga. Informantas išvelgia, kad skirtingų kompetencijų ugdymas labiau džiugina tiek Šiaulių miesto savivaldybės atsakingus kuruojamus skyrius, tiek miesto gyventojus. Tačiau norėtusi, kad įvairesnių NVO atsirastų didesnis pasiūlos skaičius.

Didesniam NVŠ teikėjų sporto srityje pritraukimui, taip pat turi įtakos esamos miesto infrastruktūros situacija ir galimybės ja pasinaudoti ugdant vaikus. Vienas iš informantų pateikė pastebėjimą, kad Šiaulių miesto savivaldybė šiuo metu ir paskutiniuosius keletą metų nemažai skiria

laiko miesto infrastruktūrai gerinti, ypatingą dėmesį skiria sporto srities zonos atnaujinimui. Informanto nuomone, galimai Valstybė turėtų daugiau dėmesio skirti veiklų, kurios vyksta po pamokų, infrastruktūrai gerinti. Informanto teigimu, *„jei mes norime, kad vaikai labiau sportuotų, būtų aktyvesni ir sveikesni, mes turime turėti geras bazes, kad jie ten jaustųsi gerai. Tokiu keliu yra nuėjusios daugelis skandinavijos šalių“*. Tačiau pastebima, kad bazes atnaujinti trukdo finansavimo trūkumas.

Interviu metu buvo norima išsiaiškinti NŠ įstaigų ir Savivaldybės bendradarbiavimo galimybes. Pastebėta, kad informantų nuomonė šiuo klausimu yra vieninga ir panaši. Nustatyta, kad bendradarbiavimas tarp skyrių ir NVŠ teikėjų vyksta nuolatos. Vienas iš informantų paminėjo, kad NVŠ rezultatai yra aptariami kas ketvirtį, tačiau susitinkama dėl įvairių klausimų per savaitę kelis kartus. Informantas teigė: *„Kadangi bendradarbiauti tenka ir su kitų miestų savivaldybėmis, šioje vietoje galiu pasidžiaugti, kad esame trimis žingsniais paėję į priekį. Esame susitvarkę reglamentavimą, pasitvirtinę viską tvarkingai tarybos sprendimais, Administracijos direktoriaus įsakymais, Švietimo skyriaus vedėjo įsakymais.“* Informantas akcentuoja, kad NVŠ teikėjų sulaukiama bent 2 kartus per savaitę, nes dokumentacijos tvarkymas jiems atrodo labai sudėtingas. Todėl informantas apibendrina, kad teikiant NVŠ teikėjams pagalbą dėl programų tvarkymo, vyksta nuolatinis nenutrūkstamas bendradarbiavimas. Informantų manymu, tokiu būdu yra išsiaiškinama, su kokiomis problemomis dažniausiai susiduria NVŠ teikėjai. Kito informanto nuomone, bendradarbiavimas tarp skyrių ir NVŠ teikėjų vyksta nuolatos, nes yra sprendžiami įvairūs klausimai, susiję su administravimo tobulinimu, kalbama apie problemų sprendimų galimybes. Šiuo klausimu reikšdamas nuomonę informantas akcentuoja svarbų faktą – Savivaldybėje yra aktyviai veikianti Sporto taryba, kurioje gali dalyvauti biudžetinių sporto įstaigų vadovai, NVO sporto įstaigų vadovai, Savivaldybės administracijos atstovai, politikai. Informantas kalbėjo, kad ši taryba svarsto įvairius klausimus, todėl jis mano, kad tai stiprus bendradarbiavimo ryšys. Dar vieno informanto nuomone, bendradarbiavimas vyksta pagerbiant, pasveikinant grįžusius sportininkus. Tačiau, jo nuomone, miesto vadovai neturėtų pirmieji rodyti ypatingo dėmesio kiekvienos sporto organizacijos vadovui, nes, informanto manymu, miesto vadovų veikla neapsiriboja šia sritimi. Informanto teigimu, *„sporto organizacijų vadovai turėtų būti aktyvesni, o ne laukti paramos ir dėmesio iš valdžios“*.

Pašnekovų nuomone, bendradarbiavimo galimybės yra prieinamos ir atviros visiems NVŠ teikėjams ar biudžetinių įstaigų vadovams, taip išsiaiškinant rūpimus dalykus. Tačiau bendradarbiavimo metu, bendraujant su NVŠ teikėjais, pastebėtas personalo trūkumas, kuris galimai būtų reikalingas dėl tvarkingos dokumentacijos pateikimo laiku.

Personalo valdymo klausimas įvairiose organizacijose dažnai būna opus. Šia tyrimo dalimi, norėta plačiau identifikuoti NVŠ teikėjų personalo valdymo esamą situaciją, galimybes ir išvelgti galimas perspektyvas ateityje (žr. 15 lent.).

15 lentelė

Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų personalo valdymas	
Kategorijos	Teiginių pavyzdžiai
1. NVŠ teikėjų personalo problemos (Sporto trenerių trūkumas, motyvavimo programos jaunų trenerių išsaugojimui)	<ul style="list-style-type: none"> • Kad mūsų puikūs mokytojai ir treneriai neišvažiuotų dirbti į kitus miestus, Savivaldybė galėtų pagalvoti apie tam tikro pobūdžio paketus, kurie priverstų pasilikti jaunus trenerius (I2) • Yra nustatyti reikalavimai koks turi būti personalas, ir su kokia kvalifikacija gali būti įgyvendinamos minėtos programos (I3) • Tai turėtų būti tos srities specialistai (I4)
2. Paslaugų kokybės užtikrinimas	<ul style="list-style-type: none"> • Jeigu salė yra pilna, o už durų būriuojasi tėvai atvedę savo mažylius, tai įsivaizduoju, kad paslauga yra tinkama. Kita vertus, neteko nei vienos programos nepratęsti (I1) • Paslaugų kokybė užtikrinama (I3) • Šiai dienai nėra pakankamai užtikrinama (I4)
3. Vadybinio ir finansinio raštingumo trūkumas organizacijose	<ul style="list-style-type: none"> • Turėtų būti sustiprinta (teikėjų) vadybinė pusė. Dažnai kliūna jų teikiamos finansinės ataskaitos, stokojama žinių (I1) • Jaučiamas vadybinių įgūdžių trūkumas (I2) • Problemos finansinio raštingumo srityje – didžiausia problema (I3)
4. Nepakankama pedagogų kompetencijų pasiūla	<ul style="list-style-type: none"> • Didžiausia problema, kad ir išsikeltumėme vieną kaip iš prioritetų: informacinių technologijų ar inžinerinės krypties užsiėmimų vaikams pasiūlą, bet tam mes neturime mokytojų, neturime bazės ir kitų dalykų (I2)

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Tyrimo metu buvo siekiama sužinoti informantų nuomonę NVŠ personalo valdymo įvairiais klausimais. 15 lentelėje išskirtos 4 kategorijos, pagal kurias buvo identifikuotos esamos problemos. Vienas informantas minėjo, kad yra nustatyti reikalavimai, pagal kuriuos formuojasi NVŠ programos įgyvendinančios organizacijos personalas. Mini, kad „*ko gero jo yra trūkumas. Ir trūkumas ypatingai tose programose, kurios turi didžiausią paklausą*“. Kitas informantas taip pat akcentavo, kad šiuo metu yra itin stipriai jaučiamas sporto trenerių trūkumas. Išvelgta, kad pedagogų bendruomenė NŠ ir sporto srityje yra senstanti, todėl yra džiaugiamasi, kad jauni treneriai dar dirba su vaikais, nors kartais yra trūkstama įgūdžių. Šiam pastebėjimui pritarė dar vienas informantas, kuris teigia, kad „*tai turėtų būti tos srities (sporto) specialistai, kurie turi kvalifikaciją ir turintys tiesioginės patirties šioje srityje*“. Informantų nuomone, jauniems treneriams trūksta motyvacijos, paskatinimo. Jų nuomone, Šiaulių miesto savivaldybė galėtų pagalvoti apie tam tikrų paslaugų paketus, kurie priverstų pasilikti

jaunus trenerius. Manoma, kad ateityje didžiuosiuose miestuose bus įvairių sporto šakų aukštosios studijos, kurios privers palikti daug jaunų trenerių Šiaulių miestą. Motyvacijos, įgūdžių trūkumas manoma, gali nulemti teikiamų paslaugų kokybės vertę.

Informanto nuomone, NVŠ teikėjai turi išsiskirti tam tikromis savybėmis, turi turėti specialiųjų žinių, taip pat išmanyti vaiko fiziologiją. Akcentuoja, kad *„jeigu teikia paraiškas kaip organizacija ar kaip vienetas, tada turi turėti vadybinių – finansinių žinių, žinoma, ir pastabumo, atsakingumo, todėl, kad šią veiklą lydi dokumentų rengimas ir atsiskaitymas už juos“*. Išskiria taip pat svarbų bruožą – turėtų būti sudarytos nedidelės grupės ir su jomis turėtų dirbti tik specialistai, kurie dirba tik su vaikais. Kitas informantas atskleidė, kad paslaugos kokybė yra užtikrinama per paslaugos gavėjo atsiliepimus apie programą. Jo teigimu *„jeigu NVŠ teikėjo teikiamų paslaugų kokybė yra prasta, tuomet nebus ir lankytojų. Tai akivaizdus kokybės patikrinimas“*. Taip pat identifiukuota informantų nuomonė, kad tėvai, tai tie fiziniai asmenys, kurie geriausiai atspindi NVŠ teikėjų paslaugų kokybės įvertinimą. Vieno iš informantų nuomone, *„tėvai yra labai didelis lakmuso popierėlis, kuris ir atspindi ar trenerio veikla ir jo darbas yra teigiamai vertinamas ar ne. Jeigu salė yra pilna, o užsiėmimui dar nesibaigus lūkuriuoja tėvų būrys, atvestas į kitą užsiėmimą, tai įsivaizduoju, kad vadovo veikla yra vertinama puikiai“*. Informantas išskyrė dar vieną svarbų pastebėjimą. Neformaliojo vaikų švietimo projektas vykdomas 5 metus, todėl ji pastebi, kad peršį laikotarpį nebuvo sustabdyta ar nepratęsta nei viena NVŠ programa, šiuo aspektu pastebima, kad veiklos ir jų kokybė yra įvertinamos tinkamai. Tačiau iš visų informantų, viena nuomonė išsiskyrė. Jis teigė, kad *„šiandien dienai paslaugų kokybė nėra pakankamai užtikrinama“*.

Kitas svarbus personalo valdymo NVŠ sistemoje etapas, kurį NVŠ teikėjai privalo įveikti – vadybinis ir finansinis raštingumas. Šiuo klausimu informantai buvo vienos nuomonės. Jų teigimu, šiame punkte labai jaučiamas vadybinio ir finansinio raštingumo trūkumas pačiose organizacijose. Vienas iš informantų mano, kad pritraukti naujas NVŠ organizacijas trukdo drąsos trūkumas iš NVŠ tiekėjų pusės dėl trūkstamo finansinio raštingumo, nes vaikų ugdymui skiriamos lėšos iš savivaldybės biudžeto ar Europos Sąjungos lėšų, prašo iš NVŠ teikėjų atsiskaitymo dokumentų, dažno ataskaitų teikimo. Manoma, kad NVŠ teikėjai nesupranta, kaip yra naudojami viešieji finansai.

Kito informanto nuomone, *„turėtų būti sustiprinta teikėjų vadybinė pusė. Dažnai kliūna jų teikiamos finansinės ataskaitos. Jaučiama vadybinių ir finansinių žinių stoka“*. Informantas pateikė pastebėjimą, kad NVŠ teikėjai galėtų nusipirkti paslaugą ar turėti savo atskirą darbuotoją, kuris administruotų finansinius rodiklius. Atskleista, kad vyksta dažnos konsultacijos skirtos NVŠ teikėjams, bet iškyla problema, kad NVŠ teikėjai neįsisavina žinių ir viskas greitai būna pamirštama.

Pastebėtas ir kitoks vadybinių įgūdžių trūkumas. Vienas iš informantų pastebi, kad pasitaiko dažnų atvejų, kai treneriams trūksta gerųjų žmogiškųjų savybių, kurių reikia dirbant su vaikais, t.y. išmokyti socialinio gyvenimo, bendravimo, lyderystės, laiko planavimo.

Šioje vietoje pastebima nepakankama pedagogų kompetencija. Dėl to nustatyta problema, kad esant pedagogų (trenerių) trūkumui, stokojama ir kompetencijos. Vienas iš informantų teigė „jeigu mes ir išsikeltumėme vieną iš prioritetų, sakykime, informacinių technologijų krypties užsiėmimu vaikams pasiūlę, tam mes neturime mokytojų, neturime bazės ir kt. dalykų“.

Sekančiu tyrimo etapu išskirta Šiaulių miesto savivaldybės ir sporto organizacijų santykių tema, kurioje bus analizuojamos NVŠ sporto srities veiklų darbo procesai (žr. 16 lent.).

16 lentelė

Šiaulių miesto savivaldybės ir sporto organizacijų santykis. Vadovavimas.	
Kategorijos	Teiginių pavyzdžiai
1. Kūno kultūros ir sporto strategijos suderinamumas	<ul style="list-style-type: none"> • Tarybos vienas iš uždavinių yra formuoti strategiją (I2) • Vyksta nuolatinis dialogas ir finansavimas (I4)
2. Įtraukimas į sprendimų priėmimo procesus	<ul style="list-style-type: none"> • Tai vyksta per pokalbius, per jų vykdomas veiklas, per stebėsenas (I1) • Sporto taryboje NVO atstovai gali dalyvauti sprendimų priėmime (I2) • Įtraukiami į darbo grupes, tarybas (I4)
3. NVŠ teikėjų kriterijų laikymasis	<ul style="list-style-type: none"> • Tarybos sprendimu yra labai aiškiai apibrėžta ką turi vykdyti neformaliojo vaikų švietimo teikėjai (I1) • Atsižvelgiama vidutiniškai į kriterijų laikymąsi (I4)
4. NVŠ paslaugų kokybės privalumai ir skaidrumas	<ul style="list-style-type: none"> • NVŠ organizacijos yra išlaikomos iš savivaldybės biudžeto. Įvestas principas „pinigai paskui vaiką“ (I2) • Įdiegta NVŠ lankomumo apskaita (I2)

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Informantų buvo teirujamasi situacijos apie Kūno kultūros ir sporto strategijos suderinamumą. Informantų teigimu suderinamumas šiuo klausimu yra sąlyginai glaudus. Jų teigimu suderinamumas atsiranda tuomet, kai organizacijos yra atviros ir dalyvauja ne tik sveikatinimo programose, bet ir aukštesnių rezultatų siekime bei organizuoja įvairius renginius tarpusavyje. Kitas nustatytas svarbus etapas – strategijos formavimas. Dalis informantų mini, kad sporto tarybos posėdžiuose vienas iš uždavinių yra formuoti strategiją, nustatyti prioritetus, svarstyti įvairias paraiškas.

Tyrimu taip pat siekta atskleisti, kaip yra įtraukiami NVŠ teikėjai į sprendimų priėmimo procesus. Informantų nuomone, įtraukimas į sprendimus susideda iš dviejų pagrindinių susitikimų. Jų manymu, sporto taryba ta vieta, kurioje priimama daugiausiai sprendimų, atsižvelgiant į taryboje dalyvaujančių žmonių nuomonę. Vienas iš informantų teigia: „Sporto taryba – tai tas balsas, kuris pasako kaip gyvena Šiaulių m. organizacijos“. Kitu atveju, įtraukimą į sprendimų priėmimą informantai įvardija patį bendradarbiavimą ir dažną susitikimą ir NVŠ įtraukimą į įvairias darbo grupes, kuriose jie gali atiduoti savo balsą ir nuomonę.

Informantų buvo paprašyta papasakoti pagal kokius kriterijus yra pasirenkami finansuoti NVŠ teikėjai. Jų pateikta nuomonė atskleidė, kad NVŠ teikėjai turi vadovautis nustatytais kriterijais, kuriuos turi atitikti finansuojamos organizacijos ir programos. Informantai paašškino, kad Šiaulių m. tarybos sprendimu yra aiškiai apibrėžta informacija, ką turi vykdyti NVŠ teikėjas. Identifikuoti kriterijai, kuriuos turi atitikti NVŠ teikėjas:

- Turėti organizaciją;
- Būti pasirengusiam programą;
- Programa turi būti užregistruota Švietimo ir mokslo ministerijos registre;
- Pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimą;
- Turėti numatytoje programoje dalyvaujančius vaikus;
- Turėti tam tinkamas patalpas;
- Turėti reikiamą personalą.

Informantų teigimu, kiekvienas NVŠ teikėjas siekia kokybės ir tobulumo. NVŠ ir biudžetinės sporto įstaigos yra išlaikomos iš savivaldybės biudžeto ir finansuojamos „*pinigai paskui vaiką*“ principu. Informantai pabrėžia, kad šiuo principu nesivadovauja nei viena Lietuvos savivaldybė, o Šiaulių m. tai daro nuo 2012 m., todėl vienas iš informantų teigia, kad „*būtent toks principas – „tu turi vaikų, turi ir pinigų“ labiausiai ir didina mūsų šios paslaugos kokybę, nes esame suskaičiavę ir įvertinę kokio krepšelio reikia įvairioms programoms*“.

Kitas svarbus dalykas – skaidrumas. Šiuo klausimu, informantai atskleidė, kad Šiaulių miesto savivaldybė viena iš Lietuvos savivaldybių yra įdiegusi elektroninės apskaitos sistemą, kuri leidžia siekti skaidrumo. Šia sistema galima aiškiai suskaičiuoti vaikus, užsiregistravusius tam tikroje NVŠ organizacijoje. Informantų teigimu, „*naudojantis el. mokinio pažymėjimu vaikai gali registruotis į užsiėmimus ir pagal šią informaciją, mes skiriame lėšas organizacijoms*“. Todėl skaidrumas, informantų nuomone, akivaizdus. Jie mano, kad tai geras motyvatorius organizacijoms. Jų manymu, kad turėti lankančių vaikų, reikia turėti įdomias programas, nes tai yra neprivalomi užsiėmimai.

Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų koordinavimas, neatsiejama Šiaulių miesto savivaldybės darbo dalis. Šiuo interviu tyimo klausimu norima išanalizuoti, kaip vyksta koordinavimo darbai ir kokia yra NVŠ teikiamų paslaugų situacija ir perspektyvos (žr. 17 lent.).

17 lentelė

Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų koordinavimas	
<i>Kategorijos</i>	<i>Teiginių pavyzdžiai</i>
1. Administravimas ir paslaugų koordinavimas Savivaldybės lygmeniu	<ul style="list-style-type: none"> • Stokojama žmogiškųjų išteklių, ne mes kaip sporto srities koordinatoriai, bet švietimo sk. specialistai, nes yra per mažas jų skaičius (I1) • Koordinavimas pasižymi su konkrečiu reglamentavimo klausimu (I3)
2. NVŠ sporto organizacijų teikiamų paslaugų situacija ir perspektyvos	<ul style="list-style-type: none"> • Galbūt galėtų Savivaldybėje atsirastibaneris (rekalminis langelis), kuriame būtų visa reikiama informacija NŠ teikėjui, ten galėtų būti įvardinti rūpimi klausimai (I1) • Tobulinti sporto įstaigų varžybų organizavimo tvarką, tobulinti informacinių technologijų naujoves (I2) • Dar stipriau išvystyti el. apskaitos sistemą ir bendradarbiavimą (I3) • Perspektyvas matau teigiamas (I4)

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Administravimo ir paslaugų koordinavimo klausimu, informantai pažymi, kad yra stokojama žmogiškųjų išteklių švietimo skyriuje. Vienas iš informantų teigia, „švietimo skyriaus specialistų yra per mažas skaičius, kad gebėti suadministruoti virš 3000 vaikų, kurie pasirinkę tam tikras programas“. Kito informanto teigimu koordinavimo klausimas pasižymi su konkrečiu reglamentavimo klausimu, pradedant nuo projektų rengimo iniciavimo, paraiškų teikimo, vertinimo, sutarčių pasirašymo, stebėsenos, proceso kontroliavimo. Informantas teigia, kad, „proceso kontroliavimo metu stebima, kaip yra įgyvendinamos programos, kontroliuojama koks yra lankomumas, ataskaitų rengimas, jų vertinimas“.

Analizuojant situaciją ir perspektyvas NVŠ sistemoje visi informantai pastebėjo teigiamas perspektyvas ir pateikė pasiūlymus. Vieno informanto manymu, galėtų ateityje atsirasti reklaminis langelis (baneris), kuriame būtų suteikiama reikiama informacija NVŠ teikėjui su užduodamais dažniausiai klausimais. Manoma, kad šiuo sprendimu žmogui būtų gaunama greičiau informacija. Kokybei gerinti ir skaidrumui tobulinti, informantas teigia, kad „galėtų būti prieiga palikti vaikų tėvams nuomonę apie NVŠ teikiamas paslaugas. Greičiausiai šioje vietoje yra nepakankamas dėmesys administravimui“.

Kito informanto pastebėjimu perspektyvoje norima tobulinti sporto įstaigų varžybų organizavimo tvarką. Minėjo, kad šiuo metu trūksta informacinių technologijų atnaujinimo, taip jas pritaikant varžybų balsų skaičiavimui. Tačiau informantas išvelgia, kad šioje vietoje trūkstama

kompetencijos, todėl bus ieškoma būdų, kaip šią problemą spręsti. Jis teigia, kad „reikėtų pagalvoti apie biudžetinių įstaigų vadovų, savivaldybės administracijos kompetencijos kėlimo, nes jaučiama, kad tokių žinių trūkstama“.

Nustatyta, kad perspektyvoje galėtų būti stipriau išvystyta el. apskaita, stiprinant bendradarbiavimą ir procesų valdymą elektroninėje erdvėje. Informanto nuomone, „tai sudarytų mažesnius administravimo kaštus ir efektyvesnę valdymą“. Pateikta dar vieno informanto nuomonė leidžia patvirtinti, kad yra matomos teigiamos perspektyvos. Jo nuomone, reikėtų tobulinti programų ir vaikų krepšelio finansavimo sistemą.

Interviu tyrimo metu taip pat norėta atskleisti NVŠ teikėjų ataskaitų teikimo, atskaitomybės esamą situaciją, elektroninės apskaitos privalumus ir nustatyti su kokiais iššūkiais susiduria Šiaulių miesto savivaldybė bendradarbiaudama su NVŠ sporto įstaigomis (žr. 18 lent.).

18 lentelė

Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų ataskaitų teikimas (atskaitomybė, skaidrumas)	
Kriterijai	Teiginių pavyzdžiai
1. Dažnas NVŠ teikėjų atskaitomybės teikimas	<ul style="list-style-type: none"> • Atskaitomybę teikėjai teikia nuolat (I1) • Ataskaitas apie įvairius pasiektus rezultatus, teikia kasmet. O įstaigų vadovai atsiskaito ir Šiaulių m. tarybai (I2) • Tai vyksta pagal nustatytą tvarką nurodytą sutartyje (I3) • Turi teikti sutartis su paslaugos vartotojais (I4)
2. Elektroninės apskaitos privalumai	<ul style="list-style-type: none"> • Tinkamai vedama el. apskaita leidžia turėti tinkamas lėšas (I2)
3. Iššūkiai, su kuriais susiduria Savivaldybė, bendradarbiaudama su NVŠ sporto įstaigomis	<ul style="list-style-type: none"> • Priimti bendradarbiauti tokias NVŠ sporto organizacijas, kurių neišvystytas vadybinis aparatas (I1) • Mes iššūkį jau priėmėme 2012 m., kai priėmėme sprendimą finansuoti „pinigai paskui vaiką“ principu (I2) • Didžiausias iššūkis – kaip administruoti gana mažo dydžio juridinius vienetus, kuriems sudėtinga gauti tinkamas finansines paslaugas (I3) • Iššūkis – privačių teikėjų ataskaitų pateikimas tinkamu laiku (I3)

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Informantų buvo paprašyta papasakoti apie vykdomos NVŠ atskaitomybės procesus. Dauguma informantų patvirtino, kad atsiskaitymai NVŠ teikėjams vyksta pagal nustatytą tvarką, kuri yra nurodyta sutartyje. Informantai akcentavo, kad atsiskaitymai vyksta ketvirčiais, pusmečiais, pateikiant finansinius dokumentus, lankytojų žiniaraščius, paslaugos vartotojo medicininę pažymą. Vieninga informantų nuomonė pažymi, kad ataskaitas apie įvairius pasiektus rezultatus teikia kasmet, o įstaigų vadovai atsiskaito Šiaulių miesto savivaldybės tarybai. Kiekvieną pavasarį vyksta įstaigų vadovų veiklos pristatymas, atsiskaitymas už iškeltus uždavinius. Vienas iš informantų teigia, kad

„programų teikėjai nuolat dirba su dokumentais ir teikia ataskaitas. Kasdien vyksta registracija, kas ketvirtį finansinis atsiskaitymas, metų gale veiklos atsiskaitymas“. Tvarkingoms ataskaitoms paruošti, reikalinga tiksli apskaita. Interviu metu išsiaiškinta, kad ugdymo dalis NŠ mokyklų ir sporto mokyklų yra finansuojama „pinigai paskui vaiką“ principu. Informantai pažymi, kad yra 3 kartus skaičiuojama kiek įstaigose yra vaikų (balandžio 1 d., spalio 1 d., ir sausio 1 d.), jeigu vaikų skaičius pasikeičia, tuomet keičiasi finansavimas (padidinamos arba pamažinamos lėšos). Todėl informantai teigia, kad „tinkamai vedama el. apskaita yra ta ataskaita, kuri leidžia organizacijoms turėti tinkamas lėšas“.

Šiaulių miesto savivaldybė, bendradarbiaudama su NVŠ teikėjais taip pat susiduria su iššūkiomis. Informantai buvo paklausti kokie didžiausi iššūkiai yra iškilę bendraujant su NVŠ teikėjais. Vienas informantas iššūkiu laiko 2012 m. priimtą sprendimą finansuoti „pinigai paskui vaiką“ principu. Taip pat iššūkiu laikomas el. apskaitos įvedimas, informantas teigia, „kadangi mes turime aiškią el. apskaitą, mes tikrai žinome kiek turime vaikų. Kol kas mūsų iššūkis, kad toliau veiktų el. apskaitos sistema“. Kitas informantas iššūkiu laiko sudėtingą bendradarbiavimą su neatsakingomis organizacijomis, kurios dirba NVŠ sistemoje daugelį metų, žino, kaip susitvarkomas finansavimas, tačiau, pasak informantų, prašo be įsipareigojimų gauti finansavimą, neatsižvelgę į mūsų pastabas. Taip pat iššūkiu laikomas – neišvystyti vadybiniai įgūdžiai, kurie labai apsunkina darbą, sudėtinga juos administruoti, o žmogiškųjų išteklių taip pat trūksta. Kitas informantas taip pat pateikia savo nuomonę, atskleidamas, kad didžiausias jam iššūkis privačių teikėjų atskaitingumas, tai reiškia, kad nepateikia ataskaitų tinkamu laiku, vėluoja, o pateikta ataskaita neturi kokybės garantijos, nes trūksta finansinio raštingumo.

Paskutiniuoju interviu tyrimo etapu norima atskleisti NVŠ paslaugų finansavimo detales, apžvelgiant lėšų reglamentavimą ir finansavimo tolygumą (žr. 19 lent.).

19 lentelė

Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų finansavimas	
Kriterijai	Teiginių pavyzdžiai
1. NVŠ lėšų formavimo reglamentavimas	<ul style="list-style-type: none"> Tai yra Valstybės nustatyta (I1) Gaunama lėšų suma priklauso nuo švietimo paslaugų teikėjų ir jų galimybės pritraukti kuo didesnį vaikų skaičių (I3)
2. Finansavimo tolygumas	<ul style="list-style-type: none"> Finansuojama pagal principą „pinigai paskui vaiką“ (I2) Švietimo teikėjams, dalyvaujantiems NŠ programų įgyvendinimo projektiniame finansavime, suteikiamos visiškai vienodos sąlygos (I3)

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Vienas iš informantų kalbėdamas apie NVŠ lėšų formavimo reglamentavimą, pasidžiaugė ir teigė, kad „Šiaulių mieste yra išskirtinis atvejis, nes švietimo teikėjai, kurie dalyvauja NVŠ programų įgyvendinimo projektiniame finansavime, turi visiškai vienodas sąlygas. Nėra išskiriamos, nei vienos nei kitos sritys“. Informantai paminėjo, kad Šiaulių mieste išskirtinai skiriasi viena NVŠ teikėjų finansavimo detalė, tai reiškia, kad yra sudarytas apribojimas dalyvauti biudžetiniam sektoriui, kuris gauna finansavimą iš savivaldybės biudžeto. Šiuo svarbiu aspektu, informantų teigimu, privatus sektorius tokiais būdais yra skatinamas plėstis, siūlyti paslaugų įvairovę. Informantų teigimu finansinis tolygumas suteikiamas visiems dalyvaujantiems NVŠ teikėjams, nes laikomasi principo. Jei biudžetinės įstaigos, NVŠ mokyklos, sporto mokyklos randa pakankamai vaikų ir jie lanko užsiėmimus, tokios organizacijos / mokyklos yra gana gerai finansuojamos, nes į išmokamą krepšelį įeina darbo užmokestis, įvairios priemonės ir galimybės vykti į varžybas.

Apibendrinus gautus interviu tyrimo rezultatus, nustatyta, kad NVŠ paslaugų įgyvendinimas priklauso nuo planavimo etapų. Informantų nuomone, kiekviena savivaldybė turi tvarką, pagal kurią vyksta NVŠ paslaugų planavimo įgyvendinimas. Pastebėta, kad paslaugų planavimas neįsivaizduojamas be nustatytų prioritetinių kryptių uždavinių. Pagrindiniai informantų išskirti prioritetai – surinkti kuo didesnę vaikų, kurie nelanko užsiėmimų savivaldybės biudžetinėse įstaigose, skaičių. Toliau įvardijamas Švietimo, Kultūros ir sporto skyrių iškeltas uždavinys – vaikų užimtumo padidinimo klausimas. Pastebėtas svarbus faktas – trūkstama netradicinių sporto šakų pasiūlos, kurios, manoma, kad suteiktų didesnio efektyvumo.

Informantai netik išskyrė prioritetus, bet buvo sulaukta idėjų, kurios padėtų efektyviau planuoti NVŠ paslaugas mieste. Informantų teigimu viskas prasideda nuo strateginio požiūrio. Išskirtos mintys, dėl naujo požiūrio į sporto srities veiklas, nes šiuo metu įgyvendinamos kryptys, sporto prioritetai yra nustatomi pagal iškeltą užduotį. Informantai pabrėžia, kad be nustatytų prioritetų, būtų sudėtinga siekti procesų efektyvumo.

Identifikuoti el. apskaitos teigiami ir probleminiai faktai. Pastebėta, kad tik Šiaulių mieste įdiegta el. apskaita yra patenkinti tiek Šiaulių miesto savivaldybės atstovai, tiek NVŠ teikėjų organizacijos. Teigiama, kad ši sistema leidžia skaidriai vesti el. apskaitą ir matyti tikslų lankančių vaikų skaičių, pagal kuriuos skiriamas finansavimas. Tačiau dalis informantų pasiūlė ateityje el. apskaitos sistemą labiau patobulinti.

Paslaugų organizavimo klausimu, informantai pabrėžė, kad neformaliojo švietimo finansavimo galimybėmis naudojasi būtent nevyriausybinės organizacijos, nes ši sistema yra sukurta dėl NVO veiklos gerinimo ir plėtimosi galimybių. Išskirta viena iš problemų – miesto infrastruktūros gerinimas. Informantų teigimu, jaučiama problema, kad trūkstama sporto bazių, inventorius. Šiuo klausimu yra intensyviai dirbama ir paskutiniuosius metus nemažai yra skiriama laiko miesto infrastruktūrai gerinti, ypatingą dėmesį skiria sporto srities zonos atnaujinimui.

Nustatyta, kad tarp Šiaulių miesto savivaldybės ir NVŠ teikėjų bendradarbiavimas vyksta nuolatos. Bendraujama 2–3 kartus į savaitę, ataskaitos teikiamos kas ketvirtį, nuolat teikiamas konsultavimas ir pagalba. Išvelgta, kad Šiaulių miesto savivaldybėje veikia aktyvi Sporto taryba, kurioje dalyvauja politikai, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos atstovai, biudžetinių įstaigų vadovai, neformaliojo vaikų švietimo organizacijų atstovai. Todėl Sporto tarybos metu turi galimybę būti įtraukti į sprendimų priėmimus, išklausoma jų nuomonė.

NVŠ teikėjų personalo valdymo klausimu išsiaiškinta, kad NVŠ organizacijų personalas turi būti formuojamas laikantis nustatytų reikalavimų. Tačiau pastebėta, kad šiuo metu pedagogų bendruomenė yra senstanti ir jaučiamas labai didelis pedagogų trūkumas, ypatingai tose organizacijose, kur vaikų lankomumas didelis.

Nustatyta, kad NVŠ teikėjai turi išsiskirti tam tikromis savybėmis, turi turėti specialiųjų žinių, taip pat išmanyti vaiko fiziologiją. Esant pakankamam trenerių skaičiui, vaikų grupės, kuriose treneriai dirba neturėtų būti didelės, tam kad darbas būtų produktyvus.

Didžiausia identifikuota problema – finansinis ir vadybinis raštingumas. Atskleista, kad NVŠ teikėjai stokoja vadybinių sugebėjimų, ypatingai rengiant ataskaitas. Teigiama, kad ataskaitas teikia pavėluotai dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo. Nustatyta, kad pateiktos ataskaitos dažnai neatitinka nustatytų reikalavimų, jas reikia nuolat taisyti, nes NVŠ teikėjai stokoja finansinio raštingumo.

Išsiaiškinta, kad Šiaulių miesto savivaldybė susiduria su tam tikrais iššūkiais bendradarbiaudama su NVŠ teikėjais. Nustatyti tokie iššūkiai: el. apskaitos sistemos įvedimas (Šiaulių miestas vienintelis ją turintis). Iššūkis, nes atskleista, kad tai naujovė, dėl kurios neaiškumų nėra su kuo bendradarbiauti ar pasitarti. Kitas iššūkis – sudėtingas bendradarbiavimas su neatsakingomis organizacijomis. Taip pat – neišvystytas NVŠ organizacijų vadybinis ir finansinis raštingumas.

3.2. Neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje plėtros galimybės

Atlikti sporto organizacijų ir Šiaulių m. savivaldybės atstovų tyrimai apie neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimą ir plėtrą Šiaulių mieste, parodė, kad požiūris ir nuomonės dalinai sutampa vertinant esamą situaciją NVŠ sistemoje.

Tyrimas atskleidė, kad NVŠ įgyvendinimo sporto srityje *prieinamumą riboja*:

- sporto bazių trūkumas arba jų esama būklė;
- infrastruktūros trūkumas sporto sritims;

Tyrimo rezultatai identifikavo problemas, kurios dalinai įtakoja NVŠ teikėjus ir vaikus, pasirenkančius lankyti norimą užimtumą. Tyrime atskleista, kad turimos sporto bazės šiuo metu nėra prieinamos kiekvienai sporto organizacijai. Išsiaiškinta, kad tokia situacija susiklostė dėl to, kad norima išsaugoti naujai suremontuotas sporto bazes, kuriose šiuo metu sportuoja besiruošiantys varžyboms atstovaujantys Šiaulių miestą sportininkai. Jomis, šiai dienai, gali naudotis tik biudžetinės įstaigos, kurios gauna finansavimą iš savivaldybės biudžeto. Tyrime nustatyta, kad ši problema šiuo metu sprendžiama, ieškoma įvairių būdų praplėsti sporto bazių naudojimąsi ir NVŠ teikėjams. Akcentuojama, kad yra sporto bazių, kurios šiuo metu nėra tinkamos būklės teikti paslaugas, patalpas reikia renovuoti, todėl šiuo metu šiai problemai ieškoma sprendimo.

Anketinės apklausos tyrimo metu išvelgta, kad trūkstama infrastruktūros, skirtos sporto sritims. Tačiau, interviu tyrimo metu, atskleista, kad šiuo klausimu intensyviai dirba Kūno kultūros ir sporto skyrius. Dalyvauja įvairiuose projektuose, finansavimui gauti.

Tačiau apibendrinus situaciją, apklaustųjų nuomone, treneriai stengiasi organizuoti įdomias veiklas, kurios pritrauktų vaikus į jų siūlomas programas. Pastebėta, kad 60 proc. respondentų vertino teigiamai požiūrį į savivaldybės kuruojamų skyrių suteikiamą pagalbą, pritraukiant vaikus į NVŠ veiklas.

Anketinės apklausos tyrimas su NVŠ sporto organizacijomis išsiaiškino pasiūlymus, kurie norėtų, kad būtų *įgyvendinti*:

- finansavimo didinimas ir biudžetinių įstaigų statuso suvienodinimas;
- elektroninės apskaitos tobulinimas;

Respondentų nuomone jaučiamas finansavimo trūkumas, kuris riboja daugelį dalykų. Teigiama, kad finansavimas vėluoja, sunku planuoti. Todėl, jų nuomone turėtų būti suvienodintas biudžetinių įstaigų statusas, nes šiuo metu, NVŠ organizacijos iš gaunamų pajamų sudėtingai gali praplėsti sportinės veiklos aplinką. Taip pat siūloma tobulinti el. apskaitos sistemą, nes kartais ji užstringa, dėl šios problemos kyla abejonių dėl tikslios apskaitos vedimo.

IŠVADOS

Išvados, išplaukiančios iš literatūros apžvalgos:

1. Neformalus vaikų švietimas (toliau – NVŠ) ir jo politika laikoma pagrindiniu neformaliojo ir savaiminio mokymosi aspektu. NVŠ tai laisvas nuo mokyklos laikas, kuris gali būti leidžiamas pasirinktose vietose įprasminant pramogas ar kitas specialias ugdymo veiklas: meną, sportą, ekologiją ir kt. NVŠ – svarbi bendros švietimo sistemos dalis, kuri padeda jaunam žmogui nuolat tobulinti gebėjimus, skatinama tapti kūrybinga asmenybe, kuri sugebėtų atsakingai spręsti savo problemas ir aktyviai dalyvauti socialiniame, ekonominiame ir kultūriniame šalies gyvenime.

- Atskleista, kad neformaliojo vaikų švietimo politika sporto srityje atlieka svarbų vaidmenį, nes sulaukiama rezultatų, kurie vyksta per tam tikrą procesą, išskiriant sporto sistemos ir kūno kultūros administravimo kryptis:

- kūno kultūra kaip žmonių fizinio tobulinimo veiksnys;
- kūno kultūra kaip užimtumo, laisvalaikio bei rekreacijos forma ir priemonė.

Išvados, išplaukiančios iš empirinio tyrimo:

2. Neformaliojo vaikų švietimo krepšeliu Lietuvoje nuo 2015 m. pasinaudojo 58 513 vaikų. Daugiausia (30 proc.) vaikų dalyvavo iš Šiaulių miesto. Išsiaiškinta, kad nuo 2015 m. valstybės ir Šiaulių miesto savivaldybės lėšomis finansuotos nuo 54 iki 62 programų. Tai rodo, kad NVŠ teikėjų skaičius auga.

- Nustatytas pasikeitimas: iki 2016 m. NVŠ teikėjai programas turėdavo teikti tvirtinti kasmet. Nuo 2016 m. numatyta, kad savivaldybės pačios nusistato periodiškumą, kas kiek laiko gali veikti akredituota programa. Statistinių sporto duomenų analizė parodė, kad NVŠ politikos įgyvendinimas, tolimesnis vystymas vyksta sklandžiai. Išsiaiškinta, kad moksleivių skaičius sporto organizacijose nuo 2015 m. padidėjo 16 proc.

- Sėkmingai naudojama neformalaus švietimo ir mokamų paslaugų apskaitos sistema. Ši sistema leidžia vykdyti mokinių lankomumo kontrolę.

- Pastebimas nežymus sporto mokymo įstaigų trenerių skaičiaus mažėjimas, tačiau pastebimas mokinių skaičiaus augimas sporto įstaigose. Ypatingai nuo 2016 m.

- Nustatyta, kad Šiaulių miesto savivaldybė bendradarbiaudama su NVŠ teikėjais, suteikia jiems galimybę būti įtrauktiems į sprendimų priėmimą, dalyvaujant Sporto tarybos posėdžiuose.

- Išanalizuota, kad NVŠ teikėjai sporto organizacijų galimybes pritraukti vaikus į siūlomas veiklas vertina gerai ir yra pakankamai patenkinti esama situacija.

- Išvelgta, kad stengiamasi tvarkyti Šiaulių miesto infrastruktūrą, nes Kūno kultūros ir sporto skyrius intensyviai dirba šiuo klausimu. Paskutiniuosius keletą metų nemažai skiria laiko miesto infrastruktūrai gerinti, ypatingą dėmesį skiria sporto srities zonos atnaujinimui. Vieni didžiausių 2017 m. įveiktų darbų, kurie įrodo infrastruktūros plėtros gerinimą – gautas finansavimas iš Lietuvos Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondo ir rekonstruoti lengvosios atletikos sektoriai Centriniam miesto stadione ir parengtas techninis projektas irklavimo bazės statybai prie Talkšos ežero;

- Nustatyta, kad vaikų poreikių ir norų patenkinimui yra siūlomas platus sporto šakų spektras, kas turi labai svarbią įtaką vaikų motyvacijai siekti užsibrėžtų tikslų bei geresnių rezultatų, jų mėgstamoje veikloje.

- 2018 metų vasario mėn. duomenimis, Šiaulių m. mokiniai dalyvauja 17 sporto užsiėmimuose (karate, krepšinio, jogos, savigynos, plaukimo, gatvės judesio meno, futbolo, ledo ritulio ir kt.), 10 šokio užsiėmimuose (liaudiško, šiuolaikinio, sportinių, linijinių ir pan.). Trečdalis NVŠ programose dalyvaujančių mokinių dalyvauja sporto užsiėmimuose, ketvirtadalis – šokio.

3. Numatomos šios Šiaulių sporto organizacijų dalyvavimo neformalaus vaikų švietimo veiklose perspektyvos: inicijuoti, kad mieste veikiančios organizacijos, vykdančios neformalų švietimą ar vaikų užimtumo programas, aktyviau įsijungtų į neformaliojo švietimo programų įgyvendinimą, ir savo įdomia veikla įtrauktų dar didesnę vaikų skaičių ir paskatintų mokinius domėtis ir gilintis jiems patinkančiomis veiklomis.

Išsiaiškinta, kad Šiaulių mieste yra sudarytos palankios sąlygos neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimui sporto srityje. Institucinis tinklas sudarytas pakankamai platus, lengvas paslaugų prieinamumas (įsitraukimo atžvilgiu), gausi sporto šakų pasiūlos įvairovė, nors tyrimas parodė, kad tikimasi NVŠ teikėjų, kurie pasiūlys daugiau netradicinių sporto šakų. NVŠ teikėjai, teikdami paraišką, gauna daug informacijos iš Kūno kultūros ir sporto skyriaus dėl dokumentacijos tvarkymo. Nuolat vyksta bendradarbiavimas, teikiama pagalba ruošiant ataskaitas. Antrinių duomenų analizė parodė, kad vaikų skaičius, lankančių sporto užsiėmimus kasmet auga. Tai reiškia, kad tyrimo metu iškelta *hipotezė* pasiteisino.

Tačiau papildomai nustatyta problema dėl sporto bazių ir infrastruktūros, skirtos sporto veikloms vykdyti, trūkumo. Tyrimas parodė, kad ši problema yra, tačiau stengiamasi ją spręsti, ieškoma sprendimų.

REKOMENDACIJOS

1. Šiaulių miesto savivaldybės tarybai ir Savivaldybės administracijai:

- Sukurti duomenų bazę, kurioje būtų skelbiama visa informacija apie neformalųjį vaikų švietimą (įstaigas, būrelius, laisvuosius mokytojus; mokomoji, metodinė medžiaga, kurioje būtų pateikta reikiama informacija neformaliojo vaikų švietimo teikėjui ir pateikti atsakymai į dažniausiai užduodamus / išskylančius klausimus ir kt.).
- Sudaryti galimybes neformaliojo vaikų švietimo paslaugų teikėjams pasinaudoti jau sukurta infrastruktūra nemokamai arba taikant minimalius nuomos įkainius.

2. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamento Kūno kultūros ir sporto bei Švietimo skyriams:

- Vykdyti mokymus (seminarus, projektus ir kt.) neformaliojo vaikų švietimo teikėjams programų rengimo, administravimo, finansų valdymo klausimais.
- Stiprinti neformaliojo vaikų švietimo teikėjų tiek dalykinį, tiek didaktinį, tiek pedagoginį parengimą ir nuolat teikti informaciją neformaliojo vaikų švietimo programų rengėjams programos įgyvendinimo klausimais: rengimo, administravimo, finansų valdymo ir kt.

3. Sporto organizacijų vadovams:

- Mokinčius, tėvus nuolat informuoti apie neformaliojo vaikų švietimo įstaigų / laisvųjų mokytojų organizuojamus būrelius, renginius, jų metu įgyjamas kompetencijas, vykdomas veiklas ir juos populiarinti.
- Skatinti neformaliojo vaikų švietimo įstaigas / laisvuosius mokytojus dalytis gerąja patirtimi, dalyvauti kitų vykdomuose projektuose ir kituose renginiuose.

LITERATŪRA

Moksliniai šaltiniai:

1. Adaškevičienė, E. (2014). Mokinių fizinio aktyvumo didinimo galimybės sveikatos požiūriu: kūno kultūros mokytojų nuomonė. *Tiltai*, 1, 49-51. Prieiga per internetą: <http://journals.ku.lt/index.php/tiltai/article/viewFile/778/pdf> (Žiūrėta 2017-01-15).
2. Aidukaitė, J. (2010). Gerovės valstybių patirtis vertinant socialinio teisingumo principo įgyvendinimą švietime: Švedijos, Škotijos ir Vokietijos atvejai. Lietuvos socialinių tyrimų centras. *Viešoji politika ir administravimas*. Nr. 34, p. 48. Prieiga per internetą: <https://www.mruni.eu/upload/iblock/baf/47-60.pdf> (Žiūrėta 2017-03-15).
3. Andriekienė, R. M., Anušienė, B. (2006). *Andragoginiai kompetencijų tobulinimo aspektai tęstiname profesiniame mokyme*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
4. Aidukaitė J., Bogdanova N., Guogis A. (2012). Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė? *Lietuvos socialinių tyrimų centras. Sociologijos institutas*, p. 20.
5. Aspinall, Robert W. Leiden : Brill NV. (2013). *International Education Policy in Japan in an Age of Globalisation and Risk*. Prieiga per internetą: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fNTAzODc1X19BTg2?sid=4ad395f9-9523-425a-a4f9-734aa5b2e992@pdc-v-sessmgr01&vid=0&format=EB&rid=2>
6. Bartaševičius, R., Targamadžė, V. (2012). Bendrojo ugdymo mokyklos ugdymo politika: sąvokinės erdvės kontūrų brėžtis. *Švietimo politika Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose*, p. 3.
7. Bailey, R. (2006). Physical education and sport in schools: A review of benefits and outcomes. *Journal of school health*, 76 (8). Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/6816341_Physical_Education_and_Sport_in_Schools_A_Review_of_Benefits_and_Outcomes?enrichId=rgreq-ebc05d55c09cf5965e06651af2162b2c-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzY4MTYzNDE7QVM6MzA0NzgXMzc2MDY1NTQ2QDE0NDk2NzY5NTA2MzY%3D&el=1_x_2&esc=publicationCoverPdf (Žiūrėta 2018-01-24).
8. Bridges, D., Watts, M. (2009). *Educational Research and Policy: Epistemological Considerations. Evidence-based Education policy*. (Ed. D. Bridges, P. Smeyers, R. Smith).
9. Chisholm, L. (2005). *Bridges for Recognition: Recognising Non-Formal and Informal Learning in the Youth Sector. Terminology Sheet*.
10. Dapkienė, S. (1998, 2002). Papildomojo ugdymo formos. (Žiūrėta 2017-08-15)
11. Dikčius, V. (2011). *Anketos sudarymo principai*. Vilniaus universitetas, Ekonomikos fakultetas, Marketingo katedra, p. 47.
12. Dromantienė, L. (2003). Nevyriausybių organizacijų vaidmuo stiprinant socialinę sanglaudą. *Socialinis darbas Nr. 2(4)*.
13. Duoblienė, L. (2010). *Švietimo politikos problemos. Švietimo politika ir globalizacija: nacionaliniai ir supranacionaliniai ypatumai. Acta Pedagogica Vilnensia*, (25), p.p. 69-84. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/files/journals/157/articles/3007/public/69-84.pdf> (Žiūrėta 2017-05-15)
14. Dunn, W., N. (2006). *Viešosios politikos analizė*.

15. Dunajevs, E. (2009). Socialinių paslaugų sistemos raida gerovės pliuralizmo požiūriu. *Sociologija. Mintis ir veiksmas*, 25(2), p.p. 120-129.
16. Furman, E., Šerikova, A. (2007). Viešosios politikos darbotvarkė: samprata, elementai ir formavimo modeliai. *Viešoji politika ir administravimas*, Nr. 21, p. 104. (Žiūrėta 2018-02-23)
17. Gedvilaitė, A. (2011). Kūno kultūros ir sporto strategijos formavimas Lietuvoje. *Vytauto Didžiojo universitetas*, Nr. 5 (29), p. 75.
18. Gulick, L. (1892-1992). Posdcorb. *Functions of Managers Knowledge centre*. Prieiga per internetą: https://www.12manage.com/methods_gulick_posdcorb.html (Žiūrėta 2018-04-02)
19. Gumuliauskienė, A. (2013). Švietimo politikos formavimas ir įgyvendinimas: dermės aspektas. *Šiaulių universitetas*, p. 30. Prieiga per internetą: <http://oaji.net/articles/2014/513-1400618919.pdf> (Žiūrėta 2018-04-04)
20. Guogis, A. (2012). Palyginamoji gerovės modelių ir socialinio administravimo analizė. P. 31.
21. Hughes, O., E. (2003). Public Management and Administration. *An Introduction. Third Edition*, p.p. 113-121. Prieiga per internetą: <http://westeastuniversity.com/books/Public%20Management%20&%20Administration.pdf> (Žiūrėta 2018-04-02)
22. Jančaitytė R., (2006). Palankios šeimai politikos įgyvendinimas Lietuvoje: problemos ir galimybės. *Socialinis darbas*, Nr. 5(1). Prieiga per internetą: <https://repository.mruni.eu/pdfpreview/bitstream/handle/007/13066/2101-4464-1-SM.pdf?sequence=1> (Žiūrėta 2017-05-24).
23. McGarry T., Anderson D.I., Wallace S.A., Hughes M.D., Franks I.M. (2002). Sport competition as a dynamical self-organizing system. *Journal of Sports Sciences*.
24. Maniakas, K. (2005). Pasitenkinimas demokratija, gerovė ir viešoji politika: gerovės valstybės kūrimo perspektyvos Lietuvoje. *Politologija*, 2005/2 (38), p. 46-62. Prieiga per internetą: <https://epublications.vu.lt/object/elaba:6173697/> (Žiūrėta 2018-01-10)
25. Martišauskienė, D., Trakšėlys, K. (2013). Švietimo politikos, ugdymo kokybės ir paslaugų vartotojų poreikių tenkinimo sąsajos. *Socialinių mokslų studijos*, 5(4).
26. Neifachas, S. (2007). Švietimo reformos iššūkiai: naujoji strateginė kryptis ir vadovavimas ikimokyklinio ugdymo įstaigos tobulinimui. *Politikos veiksmingumo vertinimas*, p. 23.
27. Komskienė, D., Čingienė, V., Jacikaitė, E. (2009). Nevyriausybinų vaikų ir jaunimo sporto organizacijų finansavimo galimybių panaudojimo patirtis. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*, 2(15), p. 119.
28. Krupavičius, A., Lukošaitis, A. (2004). *Lietuvos politinė sistema: sąranga ir raida*.
29. Kvieskienė, G., Petronienė, O. (2007). Neformaliojo vaikų švietimo prieinamumas. *Socialinis ugdymas*, Nr. 3 (14), p. 60. Prieiga per internetą: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/get/LT-LDB-0001:J.04~2007~1367164203297/DS.002.0.01.ARTIC> (Žiūrėta 2018-02-10)
30. Lane, J. E. (2003). *Viešasis sektorius*. Vilnius: Margi raštai.
31. Lobanova, T., Shunin, Y. (2008). Competence-based education – a common European strategy. *Transport and Telecommunication Institute*.
32. Parsons W. (2001). *Viešoji politika*. Politikos analizės teorijos ir praktikos įvadas. Vilnius, p. 22.

33. Puidokas M., Daukaitė I. (2013). Lietuvos regioninės politikos tobulinimo kryptys Europos Sąjungos regioninės politikos kontekste. *Viešoji politika ir administravimas*, 1(12), p.p. 65–79.
34. Raipa, A. (2002). Viešoji politika ir viešasis administravimas: raida, struktūra ir sąveika. *Viešoji politika ir administravimas*, Nr. 1. Prieiga per internetą: <https://repository.mruni.eu/pdfpreview/bitstream/handle/007/13347/2543-5410-1-SM.pdf?sequence=1> (Žiūrėta 2017-05-05)
35. Rogers A. (2005). Non-formal Education – Flexible Schooling Or Participatory Education? Springer. (Žiūrėta 2018-01-12)
36. Ruškus, J., Žvirdauskas, D., Stanišauskienė, V. (2009). Neformalusis švietimas Lietuvoje. Faktai, interesai, vertinimai. *Švietimo aprūpinimo centras*, p.p. 6-10. Prieiga per internetą: https://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/689_091c031457a04e461c9470c2699c4d20.pdf Vilnius (Žiūrėta 2017-05-21)
37. Schugurensky, D. (2000). The forms of informal learning: towards a conceptualization of the field. *Wall Working Paper*, 19, p. 1. Prieiga per internetą: <https://tspace.library.utoronto.ca/bitstream/1807/2733/2/19formsofinformal.pdf> (Žiūrėta 2017-02-13)
38. Shephard, R. J., Trudeau, F. (2000). The Legacy of Physical Education: Influences on Adult Lifestyle. *Pediatric Exercise Science*, nr. 12: 34–50, p. 51.
39. Sutcliffe, J. B., Cipkare, S. (2017). Citizen Participation in the Public Transportation Policy Process: A Comparison of Detroit, Michigan, and Hamilton, Ontario. P. 34.
40. Smalskys, V. (2015). Gerovės valstybės ir socialinės viešosios politikos krypčių teoriniai aspektai. *Viešoji politika ir administravimas*, Nr. 11, p. 87. Prieiga per internetą: https://www.mruni.eu/upload/iblock/ceb/9_v.smalskys.pdf (Žiūrėta 2017-05-25)
41. Skirmantienė J. (2013). Neformaliojo ugdymo svarba pozityviajai socializacijai. *Lietuvos edukologijos universitetas, Socialinės komunikacijos institutas*. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/socialine-teorija-empirija-politika-ir-praktika/article/view/1400> (Žiūrėta 2018-03-02)
42. Spillane, J., P., Reiser, B., J., Reimer, T. (2002). Policy Implementation and Cognition: Reframing and Refocusing Implementation Research. *Northwestern University*, 72 (3), p.p. 387–431.
43. Šerikova, A. (2013). Viešoji politika ir jos formavimas. In Šaparnienė, D., Krupavičius, A. (Eds.). *Viešasis valdymas: koncepcijos ir dimensijos* (24–25) Vilnius: BMK.
44. Krupavičius, A., Šaparnienė, D. (2013). *Viešasis valdymas: koncepcijos ir dimensijos*. Mokslo studija. BMK Leidykla. Vilnius.
45. Tableman, B. (2005). Best practise briefs. How Governmental Policy is made. Nr. 34. Prieiga per internetą: <http://outreach.msu.edu/bpbriefs/issues/brief34.pdf> (Žiūrėta 2018-01-22).
46. Trakšelys, K. (2009). Švietimas ir kultūrinė reprodukcija. *Bridges/Tiltai*, 45(1). *Klaipėdos universitetas*, p. 125. Prieiga per internetą: http://etalpykla.lituanistikadb.lt/obj/LT-LDB-0001:J.04~2009~136716661_8843 (Žiūrėta 2017-05-23).
47. Vasiliauskas, A. (2002). *Strateginis valdymas*. Vilnius: Enciklopedija.
48. Vaitekaitis, J. (2016). Ugdymo turinio kaita Lietuvoje: globalizacijos padariniai, (37), p. 1.

49. Vaitkevičius, J., V., Miliūnienė L., Bakanovienė T. (2008). Neformalaus ugdymo organizavimas mokykloje ir už jos ribų: mokinių požiūrio analizė. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, Nr. 4 (20), p. 253.
50. Welner, K. G., Chi, W., C. (2008). Current Issues in Educational Policy and the Law.
51. Wielemans, W. (2000). European educational policy on shifting sand. *European Journal for Education Law and Policy*, 4: 21-34. (Leuven'o universitetas, Belgija)
52. Zaleskienė, I., L. Rutkauskienė (2003). Nevyriausybių organizacijų vaidmuo teikiant socialines paslaugas. *Mokslo darbai*, Nr. 1(3), p. 88.
53. Želvys, R. (2003). Švietimo organizacijų vadyba. *Vilnius. VU leidykla*, p. 3.
54. Želvys, R., Būdienė, V., Zabulionis, A. (2003). Švietimo politika ir monitoringas. *Švietimo studijos. Vilnius*.
55. Žvirblis A., Zinkevičiūtė V. (2008). Įmonės aplinkos komponentų daugiakriterinio kiekybinio vertinimo principai ir modeliai. *Verslo ir teisės aktualijos*, 1, p. 183.

Teisės aktai:

56. Lietuvos Respublikos Asociacijų įstatymas (2004 m. sausio 22 d. Nr. IX-1969). Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.FF00B0EA2F0E/tHWifulQLf> (Žiūrėta 2018-02-13)
57. Lietuvos Respublikos Fiskalinės drausmės įstatymas (2007 m. lapkričio 8 d. Nr. X-1316. Galiojanti suvestinė redakcija nuo 2015 m. sausio 1 d.) Prieiga per internetą: https://www.etar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2DD07D41B8F1/TAIS_491922 (Žiūrėta 2018-04-11)
58. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas (1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489. Aktuali redakcija 2011-07-01, Nr. 38-1804). Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.9A3AD08EA5D0/YOZUsoGEKc> (Žiūrėta 2017-05-11)
59. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas „Dėl Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 m. programos“, 2012 m. gruodžio 13 d. Nr. XII-51. (Žiūrėta 2018-01-19)
60. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas „Dėl neformaliojo vaikų švietimo krepšelio finansavimo tęstinumo ir plėtros“, 2017 m. rugsėjo 28 d. Nr. XIII-659. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8dcb6950a8d811e78a4c904b1afa0332> (Žiūrėta 2018-01-10)
61. Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija (2005). Aktuali redakcija: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas 2012 m. kovo 29 d. Nr. V-554. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/neformalus%20ugdymas/KONCEPCIJA%202012%2003%2029%20isak%20Nr.%20V-554.pdf> (Žiūrėta 2017-05-21)
62. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2010 m. gruodžio 15 d. įsakymas Nr. V-2319 „Dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo aukštosiose mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“ (*Žin.*, 2010, Nr. 152-7763).
63. Lietuvos švietimo koncepcija, 1992. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/uploads/documents/kiti/koncepcija1.htm> (Žiūrėta 2017-05-29)
64. Lietuvos Respublikos Kūno kultūros ir sporto įstatymas (nauja redakcija nuo 2008 m. balandžio 24 d.: Nr. X-1501). Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.791BF9249C9C/noleDnGbRF> (Žiūrėta 2018-04-07)

65. Lietuvos Respublikos Labdaros ir paramos fondų įstatymas (nauja redakcija 2013 m. sausio 1 d. Nr. XI-2076). Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C0FF21832A85/daDNXtgnew> (Žiūrėta 2018-04-11)
66. Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas (1996), (nauja redakcija 2018 m. liepos 1 d.). Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C8205E261830/EiZqackJZm> (Žiūrėta 2018-02-25)
67. Lietuvos Respublikos Viešųjų įstaigų įstatymas (1996), (nauja redakcija 2004 m. vasario 14 d. Nr. 25-752); Prieiga per internetą: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.1E52802BE548/TAIS_478802 (Žiūrėta 2018-0-17)
68. Lietuvos Respublikos Nevyriausybių organizacijų plėtros įstatymas (2013). Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d1e6be90747611e3b675ad30753d4b1b> (Žiūrėta 2018-03-15)
69. Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymas (1994), (nauja redakcija 2008 m. rugsėjo 15 d.), 6 str. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.D0CD0966D67F/KOvWuQDrjs> (Žiūrėta 2018-01-15)
70. Lietuvos Respublikos Konstitucija (1992). Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/home/Konstitucija/Konstitucija.htm> (Žiūrėta 2018-02-11)
71. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas „Dėl 2011–2020 metų Valstybinės sporto plėtros strategijos patvirtinimo“ 2011-03-24, nr. XI-1296. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.5149504F601C> (Žiūrėta 2018-03-15)
72. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos patvirtinimo“. Aktualioji redakcija 2013-08-28, nr. 790. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.878C3AFE2CC0> (Žiūrėta 2017-12-08).
73. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl Lietuvos konvergencijos 2011 metų programos patvirtinimo ir nacionalinės reformų darbotvarkės“ 2011-04-27, nr. 491. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.8EFF650FA5B2> (Žiūrėta 2017-12-10)
74. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ 2017-03-13, nr. 167. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/2389544007bf11e79ba1ee3112ade9bc> (Žiūrėta 2018-02-13)
75. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas „Dėl neformaliojo vaikų švietimo krepšelio finansavimo tęstinumo ir plėtros“ 2017 m. rugsėjo 28 d. Nr. XIIIIP-844(2). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/9f85c7c0a35211e7a65c90dfe4655c64?jfwid=-fa58gy3fo> (Žiūrėta 2018-02-10)
76. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas „Dėl valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“ 2012 m. gegužės 15 d. Nr. XI-2015. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517> (Žiūrėta 2018-03-10)
77. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl neformaliojo vaikų švietimo koncepcijos patvirtinimo“, 2012 m. balandžio 8 d. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.07DF6A456513> (Žiūrėta 2018-03-10)
78. Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. *Lietuvos pirmininkavimas ES Sporto Tarybai 2013*. Prieiga per internetą: <http://kksd.lrv.lt/lt/tarptautinis->

[bendradarbiavimas/euopos-sajunga-es/lietuvos-pirmininkavimas-es-sporto-tarybai-2013-m](#) (Žiūrėta 2018-02-03)

79. Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. *Planavimo dokumentai*. Prieiga per internetą: <http://kksd.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai-1> (Žiūrėta 2018-02-03)

80. Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018–2020 metų strateginis veiklos planas (2018). Prieiga per internetą: https://kksd.lrv.lt/uploads/kksd/documents/files/Planavimo%20dokumentai/SVP_KKSD_2018-2020_projektas.pdf (Žiūrėta 2018-04-17)

81. Šiaulių m. savivaldybės 2018-2020 metų veiklos plano 2018 mrtų Kūno kultūros ir sporto plėtros programos (Nr. 07) aprašymas. Prieiga per internetą: <http://www.siauliai.lt/aktai/Default.aspx?Id=3&DocId=83552> (Žiūrėta 2018-04-16)

82. Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašas. Patvirtinta 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. T-13. Prieiga per internetą: <http://www.siauliai.lt/aktai/Default.aspx?Id=3&DocId=27989> (Žiūrėta 2018-03-15)

83. Šiaulių miesto savivaldybės tarybos sprendimas, 2015 m. rugpjūčio 27 d. Nr. T-235 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir naudojimo 2015 metais tvarkos aprašo patvirtinimo“. Prieiga per internetą: <https://www.etar.lt/portal/lt/legalAct/b61651604d7011e5b0f2b883009b2d06> (Žiūrėta 2018-04-23)

84. Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo programų atitikties reikalavimams vertinimo tvarkos aprašas. Patvirtinta Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. A-137.

85. Švietimo ir mokslo ministerija. *Neformalusis švietimas Lietuvoje. Faktai, interesai, vertinimai, 2009*. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/689_091c031457a04e461c9470c2699c4d20.pdf (Žiūrėta 2017-10-15)

86. Švietimo ir mokslo ministerija. Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2017. *Mokytojas. Švietimo aprūpinimo centras*, p. 7.

87. Vaikų ir jaunimo socializacijos 2014-2016 metų veiksmų planas (2014), (aktuali redakcija 2016-08-31). Prieiga per internetą: <https://www.etar.lt/portal/lt/legalAct/9a4c0fc0f09b11e3bb22becb572235f5> (Žiūrėta 2017-12-18)

88. Valstybės kontrolė (2015-02-04, Nr. VA-P-50-3-1). Valstybinio audito ataskaita. *Kaip organizuojamas neformalusis vaikų švietimas*, p. 7. (Žiūrėta 2018-02-03)

89. Valstybinė pažangos strategija „Lietuva 2030“ (2012). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517> (Žiūrėta 2018-03-10).

Kiti šaltiniai:

90. ES investicijas Švietimo ir mokslo ministerija nukreipia į struktūrines švietimo reformas (2017). Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/web/lt/pranesimai_spaudai/naujienos_1/es-investicijas-svietimo-ir-mokslo-ministerija-nukreipia-i-strukturines-svietimo-reformas- (Žiūrėta 2018-02-20)

91. Guogis, A. (2006). „Gerovės valstybė“ (2006 m. vasario 25 d.): *Socialinės politikos modeliavimas Europos integracijos procese: Lietuvos atvejis*.
92. Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. *Lietuvos pirmininkavimas ES Sporto Tarybai 2013*. Prieiga per internetą: <http://kksd.lrv.lt/lt/tarptautinis-bendradarbiavimas/euopos-sajunga-es/lietuvos-pirmininkavimas-es-sporto-tarybai-2013-m> (Žiūrėta 2018-02-03)
93. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras. *NVŠ krepšelis*. Prieiga per internetą: <https://www.neformalusugdymas.lt/nvs-krepšelis>) (Žiūrėta 2018-02-18)
94. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras. *Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra*. Prieiga per internetą: https://www.lmnc.lt/neformaliojo_vaiku_svietimo_paslaugu_pletra/ (Žiūrėta 2018-01-20)
95. Švietimo ir mokslo ministerija. *Neformalusis švietimas Lietuvoje. Faktai, interesai, vertinimai* (2009). Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/689_091c031457a04e461c9470c2699c4d20.pdf (Žiūrėta 2017-10-15)
96. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija (2013). Švietimo raidos Lietuvoje įžvalgos. *Išankstinė viešosios politikos analizė*, p. 39. Prieiga per internetą: https://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/687_40dbcd36fe7aaba1746b7a8271f8f004.pdf (Žiūrėta 2017-09-20)
97. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija (2015). Ste(a)m neformalusis vaikų švietimas: problemos ir galimybės. *Švietimo problemos analizė*, Nr. 8 (132), p. 4. Prieiga per internetą: https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/Neformalusis-vaiku-svietimas_2016%20Nr8.pdf (Žiūrėta 2017-09-20)
98. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija (2012). Neformaliojo ugdymo aktualijos. *Švietimo problemos analizė*. Nr. 20 (84). (Žiūrėta 2018-02-10)
99. Pranešimas spaudai. *Pristatyta dar viena tarptautinio PISA 2015 tyrimo dalis: Lietuvos mokinių gebėjimai problemų sprendimo bendradarbiaujant srityje nedžiugina*. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/web/lt/pranesimai_spaudai/naujienos_1/pristatyta-dar-viena-tarptautinio-pisa-2015-tyrimo-dalis-lietuvos-mokiniu-gebejimai-problemu-sprendimo-bendradarbiaujant-srityje-nedziugina (Žiūrėta 2017-11-17)
100. Pranešimas spaudai. *Skyrus papildomų lėšų neformaliojo švietimo krepšeliui, daugiau vaikų galės ateiti į būrelius*. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/web/lt/pranesimai_spaudai/naujienos_1/skyrus-papildomu-lesu-neformaliojo-svietimo-krepšeliui-daugiau-vaiku-gales-ateiti-i-burelius (Žiūrėta 2017-09-20)
101. Stonkus, S. (2002). *Sporto terminų žodynas*.
102. *Sporto mokyklos* (2018). Šiaulių miesto savivaldybė. Prieiga per internetą: <http://www.siauliai.lt/lit/Sporto-mokyklos/519/6/224> (Žiūrėta 2018-04-05).
103. Švietimo ir mokslo ministerija (2017). Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. *Mokytojas. Švietimo aprūpinimo centras*, p. 7. (Žiūrėta 2018-01-10)
104. Švietimo NVO tinklas. Siūlymai dėl neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir naudojimo tvarkos tobulinimo (2017). Prieiga per internetą: <http://svietimotinklas.lt/wp->

- [content/uploads/2018/01/Svietimo-NVO-tinklo-rastas-del-NVS-tobulinimo.pdf](#) (Žiūrėta: 2018-03-29)
105. Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018–2020 metų strateginis veiklos planas (2018). Prieiga per internetą: https://tmde.lrv.lt/uploads/tmde/documents/files/18-20_strat_veik_planas.pdf
106. *Terminų žodynas*. Prieiga per internetą: <http://www.lietuviuzodynas.lt/terminai/Politika> (Žiūrėta 2017-05-17)
107. *Terminų žodynas*. Prieiga per internetą: <http://www.zodziai.lt/reiksme&word=konceptija&wid=10290> (Žiūrėta 2017-05-27).
108. *Lietuvių žodynas*. Prieiga per internetą: <http://www.lietuviuzodynas.lt/terminai/Strategija> (Žiūrėta 2018-04-16).
109. The European Higher Education Area in 2015: Implementation Report. *Bologna Process. Implementation Report*, p. 3. (Žiūrėta 2018-02-15)
110. Reviews of National Policies for Education. *Lithuania. Education and skills*. – OECD (2002), p. 265.

PRIEDAI

Sporto organizacijų atstovų (vadovų) apklausa

Anketa

Tyrimo „Neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimas: Šiaulių miesto sporto organizacijų atvejis“ tikslas – atskleisti neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje situaciją Šiaulių mieste, taip pat identifikuoti jos tobulinimo galimybes. Tyrimą atlieka Šiaulių universiteto Viešojo valdymo magistrantūros studijų programos studentė Vilma Nainienė.

Maloniai prašome atsakyti į anketoje pateiktus klausimus. Atsakant į klausimą, prašome pasirinktą variantą pažymėti arba įrašyti savo nuomonę pažymėtose eilutėse. Jums garantuojamas konfidencialumas, apibendrinta ir susisteminta gauta informacija bus naudojama tik baigiamojo darbo tyrimo rezultatams nustatyti.

1. Jūsų amžius:

Jūsų lytis:

Jūsų išsilavinimas:

Darbo patirtis pozicijoje, metais:

Darbo patirtis srityje, metais:

2. Ką reikėtų pirmiausia tobulinti planuojant ir organizuojant neformaliojo vaikų švietimo sporto srityje veiklą, kad būtų geriau tenkinami vaikų poreikiai?

Jūsų komentaras:

3. Kaip vertinate sporto organizacijų galimybes pritraukti vaikus į siūlomas veiklas?

Labai gerai

Gerai

Patenkinamai

Blogai

Labai blogai

Jūsų komentaras:

4. Kaip vertinate neformaliojo vaikų švietimo tiekėjų teikiamų paslaugų kokybę Šiaulių mieste?

Labai gerai

Gerai

Patenkinamai

Blogai

Labai blogai

Jūsų komentaras:

5. Kaip vertinate Šiaulių m. savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių pagalbą padedant pritraukti vaikus į užsiėmimus?

Labai gerai

Gerai

Patenkinamai

Blogai

Labai blogai

Jūsų komentaras:

6. Kaip vertinate bendradarbiavimą su Šiaulių m. savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyriais, organizuojant neformaliojo vaikų švietimo paslaugas?

Labai gerai

Gerai

Patenkinamai

Blogai

Labai blogai

Jūsų komentaras:

7. Kaip vertinate Jūsų įtraukimą į sporto srities sprendimų priėmimą Šiaulių m. savivaldybėje?

Labai gerai

Gerai

Patenkinamai

Blogai

Labai blogai

Jūsų komentaras:

8. Kaip vertinate Šiaulių m. savivaldybės sporto organizacijose dirbančių trenerių kompetenciją?

Labai gerai

Gerai

Patenkinamai

Blogai

Labai blogai

Jūsų komentaras:

9. Kaip vertinate Šiaulių m. savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo ir Kūno kultūros ir sporto skyrių vykdomą Jūsų organizacijos veiklos kontrolę?

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Blogai	Labai blogai
☐	☐	☐	☐	☐
Jūsų komentaras:				
10. Kaip vertinate šiuo metu veikiančių atsiskaitymo už sporto organizacijos / asociacijos / mokyklos veiklos finansavimą tvarką?				
Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Blogai	Labai blogai
☐	☐	☐	☐	☐
Jūsų komentaras:				
11. Kaip vertinate šiuo metu veikiančių sporto organizacijos / asociacijos / mokyklos finansavimo tvarką?				
Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Blogai	Labai blogai
☐	☐	☐	☐	☐
Jūsų komentaras:				
12. Kaip vertinate lėšų paskirstymo skaidrumą sporto organizacijoms / asociacijoms / mokykloms Šiaulių m. savivaldybėje?				
Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Blogai	Labai blogai
☐	☐	☐	☐	☐
Jūsų komentaras:				

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Pusiau struktūruotas interviu su Šiaulių miesto savivaldybės atstovais

Interviu klausimyno gairės

Tyrimo „Neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimas: Šiaulių miesto sporto organizacijų atvejis“ tikslas – atskleisti neformaliojo vaikų švietimo politikos įgyvendinimo sporto srityje situaciją Šiaulių mieste, taip pat identifikuoti jos tobulinimo galimybes. Tyrimą atlieka Šiaulių universiteto Viešojo valdymo magistrantūros studijų programos studentė Vilma Nainienė. Maloniai prašome atsakyti į klausimus. Jums garantuojamas konfidencialumas, apibendrinta ir susisteminta gauta informacija bus naudojama tik baigiamojo darbo tyrimo rezultatams nustatyti.

Informacija apie informantą	
Institucija	
Amžius	
Darbo stažas institucijoje (metais)	
Patirtis srityje (metais)	

Tema	Temos klausimų turinys
1. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų planavimas	<p>1.1. Kaip manote ar neformaliojo vaikų švietimo (toliau NVŠ) paslaugų teikimas yra tinkamai planuojamas? Ar atsižvelgiama į gyventojų (tėvų) pageidavimus dėl veiklų pasiūlos? Jei sulaukiama pageidavimų, kokių būdu vyksta diskusijos, pasiūlymų priėmimas?</p> <p>1.2. Kaip administruojami neformaliojo vaikų švietimo planavimo klausimai?</p> <p>1.3. Prašom pakomentuoti, kaip, Jūsų nuomone, yra nustatomos prioritetinių (paklausių) neformaliojo vaikų švietimo paslaugų kryptys?</p> <p>1.4. Kaip, Jūsų nuomone, švietimo ir kūno kultūros ir sporto skyriai galėtų prisidėti prie efektyvesnio neformaliojo vaikų švietimo paslaugų planavimo mieste?</p>
2. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų organizavimas	<p>2.1. Kaip svarstomi neformaliojo vaikų švietimo klausimai? Kaip dažnai tai aptarinėjama Švietimo, kultūros ir sporto komitete?</p> <p>2.2. Kokias neformaliojo vaikų švietimo paslaugų teikimo valdymo perspektyvas matote? Ką, Jūsų nuomone, reikėtų keisti? Gal turite pasiūlymų kaip tai reikėtų padaryti?</p> <p>2.3. Kokia Jūsų nuomonė apie nevyriausybinės organizacijas ir jų situaciją švietimo sistemoje? Kokius privalumus ir trūkumus įvardintumėte?</p> <p>2.4. Kokia yra Kūno kultūros ir sporto strategijos bei Šiaulių sporto organizacijų veiklos dermė? Kiek dera tarpusavy?</p>

<p>3. Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų personalo valdymas</p>	<p>3.1. Pateikite savo nuomonę kaip turėtų būti komplektuojamas sporto organizacijų personalas? Kokiomis savybėmis jis turėtų pasižymėti? Kaip, Jūsų nuomone, jis turėtų būti motyvuojamas, kad paslaugų kokybė būtų aukšta?</p> <p>3.2. Kaip, Jūsų nuomone, yra užtikrinama paslaugos kokybė neformaliojo vaikų švietimo teikėjų rengiamuose užsiėmimuose?</p>
<p>4. Šiaulių m. savivaldybės ir sporto organizacijų santykis. Vadovavimas</p>	<p>4.1. Kuo pasižymi Šiaulių m. savivaldybės ir sporto organizacijų vadovų bendravimas / bendradarbiavimas?</p> <p>4.2. Kokiais būdais įtraukiate sporto organizacijų vadovus į srities sprendimų priėmimo procesus?</p> <p>4.3. Kiek, Jūsų nuomone, atsižvelgiama į realią neformaliojo vaikų švietimo įstaigų situaciją, jų funkcijas, derinant reikiamus veiksmus? Pagal kokius kriterijus yra pasirenkami finansuoti NVŠ teikėjai?</p>
<p>5. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų koordinavimas</p>	<p>5.1. Prašome papasakoti, kuo pasižymi neformaliojo vaikų švietimo paslaugų tiekėjų koordinavimas Savivaldybės lygmeniu? Gal galėtumėte išskirti būdingus bruožus šiam procesui sporto srityje?</p> <p>5.2. Kokias neformaliojo vaikų švietimo paslaugų teikimo valdymo perspektyvas sporto srityje matote?</p>
<p>6. Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų ataskaitų teikimas (atskaitomybė / skaidrumas)</p>	<p>6.1. Kokią atskaitomybę neformaliojo vaikų švietimo teikėjai turi pateikti Šiaulių m. savivaldybei? Kaip dažnai? Kaip tai vyksta? Kokias atskaitomybės problemas įžvelgiate bendrai, sporto srityje?</p>
<p>7. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų finansavimas</p>	<p>7.1. Kaip vyksta lėšų paskirstymas? Ar lėšos neformaliojo vaikų švietimo teikėjams skiriamos vienodai? Jei ne, nuo ko tai priklauso? Kokia dalis lėšų skiriama sporto NVŠ veikloms?</p> <p>7.2. Su kokiais iššūkiais susiduria Savivaldybė, finansuodama neformaliojo vaikų švietimo veiklas sporto srityje?</p>

Šaltinis: sudaryta darbo autorės.

Neformaliojo vaikų švietimo projektų finansavimo ir organizavimo tvarkos aprašo 1 priedas

NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO PROJEKTŲ FINANSAVIMO IR ORGANIZAVIMO KONKURSO PARAIŠKA

I. INFORMACIJA APIE PAREIŠKĖJĄ IR PROJEKTO VADOVĄ

1. Pareiškėjo pavadinimas	
----------------------------------	--

2. Pareiškėjo kontaktiniai duomenys	
Kodas	
Adresas	
Miestas, rajonas ir pašto indeksas	
Telefonas (su tarp miestiniu kodu)	
Elektroninis paštas	
Banko pavadinimas, kodas, sąskaitos numeris	

3. Informacija apie projekto vadovą:	
Vardas ir pavardė	
Pareigos	
Adresas	
Telefonas (su tarp miestiniu kodu)	
Elektroninis paštas	

II. PROJEKTO APRAŠYMAS

4. Projekto pavadinimas	
--------------------------------	--

5. Teminė sritis (pažymėti X)	
	Sveikatingumas ir fizinis aktyvumas
	Kultūrinė edukacija
	Pilietiškumas
	STEAM

6. Bendra projekto įgyvendinimo suma (Eur)	
Prašomos lėšos	

Kiti finansavimo šaltiniai (jei yra)	
1.	
2.	

7. Projekto įgyvendinimo trukmė	nuo 20 / ___ / ___ iki 20 / ___ / ___
--	---------------------------------------

8. Trumpas Projekto poreikio pagrindimas	
---	--

9. Projekto tikslas ir uždaviniai
--

10. Trumpas Projekto aprašymas

11. Projekto įgyvendinimo numatomi rezultatai
--

12. Projekto dalyviai	
12.1. Projekto tikslinės grupės amžius ir vaikų skaičius iš viso	
12.2. Iš jų vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius	
12.3. Iš jų vaikų, priklausančių socialinės rizikos šeimoms, skaičius	
12.4. Dalyvavimas Projekto etapuose (planavimo, įgyvendinimo, įsivertinimo)	

13. Projekto viešinimas (jei numatyta)

14. Projekto tęstinumas

15. Savivaldybės ir švietimo teikėjai, kuriuose vyks Projekto įgyvendinimas		
	Savivaldybės pavadinimas	Švietimo teikėjo pavadinimas
1.		
2.		

3.		
4.		

16. Projekto partneriai (jei yra)		
Juridinio asmens pavadinimas	Adresas, kontaktinis asmuo	Veiklos Projekte apibūdinimas

PROJEKTO VEIKLŲ PLANAS

17. Projekto veiklos pavadinimas	Trumpas Projekto veiklos aprašymas	Terminai	Konkreči vieta, kur vyks veikla

PROJEKTO ĮGYVENDINIMO SĄMATA

18. Projekto sąmata				
Eil. Nr.	IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	Detalus išlaidų skaičiavimas	Prašomos lėšos	Kiti finansavimo šaltiniai
1.	Projektui įgyvendinti būtinos priemonės			
2.	Projekto veikloms organizuoti būtinos paslaugos			
3.	Įrangos, priemonių ir reikmenų nuoma			
4.	Projekto dalyvių maitinimas			
5.	Projekto dalyvių nakvynė			
6.	Transporto, kelionės išlaidos			
IŠ VISO:				

V. KITA BŪTINA INFORMACIJA APIE PAREIŠKĖJĄ

19. Su Projektu teikiami dokumentai	
-------------------------------------	--

Eil. Nr.	Dokumento pavadinimas	Lapų skaičius
1.	Pareiškėjo registravimo pažymėjimo kopija	
2.	Pareiškėjo įstatų (nuostatų) kopija	
3.	Asmenų, įgyvendinančių Projekto veiklas, gyvenimo aprašymai (CV)	
4.	Dokumentai (kopijos), įrodantys asmenų teisę vykdyti neformaliojo vaikų švietimo programas (jei numatyta)	
5.	Bendradarbiavimo, partnerysčių sutarčių kopijos	
6.	Dokumentai, patvirtinantys numatytą arba gautą papildomą finansavimą (jei yra)	

Institucijos, teikiančios projektą, vadovas

(vardas ir pavardė)

(parašas)

**ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS 2018–2020 METŲ VEIKLOS PLANO 2018 METŲ
KŪNO KULTŪROS IR SPORTO PLĖTROS PROGRAMOS (NR. 07) APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2018 m.		
Asignavimų valdytojas	Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktorius	Kodas	18877186 5
	Šiaulių miesto savivaldybės sporto įstaigų sąrašas	Kodas	1 priedas
Programos pavadinimas	Šiaulių miesto kūno kultūros ir sporto plėtros programa	Kodas	07
Programos parengimo (tęsimo) argumentai	<p>Siekiant toliau tobulinti kūno kultūros ir sporto sistemą, formuoti bendruomenės narių sveiką gyvenseną, plėtoti didelio meistriškumo sportininkų rengimo sistemą, atnaujinti ir plėsti sporto objektų infrastruktūrą bei plėtoti ir gerinti sporto klubų žaidimų sporto šakų komandų veiklą, ir sudaryti galimybę gambiausiems didelio meistriškumo sportininkams žaisti miesto reprezentacinėse komandose, būtina suvienyti visų sporto organizacijų pastangas. Miesto sporto klubų, visuomeninių ir viešųjų įstaigų žaidimų sporto šakų komandų pasiekti sporto laimėjimai, ilgametės sporto tradicijos, daro teigiamą socialinę įtaką jaunimo laisvalaikio organizavimui, sporto plėtrai, nusikalstamumo prevencijai, gyventojų užimtumui. Vadovaujantis 2015–2024 metų Šiaulių miesto strateginiu plėtros planu ir atsižvelgiant į 2011–2020 metų valstybinę sporto plėtros strategiją, parengta 2018–2020 metų Šiaulių miesto kūno kultūros ir sporto plėtros programa, kuria siekiama įgyvendinti pagrindinę kūno kultūros ir sporto misiją:</p> <p>1) sudaryti sąlygas ugdyti sveiką ir fiziškai aktyvią visuomenę, kuo daugiau gyventojų įtraukiant į organizuotas ir savarankiškas sporto pratybas bei renginius, skatinant jų visapusišką tobulėjimą ir sudarant palankią sporto infrastruktūrą gyventojų laisvalaikio užimtumui, sportui bei sveikatai stiprinti;</p> <p>2) ieškoti talentingų sportininkų, juos profesionaliai rengti, kad deramai atstovautų miestui ir šaliai svarbiausiuose šalies ir tarptautiniuose sporto renginiuose ir prisidėtų prie pozityvaus miesto ir šalies įvaizdžio formavimo;</p> <p>3) plėtoti sporto klubų žaidimų sporto šakų komandų veiklą ir sudaryti kuo geresnes pasirengimą oficialioms šalies ir tarptautinėms varžyboms sąlygas ir užtikrinti reikiamą finansavimą.</p>		
Ilgalaikis prioritetas (pagal ŠSPP)	Atviras – aktyvi, kūrybinga ir atsakinga bendruomenė.	Kodas	1
	Saugus – draugiška gamtai kokybiška gyvenamoji aplinka	Kodas	2
Šia programa įgyvendinamas savivaldybės strateginis tikslas	Kurti modernią kūno kultūros ir sveikatos sistemą	Kodas	1.2.
	Vystyti ir puoselėti gyvenamąją ir viešąją aplinką, patrauklią gyventi, dirbti, tobulėti	Kodas	3.1.
Programos tikslas	Plėtoti aukšto meistriškumo sportininkų rengimo sistemą	Kodas	01
Tikslo įgyvendinimo aprašymas.			

Šiuo programos tikslu siekiama plėtoti mieste besimokančio jaunimo ir suaugusiųjų sportą bei sporto šakas, gausinti organizuotai sportuojančiųjų skaičių sporto ugdymo centruose, sporto klubuose ir viešosiose sporto įstaigose, ieškoti talentingų sportininkų ir juos profesionaliai rengti svarbiausioms šalies ir tarptautinėms varžyboms (Lietuvos ir Baltijos šalių varžyboms, Europos olimpinių dienų festivaliui, Europos ir pasaulio čempionatams ir taurės varžyboms). Tai sudarytų miesto sportininkams deramas sąlygas dalyvauti vis labiau didėjančioje konkurencinėje kovoje.

Šiaulių miesto sporto klubuose, visuomeninėse ir viešosiose įstaigose yra kultivuojamos šios žaidimų sporto šakos: futbolas, krepšinis, rankinis, regbis, žolės riedulys, tinklinis (klasikinis ir paplūdimio), ledo ritulys ir kitos sporto šakos, kuriose sportinį meistriškumą kelia apie 500 sportininkų. Minėtų sporto šakų įvairaus amžiaus grupių sportininkai jau daugelį metų tampa šalies įvairaus rango varžybų nugalėtojais ar prizininkais bei yra kviečiami į Lietuvos rinktines atstovauti šaliai oficialiose tarptautinėse varžybose. Galime tik didžiuotis per pastaruosius metus minėtų sporto šakų sportininkų pasiekimais: moterų futbolo komanda „Gintra - Universitetas“ antrą kartą savo istorijoje UEFA moterų čempionų lygos varžybose pasiekė aštuntfinalį ir pateko į 16 stipriausių Europos komandų sąrašą, o moterų futbolo Baltijos lygos ir Lietuvos moterų futbolo „A“ lygos varžybose tapo čempionėmis; vyrų tinklinio komanda „Elga-Master-Idea- SM Dubysa“ - Lietuvos vyrų tinklinio čempiono 2 vietos, Lietuvos tinklinio federacijos taurės ir paplūdimio tinklinio čempionato varžybų nugalėtojai; moterų žolės riedulio komanda „Gintra-Strektė-Universitetas“ - Europos moterų žolės riedulio iššūkio taurės I diviziono varžybose - 3 v., Europos šalių klubų čempionų uždaru patalpų taurės varžybose - 4 v. laimėtoja ir daugkartinė Lietuvos čempionė (taurės varžybos, Lietuvos čempionato; vyrų regbio komanda „Baltrex-Šiauliai“ – Europos šalių regbio – 7 klubų čempionų taurės turnyro 3 v. laimėtojai, Baltijos regbio - 7 čempionato ir Lietuvos regbio – 7 čempionato nugalėtojai; vyrų regbio komanda „Vairas“ – Lietuvos regbio TOP čempionato, regbio taurės nugalėtojai ir regbio 7 – 2 vietos laimėtojai. Džiugina tai, kad didžiąją dalį šalies regbio nacionalinės, jaunimo ir jaunių rinktinėse žaidžia Šiaulių mieste išugdyti sportininkai. Šiais pasiekimais galime didžiuotis tik todėl, kad turime pakankamai kompetentingų trenerių bei ženklų skaičių gabių sportininkų. Tačiau vis dažniau treneriams tenka spręsti finansines problemas, iškilusias dėl lėšų stygiaus. Rėmėjų bei savivaldybės biudžeto lėšų pakanka tik kelionės ir apgyvendinimo išlaidoms apmokėti. Žinodami, kad tik nuoseklus sportininkų rengimas bei savalaikis ugdymo plano įgyvendinimas sudarytų galimybę siekti norimų rezultatų, turime skirti finansavimą ir kitoms reikmėms (maitinimo, inventoriaus ir aprangų įsigijimui, mokomųjų treniruočių stovyklų vykdymui, dalyvavimo varžybose mokesčiui, sportininkų draudimo išlaidoms, sporto salės nuomai, medicinos priežiūros išlaidoms ir atsistatymo priemonėms įsigyti, teisėjų darbui apmokėti ir kt.). Minėtoms reikmėms ir klubų dalyvavimui Lietuvos čempionato, Baltijos lygos ir taurės, Europos šalių čempionų taurės laimėtojų varžybose reikia apie pusantro mln. eurų, todėl susidariusią situaciją turėtų padėti išspręsti kultūros ir sporto projektų rėmimo skatinimo tvarka.

Uždaviniai:

01. Organizuoti nacionalinio ir tarptautinio lygmens sporto renginius ir sudaryti galimybę sportininkams deramai pasirengti bei dalyvauti sporto varžybose.

Uždavinys realizuojamas šiomis priemonėmis:

miesto, regiono, šalies ir tarptautinio lygio sporto renginių organizavimas bei dalyvavimas šalies ir tarptautinėse sporto varžybose, krepšinio plėtros programos įgyvendinimas, miestą reprezentuojančių sporto renginių vykdymas ir lėšų skyrimas sporto organizacijoms, vykdančioms sportinę veiklą, sportinės veiklos projektams įgyvendinti.

04. Skatinti perspektyvius ir didelio meistriškumo sportininkus.

Uždavinys realizuojamas šiomis priemonėmis:

metinių premijų (stipendijų) skyrimas perspektyviausiems sportininkams, pasiekusiems gerų rezultatų ir užėmusiems aukštas vietas pasaulio sporto šakų suaugusiųjų reitinge, ir vienkartinį premijų mokėjimas sportininkams ir jų treneriams, pasiekusiems gerų rezultatų tarptautinėse ir šalies varžybose.

05. Užtikrinti optimalų sporto įstaigų prieinamumą ir paslaugų įvairovę.

Uždavinys realizuojamas šiomis priemonėmis:

lėšų skyrimas savivaldybės sporto ugdymo centrų veiklai užtikrinti (ugdymui ir aplinkai) ir sportinės veiklos projektams bei formalųjį švietimą papildančio sportinio ugdymo programų vykdymas.

Rezultato pasiekimo vertinimo kriterijus:

1. Vykdamant miesto, apskrities, šalies ir tarptautinius renginius:

- 1.1. būtų sudarytos sąlygos miesto sportininkams dalyvauti nepatiriant finansinių išlaidų;
- 1.2. būtų labiau plėtojamas sportas įtraukiant didesnę miestą besimokančio jaunimo skaičių;
- 1.3. būtų formuojamas miesto įvaizdis įvairiu lygmeniu;
- 1.4. atsirastų galimybė organizuoti miesto, regiono, šalies ir tarptautinius renginius;
- 1.5. sutaupyta lėšų išvykoms į kituose miestuose organizuojamas varžybas;
- 1.6. būtų nauda paslaugas teikiančioms įstaigoms (viešbučiai, maitinimo ir transporto paslaugas teikiančios įstaigos);
- 1.7. reprezentuotų ir garsintų miestą ir šalį.

2. Sudarius sąlygas sportininkams pasirengti ir dalyvauti šalies, Baltijos, Europos ir pasaulio čempionatuose, taurės varžybose, kompleksiniuose ir kituose tarptautiniuose sporto renginiuose:

- 2.1. būtų sudarytos deramos pasirengimo sąlygos sportininkams, besirengiantiems šalies ir tarptautinėms varžyboms;
- 2.2. būtų sudarytos geros sąlygos miesto sportininkams dalyvauti vis labiau didėjančioje konkurencinėje kovoje dėl medalių;
- 2.3. sportininkai pademonstruotų savo sportinį meistriškumą bei įvertintų savo pasirengimo lygį;
- 2.4. būtų atstovaujama miestui ir reprezentuojamas miestas įvairiu lygmeniu. reprezentuotų ir garsintų miestą ir šalį.

3. Sudarius sąlygas didelio meistriškumo sportininkų rengimui pagal olimpinių žaidynių ir olimpinės pamainos sportininkų rengimo programas bei skyrus lėšų metinėms premijoms ir jų skatinimui:

- 3.1. būtų skirtos vienkartinės premijos sportininkams paskatinti, pasiekusiems gerų rezultatų tarptautinėse varžybose;
- 3.2. būtų skirtos premijos sportininkams, pasiekusiems gerų rezultatų Olimpiados žaidynėse, pasaulio ir Europos čempionatuose, Europos taurės varžybose, Europos jaunimo olimpinių dienų festivalyje.

4. Užtikrinus optimalų sporto įstaigų prieinamumą ir paslaugų įvairovę:

- 4.1. būtų įgyvendinami įstaigų nuostatuose numatyti tikslai ir uždaviniai;
- 4.2. per sportą būtų skatinama vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų saviraiška;
- 4.3. būtų ieškoma talentingų sportininkų, galinčių deramai atstovauti miestui ir šaliai įvairiose šalies ir tarptautinėse varžybose;
- 4.4. būtų vykdomos programos neformaliojo vaikų švietimo įstaigose;
- 4.4. būtų įgyvendinama vaikų užimtumo ir prevencinė programa.

Programos tikslas	Atnaujinti ir plėsti sporto objektų infrastruktūrą mieste ir sutvarkyti viešąsias erdves, sudarant sąlygas sporto ir rekreacijos plėtojimui	Kodas	02
--------------------------	---	--------------	----

Tikslo įgyvendinimo aprašymas.

Šiuo programos tikslu siekiama sudaryti sąlygas miesto gyventojams patenkinti fizinio aktyvumo poreikį, pagerinti sportavimo sąlygas, užtikrinti geresnes sportininkų rengimo sąlygas, organizuoti sporto renginius, plėtoti neįgaliųjų kūno kultūrą, vaikų vasaros užimtumą, didinti sportuojančių gyventojų skaičių ir teikti kitas paslaugas.

Pagrindinė kliūtis kūno kultūros ir sporto plėtrai – sporto objektų susidėvėjimas, jų stoka ir netinkamumas sporto reikmėms. Susidėvėjusios ir morališkai pasenusios sporto bazės neleidžia sportininkams rengtis atsakingiems startams dalyvauti tarptautinėse įvairaus rango varžybose, vis dar nepakanka specializuotų aikštynų, kurie atitiktų tarptautinių sporto šakų federacijų keliamų reikalavimų, kad atsirastų galimybė į miestą pritraukti kaip galima daugiau nacionalinio ir tarptautinio lygio renginių, o didžioji dalis miesto rekreacinių zonų ir poilsiaviečių miesto gyventojams nėra pakankamai patrauklios ir neskatina užsiiminėti kūno kultūra.

Esama miesto sporto bazių būklė ir stadionų skaičius netenkina ne tik sportininkų, bet ir miesto gyventojų poreikių. Didžiulis poreikis įrengti irklavimo kompleksą, taip pat trūksta 50 m ilgio plaukimo baseino, specializuotų futbolo ir regbio aikščių, specializuotos žolės riedulio sporto salės, sporto bazės buriuotojams.

2018 metais numatoma:

- ✓ Parengti sporto komplekso (futbolo, regbio ir žolės riedulio maniežo) su 50 m ilgio baseinu Dainų parke dokumentus konkursui organizuoti;
- ✓ pastatyti Irklavimo sporto bazę (pradėti statybos darbus) (Žvyro g. 34) ;
- ✓ įrengti dirbtinės dangos futbolo aikštę (Kviečių g. 9);
- ✓ užbaigti pastato prie regbio stadiono ir tribūnų statybą (Gardino g. 14);
- ✓ modernizuoti Teniso kortus (pakeisti langus ir duris) Gardino g. 8).

Kooperavus valstybės, struktūrinių fondų, Savivaldybės lėšas, atsirastų galimybė sudaryti sąlygas privataus kapitalo investicijoms į sporto objektų statybą ir renovaciją, nes šuo metu aktyvesni tapo privatūs investuotojai, kurie, suprasdami kūno kultūros ir sporto reikšmę miesto gyventojų, sportininkų, vaikų ir jaunimo auklėjimui, jų sveikatos stiprinimui, nusikalstamumo mažinimui, pageidauja investuoti į sveikatingumo ir sporto kompleksų statybą bei infrastruktūros modernizavimą. Siekiant įgyvendinti numatytą tikslą bei norint sudaryti geresnes rengimo sąlygas sportininkams, prisidėti prie Šiaulių miesto sporto populiarinimo, teigiamo įvaizdžio formavimo, sudaryti sąlygas sportininkams deramai atstovauti miestui ir šaliai tarptautiniuose renginiuose, numatoma įgyvendinti šiuos uždavinius:

01. Statyti naujas sporto bazes ir statinius.

Uždavinys realizuojamas šiomis priemonėmis:

- naujos sporto bazės – sporto komplekso (futbolo, regbio ir žolės riedulio maniežo) ir 50 m ilgio baseino statyba (įgyvendinimo pradžia);
- sporto mokyklos „Klevas“ regbio stadiono Gardino g. įrengimas ir infrastruktūros sutvarkymas;
- dirbtinės dangos futbolo aikštės įrengimo užbaigimas 7500 m² futbolo dangos paklojimas (dangą skirs Lietuvos futbolo federacija);
- irklavimo sporto bazės statybos pradžia (Žvyro g. 34) ;
- universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės miesto mikrorajone įrengimas.

02. Renovuoti ir remontuoti pagal prioritetus atrinktas sporto bazes.

Uždavinys realizuojamas šiomis priemonėmis:

- plaukimo mokyklos pastato renovavimas – lifto ir keltuvo į baseiną žmonėms su fizine negalia įrengimas (Ežero g. 11 A);
- Šiaulių m. stadiono administracinio pastato ir tribūnų remontas - A ir D tribūnų dangos pakeitimas, I a. patalpų (persirengimo kambarių, teisėjų ir kt. remontas) (S. Daukanto g. 23).

03. Modernizuoti esamas sporto bazes.

Uždavinys realizuojamas šiomis priemonėmis:

- teniso kortų modernizavimas - pakeisti langus ir duris (Gardino g. 8);
- plaukimo mokyklos pastato modernizavimas – fasado ir dalies stogo apšiltinimas, cokolio sutvarkymas, lifto ir keltuvo į baseiną žmonėms su fizine negalia įrengimas (Dainų g. 33 A).

Rezultato pasiekimo vertinimo kriterijai:

1. Pastačius naujas sporto bazes ir statinius:

1.1. pabaigus įrengti sporto mokyklos „Klevas“ administracines-buitines patalpas prie regbio stadiono Gardino g., įrengus tribūnas žiūrovams būtų sudarytos sąlygos organizuoti aukšto lygio šalies ir tarptautinius renginius, regbininkams kelti sportinį meistriškumą vasaros sezono metu bei siekti aukštų rezultatų tarptautiniuose sporto renginiuose;

1.2. įrengus papildomą dirbtinos dangos futbolo aikštę Kviečių gatvėje būtų sudaryta galimybė didinti sportuojančiųjų skaičių, tenkinti visuomenės poreikį naudotis aikštymais ne tik futbolininkams, bet ir Gytarių mikrorajono gyventojams, būtų galima organizuoti „Stabdyk nusikalstamumą“ renginius, skirtus paaugliams ir jaunimui, bei sudarytos sąlygos jaunimui dalyvauti renginiuose, skatinančiuose ir propaguojančiuose sveikatos stiprinimą, bendravimą ir aktyvią veiklą.

2. Renovavus sporto bazes:

2.1. įrengus pandusą, turėklinį keltuvažmonėms su fizine negalia ir mobilų keltuvažmonėms su fizine negalia į baseiną plaukimo mokyklos „Delfinas“ pastatuose, būtų sudarytos sąlygos visoms gyventojų grupėms patekti į baseiną bei vykdyti mokymo plaukti programą;

2.2. suremontavus miesto stadiono (S. Daukanto g. 23) A ir D tribūnų dangas būtų sudaryta galimybė stebėti stadione vykstančias varžybas didesniai skaičiui žiūrovų bei užtikrinamas jų saugumas, o renovavus I a. patalpas (persirengimo kambariuose įrengus WC, atlikus remontą teisėjų ir kitose patalpose, rekonstravus ventiliacinę sistemą) būtų įgyvendinta UEFA keliami reikalavimai tarptautinių varžybų vykdymui bei vykdomos higienos normos.

3. Modernizavus teniso kortus:

3.1. atsirastų galimybė organizuoti tarptautinius renginius;

3.2. sutauptume lėšų išvykoms į kituose miestuose organizuojamas varžybas;

3.3. naudą turėtų viešbučiai, maitinimo ir transporto paslaugas teikiančios įstaigos;

3.4. organizuotume teniso dienas vaikų darželių ir vaikų globos namų auklėtiniais.

Programos tikslas	Formuoti bendruomenės narių sveiką gyvenimą ir jos kultūrą	Kodas	03
--------------------------	--	--------------	----

Tikslo aprašymas.

Įgyvendinant šį tikslą siekiama sudaryti sąlygas visų socialinių grupių įtraukimui į kūno kultūros ir sporto veiklą, tokiu būdu sprendžiant gyvenimo kokybės gerinimo, gyventojų sveikatos ir sveikos gyvenamosios, didesnio darbingumo ir laisvalaikio užimtumo uždavinius bei sistemingai didinti suvokimą visuomenėje, kad fizinis aktyvumas, sportiškumas yra asmens darnos prielaida ir visuotinė vertybė. Bus skatinamas neformalus vaikų ir jaunimo fizinis ugdymas, vykdomos įvairių amžiaus ir socialinių grupių užimtumo per sportą programos, įgyvendinama mokymo plaukti programa 2 klasių mokiniams, įgyvendinamos programos, skirtos sveikam gyvenimo būdui propaguoti, teigiamam visuomenės ir darbdavių požiūriui į sveikatą kaip didžiausią vertybę formuoti, dirbančių ir vyresnio amžiaus žmonių fiziniui aktyvumui, darbingumui ir sveikatai didinti. Bus siekiama suteikti paramą nevyriausybinėms organizacijoms, plėtoti sporto visiems veiklas, populiarinti olimpinį judėjimą, sudaryti deramas sąlygas užsiiminėti visiems prieinamomis kūno kultūros formomis ir sportine veikla, aktyviai dalyvauti masiniuose kūno kultūros ir sveikatingumo renginiuose įvairaus amžiaus ir tautybių žmonėms.

Panaudojant Rėkyvos ežero unikalumą, kuris labai tinka vandens sportui bei sukūrus deramą infrastruktūrą (įrengus reikalingas komunikacijas, automobilių stovėjimo aikštelę, vandens transporto nuleidimo vietą į ežerą, tualetus, sutvarkius priekrantės teritoriją) būtų sudaryta galimybė ežero pakrantėje organizuoti sporto renginius, išnaudoti ežero privalumus siekiant pritraukti jėgos aivarų ir burlenčių entuziastus, vieta bus patrauklesnė gyventojams sportuoti ir aktyviai leisti laisvalaikį, vystyti tokio pobūdžio sportinio turizmo veiklą, į Šiaulius pritraukti aktyvaus poilsio turistų iš Lietuvos ir kaimyninių šalių bei atsirastų galimybė organizuoti burlenčių ir jėgos aivarų varžybas.

01. Sudaryti sąlygas formuoti kūno kultūros įgūdžius ir teigiamą požiūrį į jos reikšmę sveikatai, fiziniui pajėgumui ir užimtumui.

Uždavinys realizuojamas šiomis priemonėmis:

vaikų ir jaunimo kūno kultūros ir sporto programų vykdymas, vasaros vaikų užimtumo renginių ir mokymo vaikų plaukti bei saugiai elgtis prie vandens programos įgyvendinimas.

02. Siekti rezultatyvios kūno kultūros ir sporto plėtros didinant socialinę sporto funkciją, sudarant palankią aplinką gyventojų sveikatai stiprinti ir darbingumui gerinti.

Uždavinys realizuojamas šiomis priemonėmis:

sporto visiems, sveikatingumo renginių (masinių sporto švenčių, žaidynių, konkursų, ir kt. renginių) ir kitų priemonių organizavimas ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams, dirbantiesiems, miesto gyventojams ir sporto veteranams, infrastruktūros įrengimas prie Rėkyvos ežero vandens sporto šakų poreikiams tenkinti (burlenčių, jėgos aitvarų ir kitų vandens sporto šakų entuziastams).

Rezultato pasiekimo vertinimo kriterijai:

1. Skyrus lėšų kūno kultūros ir sporto priemonių įgyvendinimui:

1.1. bus skatinamas įvairių amžiaus grupių gyventojų fizinis aktyvumas;

1.2. bus vykdomos įvairių amžiaus grupių gyventojų užimtumo per sportą priemonės;

1.3. bus įgyvendinamos priemonės, skirtos sveikam gyvenimo būdui propaguoti, teigiamam visuomenės ir darbdavių požiūriui į sveikatą kaip didžiausią vertybę formuoti, dirbančių ir vyresnio amžiaus žmonių fiziniam aktyvumui, darbingumui ir sveikatai didinti;

1.4. bus plėtojamas sporto visiems sąjūdis, populiarinamas olimpinis judėjimas;

1.5. bus sudaromos deramos sąlygos užsiiminti visiems prienamomis kūno kultūros formomis ir sportine veikla bei aktyviai dalyvauti masiniuose kūno kultūros ir sveikatingumo renginiuose;

1.6. bus sukurta infrastruktūra (privažiavimo kelias, automobilių stovėjimo aikštelė, konteinerių tipo stovyklavietė, numatant kempingo aptarnavimo pastatus su tualetu, dušais, susirinkimų sale, administracinėmis patalpomis, sutvarkyta ežero pakrantė), leidžianti Rėkyvos ežero pakrantėje organizuoti sporto renginius, sukuriant palankias sąlygas išnaudoti Rėkyvos ežero privalumus siekiant pritraukti jėgos aitvarų ir burlenčių entuziastus, vieta bus patrauklesnė gyventojams sportuoti ir aktyviai leisti laisvalaikį.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo šaltiniai:

III. 1. Europos Sąjungos lėšos.

IV.2. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos (Valstybės investicijų programa).

V. 3. Lietuvos Respublikos Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondo lėšos.

VI.4. Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės lėšos.

III. Lietuvos tautinio olimpinio komiteto lėšos.

IV. Šiaulių miesto savivaldybės biudžeto (skolintos) lėšos.

V. Pajamos už atsiktines paslaugas.

VI. Pajamos už patalpų nuomą.

VII. Šalies ir tarptautinių fondų lėšos.

10. Rėmėjų (privačios) lėšos

2015–2024 metų Šiaulių miesto strateginio plėtros plano dalys, susijusios su vykdoma programa:

Šiaulių m. plėtros prioritetus:

I. **ATVIRAS** – aktyvi, kūrybinga ir atsakinga bendruomenė;

II. **SAUGUS** – draugiška gamtai kokybiška gyvenamoji aplinka.

Prioriteto „ATVIRAS – aktyvi, kūrybinga ir atsakinga bendruomenė“ įgyvendinimo tikslas:

1.2. Kurti modernią kūno kultūros ir sveikatos sistemą realizuojamas įgyvendinant šiuos uždavinius:

Uždaviniai:

1.2.1. Formuoti bendruomenės narių sveiką gyvenimą ir jos kultūrą.

1.2.2. Plėtoti aukšto meistriskumo sportininkų rengimo sistemą.

Prioriteto „SAUGUS – draugiška gamtai kokybiška gyvenamoji aplinka“ įgyvendinimo tikslas:

3.1. Vystyti ir puoselėti gyvenamąją ir viešąją aplinką, patrauklią gyventi, dirbti, tobulėti.

Uždaviniai:

3.1.2. Atnaujinti ir plėsti sporto objektų infrastruktūrą mieste.

3.1.8. Sutvarkyti viešąsias erdves, sudarant sąlygas kultūros, sporto, rekreacijos plėtojimui.

Susiję įstatymai ir kiti norminiai teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos kultūros ir sporto rėmimo fondo įstatymas.
4. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymas.
5. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas.
6. Asociacijų įstatymas.
7. 2011–2020 metų valstybinė sporto plėtros strategija.
8. 2015-2024 metų Šiaulių miesto strateginis plėtros planas.

Kūno kultūros ir sporto
plėtros programos 1 priedas

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS SPORTO ĮSTAIGŲ SĄRAŠAS

1. Šiaulių sporto mokykla „Atžalynas“ (kodas 145914161).
2. Šiaulių sporto mokykla „Dubysa“ (kodas 145914542).
3. Šiaulių plaukimo mokykla „Delfinas“ (kodas 145914357).
4. Šiaulių sporto mokykla „Klevas“ (kodas 145914019).
5. Šiaulių Lengvosios atletikos ir sveikatingumo centras (kodas 145914695).
6. Šiaulių Teniso mokykla (kodas 145914880).
7. Viešoji įstaiga futbolo akademija „Šiauliai“ (kodas 304721253).
8. Viešoji įstaiga „Šiaulių krepšinio akademija „Saulė“ (kodas 302925638)
9. Šiaulių miesto visuomeninės sporto organizacijos.

**ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS 2018–2020 METŲ VEIKLOS PLANO 2018 METŲ
ŠVIETIMO PRIEINAMUMO IR KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROGRAMOS NR. 08 APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2018 m.		
Asignavimų valdytojas	Savivaldybės administracijos direktorius	Kodas	188771865
	Švietimo įstaigų direktoriai	Kodas	1 priedas (Švietimo įstaigų sąrašas)
Programos pavadinimas	Švietimo prieinamumo ir kokybės užtikrinimo programa	Kodas	08
Programos parengimo (tęsimo) argumentai	<p>Lietuvos Respublikos vietos savivaldos ir švietimo įstatymų nuostatos reglamentuoja Savivaldybės švietimo veiklos organizavimą ir administravimą. Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme nurodoma, kad savivaldybės, įgyvendindamos Valstybinę švietimo strategiją, nustato ilgalaikius švietimo plėtros tikslus ir priemones jiems pasiekti. Vadovaujantis šia nuostata parengta programa užtikrina kryptingą Valstybės bei Savivaldybės švietimo politikos įgyvendinimą.</p> <p>Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu reglamentuojamos savivaldybės savarankiškosios funkcijos: savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 m. mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas, švietimo pagalbos teikimo mokiniui, mokytojui, šeimai, mokyklai, vaiko minimaliosios priežiūros priemonių vykdymo organizavimas ir koordinavimas, bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, gyvenančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, neatlygintino pavėžėjimo į mokyklas ir į namus organizavimas; ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas; maitinimo paslaugų organizavimas teisės aktų nustatyta tvarka švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas. Valstybės perduotos savivaldybėms funkcijos yra priešmokyklinio, bendrojo ugdymo, mokyklų (klasių), vykdančių bendrojo ugdymo programas ir skirtų šalies mokiniams, turintiems išskirtinių gabumų ar specialiųjų poreikių, išlaikymas.</p>		
Ilgalaikis prioritetas (pagal ŠSPP)	Atviras – aktyvi, kūrybinga ir atsakinga bendruomenė	Kodas	1
Šia programa įgyvendinamas savivaldybės strateginis tikslas	Užtikrinti visuomenės poreikius tenkinančių švietimo, kultūros, sporto, sveikatos ir socialinių paslaugų kokybę ir įvairovę	Kodas	01
Programos tikslas	Gerinti švietimo prieinamumą ir tobulinti valdymą	Kodas	01
Tikslo įgyvendinimo aprašymas.			
Siekiant Šiaulių miesto strateginio plėtros plano (ŠSPP) tikslų ir uždavinių įgyvendinimo, būtina atsižvelgti į nuolatinius mokymo ir mokymosi aplinkos pokyčius, kurie reikalauja adekvačių pokyčių valdymo			

ir administravimo srityse. Pokyčiams valdyti būtinos sąlygos yra: reikalingos informacijos turėjimas sprendimams priimti, glaudus švietimo, verslo ir kitų suinteresuotų institucijų bendradarbiavimas. Šio programos tikslo siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius:

01 uždavinys. Pristatyti švietimo veiklą, atstovauti miestui ir plėtoti vaikų ugdymo įvairovę.

Įgyvendinant šį uždavinį, organizuojami tradiciniai renginiai, šventės, rengiamos parodos, sporto varžybos, rengiama reprezentacinė-informacinė medžiaga (leidiniai, kalendoriai, plakatai, diplomai, sveikinimai ir kt.). Švietimo veiklos rezultatai atsiskleidžia organizuojant įvairius renginius miesto bendruomenei, mokytojams dalyvaujant įvairiuose tobulinimosi renginiuose ir programose, rengiant informacinę medžiagą. Švietimo įstaigos turi savo tradicijas, organizuoja daug renginių savo įstaigų bendruomenėms, tačiau yra nemažai renginių, skirtų visiems miesto mokiniams ir mokytojams. Tai tradiciniai renginiai: Rugsėjo 1-oji, paroda „Ką veiki?“, Mokytojo diena, Šiaulių dienos, paramos-labdaros akcija „Laimės keksiukai“, kas dveji metai organizuojamas Lietuvos vaikų ir moksleivių televizijos konkursas „Dainų dainelė“, Lietuvos dainų ir Lietuvos mokinių dainų šventės, miesto mokinių olimpiadų nugalėtojų apdovanojimo šventė „Metų geriausieji“, konkursas „Aš – lyderis“, Vaikų gynimo diena, valstybinės ir kitos šventės.

Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras kasmet vykdo Lietuvos mokinių olimpinio festivalio sporto varžybas. Jos vykdomos penkiais etapais. 2018 m. įvairiose sporto šakų varžybose dalyvaus apie 3000 Šiaulių miesto mokinių.

Šiaulių miesto savivaldybės Švietimo centras kasmet organizuoja miesto mokinių dalykines olimpiadas, kuriose dalyvauja apie 1400 mokinių. Miesto etapo nugalėtojai dalyvauja nacionaliniuose turuose. Mokinių vežiojimo į respublikines olimpiadas paslaugai kasmet planuojamos Savivaldybės biudžeto lėšos.

02 uždavinys. Tobulinti švietimo valdymą ir įvertinti gyventojų švietimo poreikius.

Visose Šiaulių miesto mokyklose yra įdiegtas elektroninis mokinio pažymėjimas. Pasitelkiant elektroninį mokinio pažymėjimą mokyklose sudaroma galimybė efektyvesnei lankomumo, neformaliojo ugdymo užsiėmimų apskaitai. Pažymėjimą galima naudoti kaip lengvatinį transporto bilietą, bibliotekos nario pažymėjimą ir kitoms mokyklų ir mokinių veikloms fiksuoti. Siekiant efektyviau planuoti ir naudoti neformaliajam vaikų švietimui skirtas Savivaldybės biudžeto lėšas ir sudaryti sąlygas didesniai vaikų skaičiui lankyti užsiėmimus po pamokų, neformaliojo švietimo įstaigos naudojami Savivaldybėje įdiegta elektronine neformaliojo vaikų švietimo programų lankomumo apskaitos sistema. Minėtos sistemos veikimui užtikrinti ir palaikyti kasmet numatomos Savivaldybės lėšos.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (16 str.) nustatyta, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo paskirtis – sudaryti sąlygas asmeniui mokytis visą gyvenimą, tenkinti pažinimo poreikius, tobulinti įgytą kvalifikaciją, įgyti papildomų kompetencijų.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba 2016 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T-438 patvirtino Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis, finansavimo ir atrankos tvarkos aprašą. Vadovaujantis atrankamos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programos, kurioms skiriamos Savivaldybės biudžeto lėšos.

Savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 10 d. sprendimu Nr. T-19 patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės ir Šiaulių miesto teritorijoje veikiančių aukštųjų mokyklų bendradarbiavimo programų finansavimo tvarkos aprašas, kuris reglamentuoja programų finansavimą konkurso būdu ir lėšų skyrimą atsižvelgiant į einamųjų metų prioritetus, kuriuos rekomenduoja Šiaulių miesto švietimo taryba ir įsakymu patvirtina Savivaldybės administracijos direktorius. Siekiant Šiauliuose stiprinti inžinerinės ir IT krypties studijų tinklą, Savivaldybės taryba 2017 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. T-327 patvirtino Šiaulių miesto aukštųjų mokyklų, profesinio rengimo centro ir verslo įmonių STEAM ir INOSTART programų finansavimo tvarkos aprašą, o 2017 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. T-328 Inžinerijos ir informatikos mokslų krypties studijų Šiaulių mieste paramos skyrimo tvarkos aprašą. Vadovaujantis šiais aprašais, lėšos skiriamos STEAM ir INOSTART programoms įgyvendinti bei Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje veikiančiose aukštosiose mokyklose studijuojantiems inžinerijos ir informatikos mokslų krypties bakalauro ir magistrantūros studijų programas ir į minėtas mokyklas šių krypties studijų programų dėstyti atvykstančių užsieniečių dėstytojų vizitams finansuoti.

Siekiant analizuoti bendrosios švietimo politikos vykdymą, skatinant Šiaulių miesto visuomenę dalyvauti formuojant savivaldybės švietimo politiką, telkiant visuomenę įgyvendinti ilgalaikius švietimo plėtros tikslus sudaryta Šiaulių miesto savivaldybės švietimo taryba. Bendradarbiaujama su Lietuvos moksleivių sąjunga, vertinami mokinių poreikiai, pageidavimai, lūkesčiai.

Rezultato pasiekimo vertinimo kriterijai:

Miesto renginių skaičius – 8, dalyvių skaičius – apie 5500

Konkursuose, varžybose laimėjusių mokinių dalis nuo dalyvavusių mokinių skaičiaus – 20 proc.

Išleistų reprezentacinių spaudinių skaičius – 1800 vnt.

Turinčių elektroninį mokinio pažymėjimą proc. nuo bendro miesto mokinių skaičiaus – 100 proc.

Neformaliojo švietimo apskaitą vykdančių įstaigų skaičius – 21

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų skaičius – 10.

Šiaulių miesto savivaldybės ir Šiaulių miesto teritorijoje veikiančių aukštųjų mokyklų bendradarbiavimo programose dalyvaujančių mokinių, studentų ir dėstytojų skaičius – 1000.

Programos tikslas	Užtikrinti bendrųjų ir specialiųjų ugdymo programų įgyvendinimą, kokybiškos pagalbos mokiniams, jų tėvams ir mokytojams teikimą	Kodas	02
--------------------------	---	--------------	----

Tikslo įgyvendinimo aprašymas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, mokyklų steigėjas privalo užtikrinti valstybinės švietimo politikos įgyvendinimą, įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, švietimo ir mokslo ministro įsakymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių švietimo veiklą, vykdymą ir mokyklų funkcionavimą. Įgyvendinant pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas mokiniui siekiama pritaikyti ugdymo turinį pagal įvairius poreikių mokinių poreikius, skatinti asmenybės ūgtį ir įgyti mokėjimo mokytis visą gyvenimą kompetenciją. Šiaulių mieste veikia dvi įstaigos, teikiančios pagalbą mokiniui ir jo tėvams, mokytojui ir mokyklai – Pedagoginė-psichologinė tarnyba ir Švietimo centras. Šiam programos tikslui įgyvendinti numatomi uždaviniai:

01 uždavinys. Įgyvendinti bendrąsias ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių programas, organizuoti pagalbą mokiniui, jo tėvams ir mokytojams.

Uždavinio įgyvendinimą lemia tikslingai skiriamos mokinio krepšelio lėšos visoms Savivaldybės mokykloms, o ugdymo aplinkos lėšos mokykloms, kurių savininkė yra Savivaldybės taryba. Šiaulių miesto specialiosioms mokykloms, kuriose ugdomi šalies (regiono) mokiniai, turintys specialiųjų poreikių, skiriamos ūkio lėšos skiriamos iš Valstybės biudžeto.

Profesionali pedagoginė-psichologinė pagalba vaikams, jų tėvams, mokytojams teikiama Pedagoginėje-psichologinėje tarnyboje. Kasmet tarnybos specialistai padeda mokykloms organizuoti asmenų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą: atlieka vaikų pedagoginį-psichologinį įvertinimą; nustato jų specialiųjų ugdymosi poreikių lygį, jų pobūdį ir priežastis; skiria specialųjį ugdymą, kuriuo siekiama įgalinti vaikus geriau socializuotis visuomenėje.

Švietimo centras organizuoja įvairius kvalifikacijos tobulinimo renginius, teikia metodinę pagalbą miesto pedagogams, skleidžia informaciją apie kitų institucijų įgyvendinamas mokymosi visą gyvenimą priemones, dalyvauja įvairiuose projektuose. Centre veikia metodinių priemonių biblioteka. Centro darbuotojai padeda miesto švietimo įstaigoms planuoti ir organizuoti metodinius renginius, koordinuoja miesto metodinių būrelių veiklą. Centras organizuoja dalykines miesto mokinių olimpiadas ir konkursus, kuriuose kasmet dalyvauja apie 1400 mokinių. Apie 80 gabių vyresniųjų klasių miesto mokinių kasmet atstovauja Šiaulių miestui respublikinėse dalykinėse olimpiadose.

Švietimo centras taip pat teikia ir buhalterinės apskaitos paslaugas biudžetinėms įstaigoms, prižiūri ir koordinuoja Jaunimo centro ūkinę veiklą, organizuoja elektroninių mokinių pažymėjimų atspausdinimą,

organizuoja asmenų, gaunančių socialines išmokas, visuomenei naudingos veiklos atlikimą, šalina inžinerinių tinklų avarijas Savivaldybės ugdymo įstaigose.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika, Savivaldybė 6 procentus mokinio krepšelio lėšų savo nustatyta tvarka naudoja šioms mokymo reikmėms tenkinti: pedagoginei psichologinei pagalbai organizuoti; brandos egzaminams organizuoti ir vykdyti; profesinės linkmės moduliams neformaliojo švietimo mokyklose finansuoti; neformaliojo vaikų švietimo programoms finansuoti, pedagoginių darbuotojų tarifinių atlygių koeficientų skirtumams išlyginti mokyklose; bendrojo ugdymo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugų prieinamumui užtikrinti, prevencinių programų įgyvendinimo paslaugoms apmokėti.

Siekiant didinti neformaliojo vaikų švietimo prieinamumą, vadovujamasi Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 25 d. sprendimu Nr. T–12 patvirtintu Mokinio krepšelio lėšų formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoms finansuoti paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašu. Tai skatina įvairius švietimo teikėjus rengti neformaliojo vaikų švietimo programas ir jas įgyvendinti.

Nuolat kintanti aplinka, mokyklose akcentuojamas ne tik mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymas, bet ir veikimo socialinėje aplinkoje gebėjimų, verslumo ugdymas. To siekiama įgyvendinant Socialinių kompetencijų ugdymo modelį.

Rezultato pasiekimo vertinimo kriterijai:

Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų skaičius – 32

Priešmokyklinio ugdymo grupių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose – 21

Bendrojo ugdymo mokyklas lankančiųjų mokinių skaičius – apie 13200

Mokinių, besimokančių pagal profesinės linkmės programų modulius skaičius – apie 120 mokinių

Egzaminų vykdytojų ir vertintojų visuose egzaminuose skaičius – 900

Mokinių specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) įvertinimo pedagoginiu, psichologiniu, mediciniu ir socialiniu aspektais skaičiaus dalis nuo bendrojo mokinių skaičiaus – apie 10 proc.

Švietimo centro suorganizuotų kvalifikacijos tobulinimo renginių skaičius – 300, dalyvių skaičius – 9500

Socialinių partnerių, dalyvaujančių Socialinių kompetencijų ugdymo modelio įgyvendinime, skaičius – 90

Programos tikslas	Tenkinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo poreikius ikimokyklinio ugdymo įstaigose	Kodas	03
--------------------------	---	--------------	----

Tikslo įgyvendinimo aprašymas.

Vaiko ugdymas vyksta šeimoje, o tėvams (globėjams) pageidavus ar atsakingoms už vaiko teisių apsaugą institucijoms rekomendavus – pagal ikimokyklinio ugdymo įstaigose programą. Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo gimimo iki 5 metų. Priešmokyklinis ugdymas pradedamas teikti vaikui, kai tais kalendoriniais metais jam sueina 6 metai. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas reglamentuoja švietimo paslaugos teikėjo ir savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos atsakomybę už švietimo kokybę. Ikimokyklinio ugdymo įstaiga kuria savitą ugdymo programą, atitinkančią ikimokyklinio ugdymo principus, vaiko prigimtį, jo pažintinius poreikius bei regioninę švietimo politiką. Priešmokyklinis ugdymas vykdomas pagal vienerių metų Švietimo ir mokslo ministro patvirtintą priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą. Tikslui pasiekti numatyti šie uždaviniai:

01 uždavinys. Vykdyti ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą.

Ikimokyklinio ugdymo programą vykdo lopšeliai-darželiai, viešosios švietimo įstaigos, laisvieji mokytojai. Priešmokyklinio ugdymo programą vykdo lopšeliai-darželiai, ugdymo mokyklos, viešosios švietimo įstaigos, laisvieji mokytojai.

Įgyvendinant šį uždavinį, skiriamas finansavimas 31 Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigai 12 bendrojo ugdymo mokyklų.

Į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo turinį integruojamos vaikų sveikatos saugojimo ir stiprinimo, ekologinio ugdymo, aplinkosauginio ugdymo programos ir projektai, kurių veikloms įgyvendinti įstaigos pasinaudoja tarptautinio bendradarbiavimo ir kitų programų bei projektų teikiamomis galimybėmis.

Vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2015 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu Nr. T-234 patvirtintu Ikimokyklinio ugdymo programų, kurias įgyvendina Šiaulių miesto nevalstybinės švietimo įstaigos ir laisvieji mokytojai, finansavimo tvarkos aprašu, Savivaldybės biudžeto lėšos skiriamos nevalstybinėms švietimo įstaigoms ir laisviesiems mokytojams, dirbantiems Šiaulių mieste. Tam Savivaldybė skiria 70 eurų per mėnesį Šiaulių mieste registruotiems vaikams.

Rezultato pasiekimo vertinimo kriterijai:

Vaikų, ugdomų ikimokyklinėse įstaigose, dalis, lyginant su bendru to amžiaus vaikų skaičiumi – 83 proc.

Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius – 31

Vaikų, kuriems skirtas finansavimas iš Savivaldybės biudžeto nevalstybinėse švietimo įstaigose, dalis lyginant su bendru ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičiumi – 4 proc.

Programos tikslas	Tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius, sudaryti palankias sąlygas vaikų socializacijai	Kodas	04
--------------------------	---	--------------	----

Tikslo įgyvendinimo aprašymas.

Viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra vaikų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas. Šiaulių miesto savivaldybė tai vykdo įgyvendindama šiuos uždavinius:

01 uždavinys. Užtikrinti optimalų neformaliojo vaikų švietimo mokyklų prieinamumą ir paslaugų įvairovę.

Neformaliojo vaikų švietimo paskirtis – tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais. Neformaliojo vaikų švietimo programas vykdo muzikos, dailės, gamtininkų, turistų, technikų mokyklos, moksleivių namai, viešosios įstaigos, laisvieji mokytojai, kiti švietimo teikėjai.

Dešimtyje Švietimo skyriaus kuruojamų Savivaldybės mokyklų, vykdančių neformaliojo vaikų švietimo programas, ugdoma per 4000 mokinių.

Bendrojo ugdymo mokyklose 2018-2019 mokslo metais veikia per 140 meno kolektyvų. Apie 40 iš jų – šokių kolektyvai. Vaikų tautinių šokių kolektyvai – „Šėltinis“, „Sukūrėlis“, „Šermukšnėlė“ ir kt. – reprezentuoja miestą šalyje ir užsienyje, turi galias kultūrinės veiklos ir kryptingo vaikų užimtumo tradicijas. Neformaliojo vaikų švietimo mokyklų kolektyvai dalyvauja miesto renginiuose, respublikinėse dainų šventėse, sėkmingai pasirodo tautinių šokių festivaliuose bei konkursuose.

Pagal Vaikų ir jaunimo vasaros užimtumo programą, finansuojamą Savivaldybės, organizuojamas neformalusis vaikų švietimas (stovyklos) vasaros metu.

Rezultato pasiekimo vertinimo kriterijai:

Vaikų, lankančių neformaliojo vaikų švietimo mokyklas, dalis nuo bendro mokinių skaičiaus – 32 proc.

Neformaliojo vaikų švietimo teikėjų skaičius – 45.

Vasaros programos dalyvių skaičius – 900

Programos tikslas	Stiprinti švietimo įstaigų materialinę ir techninę bazę	Kodas	05
--------------------------	---	--------------	----

Tikslo įgyvendinimo aprašymas.

Įgyvendinant valstybinę švietimo politiką, būtina sudaryti saugias ir sveikas ugdymosi sąlygas, aprūpinti švietimo įstaigas šiuolaikinėmis mokymo priemonėmis bei sukurti modernią mokymosi aplinką. Tikslas bus pasiektas įgyvendinus nurodytus uždavinius:

01 uždavinys. Užtikrinti švietimo įstaigų funkcionavimą.

Siekiant užtikrinti švietimo įstaigų ugdymo aplinkos būklę, atitinkančią higienos normų reikalavimus, numatytos lėšos švietimo įstaigų remonto darbams, kurių finansavimui nepakanka įstaigų biudžetuose numatytų aplinkos lėšų.

Viena iš Švietimo centro funkcijų yra ūkinių paslaugų teikimas. Švietimo centras atlieka inžinerinių tinklų avarijų šalinimo ir remonto darbus miesto švietimo įstaigose.

02 uždavinys. Tobulinti ir modernizuoti švietimo įstaigų ugdymo aplinką.

Gerinant švietimo įstaigų higienines sąlygas, reikia atlikti daugumos švietimo įstaigų pastatų atnaujinimo darbus, sutvarkyti teritorijas, įrengti arba atnaujinti mokyklų stadionus. Įgyvendinant Savivaldybės Investicijų programą, kasmet yra atliekami suplanuoti švietimo įstaigų remonto bei renovacijos darbai. 2018 metais numatoma pabaigti įrengti modernią Sporto gimnazijos sporto salę, pradėti elektros ir vamzdynų remonto darbus Gegužių progimnazijoje, atlikti baigiamuosius renovacijos darbus Stasio Šalkauskio gimnazijoje, pabaigti Jovaro sporto aikštyno modernizavimą, įrengiant krepšinio-tinklinio aikštelę, atlikti švietimo įstaigų teritorijų dangų tvarkymo, tvorų įrengimo, vamzdynų ir santechninių mazgų atnaujinimo, elektros instaliacijos remonto darbus.

Panaudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas numatoma įgyvendinti šiuos projektus:

„Šiaulių Didždvario gimnazijos ir Šiaulių „Juventos“ progimnazijos ugdymo aplinkos modernizavimas“

„Modernizuoti edukacines aplinkas Šiaulių 1-ojoje muzikos mokykloje ir Šiaulių dainavimo mokykloje „Dagilėlis“

„Lopšelio-darželio „Kregždutė“ modernizavimas“.

03 uždavinys. Modernizuoti ir atnaujinti neformaliojo vaikų švietimo įstaigų mokymo bazę.

Siekiant tenkinti Šiaulių miesto vaikų ir mokinių saviraiškos poreikius ir gerinti užimtumą po pamokų, būtina neformaliojo vaikų švietimo mokyklas aprūpinti modernia mokymo įranga.

Rezultato pasiekimo vertinimo kriterijai:

Atlikti Sporto gimnazijos sporto salės statybos darbų ir įsigyta sporto įrangos – 100%

Įgyvendintas Jovaro progimnazijos sporto aikštyno modernizavimas – 100%

Įstaigų, kuriose atlikti renovacijos darbai, skaičius – 2

Pašalinta inžinerinių tinklų avarijų švietimo įstaigose – 100 proc.

Įstaigų, kurių teritorijos aptvertos, skaičius – 4.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo šaltiniai:

1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos (Mokinio krepšelis, Valstybės investicijų programa, tikslinės švietimo programos) (VB);
2. Šiaulių miesto savivaldybės biudžeto ir kitos lėšos (paskolų ir spec. programų) (SB), (PS), (SP);
3. Rėmėjų (privačios) ir kitos lėšos (KT).

2015–2024 metų Šiaulių miesto strateginio plėtros plano dalys, susijusios su vykdoma programa:

1.1.1. Sudaryti sąlygas asmeninei karjerai;

1.1.3. Ugdyti visuomenės sąmoningumą, pilietiškumą, skatinant verslo, švietimo, NVO, kultūros ir mokslo bendradarbiavimą;

3.1.2. Atnaujinti ir plėsti sporto objektų infrastruktūrą mieste;

3.1.5. Didinti švietimo įstaigų pastatų energetinį efektyvumą.

Susiję įstatymai ir kiti norminiai teisės aktai:

- I.** Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas;
- II.** Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas;
- III.** Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymas;
- IV.** Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas;
- V.** Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 27 d. nutarimas Nr. 785 „Dėl Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos patvirtinimo (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. sausio 11 d. nutarimo Nr. 33 aktuali redakcija).
- VI.** Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. rugpjūčio 28 d. nutarimas Nr. 779 „Dėl Valstybinės švietimo 2013 – 2022 metų strategijos“.
- VII.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. rugpjūčio 25 d. sprendimas Nr. T-325 „Dėl 2015–2024 metų Šiaulių miesto strateginio plėtros plano patvirtinimo“.
- VIII.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 25 d. sprendimas Nr. T–12 „Dėl Mokinio krepšelio lėšų formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoms finansuoti paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- IX.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. spalio 6 d. sprendimas Nr. T-356 „Dėl Vaikų registravimo ir priėmimo į Šiaulių miesto savivaldybės švietimo įstaigas, vykdančias ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- X.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 23 d. sprendimas Nr. T-53 „Dėl priėmimo į priešmokyklinio ugdymo grupes tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- XI.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 20 d. sprendimas Nr. T-101 „Dėl priešmokyklinio ugdymo grupių skaičiaus ir švietimo įstaigose įgyvendinamų priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelių 2017-2018 mokslo metais nustatymo“.
- XII.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 5 d. sprendimas Nr. T-352 „Dėl atlyginimo už vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą Šiaulių miesto savivaldybės švietimo įstaigose, nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- XIII.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 29 d. sprendimas Nr. T-253 „Dėl Šiaulių miesto švietimo įstaigų ir Pedagoginės psichologinės tarnybos mokamų paslaugų įkainių sąrašo patvirtinimo“.
- XIV.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2015 m. rugpjūčio 27 d. sprendimas Nr. T-234 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programų, kurias įgyvendina Šiaulių miesto nevalstybinės švietimo įstaigos ir laisvieji mokytojai, finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- XV.** Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. rugsėjo 26 d. įsakymas Nr. A-1376 „Dėl aplinkos (ūkio) lėšų iš savivaldybės biudžeto apskaičiavimo 2018 metais tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- XVI.** Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 26 d. įsakymas Nr. A-1277 „Dėl ugdymo lėšų, skiriamų iš savivaldybės biudžeto neformaliajam švietimui, apskaičiavimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- XVII.** Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. rugsėjo 1 d. įsakymas Nr. A-1231 „Dėl neformaliojo švietimo programų, finansuojamų iš 2018 metų savivaldybės biudžeto, sąrašo patvirtinimo“.
- XVIII.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 29 d. sprendimas Nr. T-438 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis, finansavimo ir atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- XIX.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 10 d. sprendimas Nr. T-19 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės ir Šiaulių miesto teritorijoje veikiančių aukštųjų mokyklų bendradarbiavimo programų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- XX.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 7 d. sprendimas Nr. T-327 „Dėl Šiaulių miesto aukštųjų mokyklų, profesinio rengimo centro ir verslo įmonių STEAM ir INOSTART programų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- XXI.** Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 7 d. sprendimas Nr. T-328 „Dėl Inžinerijos ir informatikos mokslų krypties studijų Šiaulių mieste paramos skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro
2004 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. ISAK991
(Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro
2011 m. liepos 5 d. įsakymo Nr. V-1214 redakcija)

**BENDRŲJŲ IŠ VALSTYBĖS AR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSUOJAMŲ
NEFORMALIOJO
ŠVIETIMO PROGRAMŲ KRITERIJŲ APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bendrųjų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašas (toliau – Aprašas) nustato iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo vaikų švietimo programų (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), taip pat ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo programų, neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų (toliau – neformaliojo švietimo programos), skirtų tenkinti įvairiems švietimo poreikiams, papildomai kompetencijai įgyti, kvalifikacijai tobulinti, bendruosius kriterijus.
2. Iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamos neformaliojo švietimo programos rengiamos vadovaujantis Aprašu ir gali būti vykdomos visų švietimo teikėjų, jei jie Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka turi teisę vykdyti švietimą.
3. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1824) vartojamas sąvokas.

II. BENDRIEJI PROGRAMŲ KRITERIJAI

4. Neformaliojo švietimo programą, finansuojamą iš savivaldybės ar valstybės biudžeto, sudaro šios dalys:
 - 4.1. Bendrosios nuostatos. Jose pateikiama informacija apie švietimo teikėją (pavadinimas, teisinė forma, buveinės adresas, grupė ir tipas (jei švietimo teikėjas mokykla) (jei švietimo teikėjas - laisvasis mokytojas – jo vardas, pavardė), programos rengėjai (vardas, pavardė, kvalifikacija), programos pavadinimas, trukmė, apimtis, neformaliojo švietimo programos dalyvių amžius.
 - 4.2. Tikslas ir uždaviniai. Nurodoma aiškus tikslas, konkretūs įgyvendinami uždaviniai, atitinkantys neformaliojo švietimo programos dalyvių amžių ir jų poreikius. Nurodoma, kokios bus ugdomos kompetencijos.
 - 4.3. Turinys, metodai ir priemonės. Aprašomas neformaliojo švietimo programos turinys, metodai, priemonės, įranga, padedantys siekti išsikelto tikslo ir uždavinių, ugdyti kompetencijas. Formalųjį švietimą papildančio ugdymo programose aprašomas programos suderinamumas su formaliojo švietimo programa ar jos moduliais.
 - 4.4. Pasiekimai ir jų vertinimas. Šioje dalyje aprašoma neformaliojo švietimo programos dalyvių pasiekimų vertinimas (įsivertinimas), metodai, dažnumas.

NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO LĖŠŲ SKYRIMO IR PANAUDOJIMO ŠIAULIŲ MIESTE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo Šiaulių mieste tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – apibrėžti savivaldybės, valstybės biudžeto ir (ar) Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų, skiriamų Šiaulių miesto savivaldybei mokinių ugdymui pagal neformaliojo vaikų švietimo (išskyrus ikimokyklinio, priešmokyklinio ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo) (toliau – NVŠ) programas, apskaitą ir skyrimo principus, lėšų naudojimą, reikalavimus NVŠ teikėjui ir NVŠ programoms, NVŠ programų vertinimo, atsiskaitymo už NVŠ lėšas tvarką.
2. NVŠ lėšos yra skiriamos visiems NVŠ teikėjams, siekiantiems įgyvendinti Šiaulių miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintas NVŠ programas. Savivaldybė siekia maksimaliai didinti vaikų, ugdomų pagal NVŠ programas, skaičių, užtikrinti NVŠ programų įvairovę ir prieinamumą.
3. NVŠ skiriamų lėšų dydis savivaldybėms nustatomas pagal Mokinių krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 785 „Dėl Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos patvirtinimo“.

II SKYRIUS NVŠ LĖŠŲ APSKAIČIAVIMAS IR SKYRIMAS

4. NVŠ lėšos vaikams ugdyti pagal NVŠ programas skiriamos Savivaldybės administracijai, kol bus priimti reikalingi teisės aktai dėl lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo NVŠ teikėjams.
5. Šiaulių mieste NVŠ lėšų vienam vaikui dydis yra 15 eurų per mėn. NVŠ lėšų vienam mokiniui dydis, atsižvelgiant į Mokinių registro duomenis, perskaičiuojamas einamųjų metų spalio pirmąją darbo dieną (spalio-gruodžio mėnesiams). Šis dydis negali būti mažesnis nei 10 eurų ir didesnis nei 20 eurų. Jeigu NVŠ programose dalyvaujančių vaikų skaičius einamųjų metų spalio pirmąją darbo dieną Mokinių registre bus didesnis, nei Savivaldybei skirta NVŠ lėšų, skiriant vienam vaikui 15 eurų per mėn., tai minėtas dydis Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu bus mažinamas. Jeigu vaikų skaičius bus mažesnis – tai dydis atitinkamai bus didinamas.
6. NVŠ lėšomis gali būti finansuojama tik viena vaiko (besimokančio pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas) pasirinkta NVŠ programa, kuriai lėšas skiria ta savivaldybė, kurioje vaikas ugdomas pagal NVŠ programą, nepriklausomai nuo to, kurioje savivaldybėje jis gyvena ir mokosi.
7. NVŠ lėšos NVŠ teikėjui skiriamos pagal sutartį, sudarytą tarp Savivaldybės administracijos direktoriaus ir NVŠ teikėjo, tik tuo atveju, jeigu NVŠ teikėjas sutartyje su vaiko tėvais (globėjais, rūpintojais) numato ne mažesniu kaip 10 eurų dydžiu mažinti mokesť už NVŠ programą. 3

8. NVŠ lėšos NVŠ teikėjui apskaičiuojamos atsižvelgiant į maksimalų vaikų skaičių, planuojamą ugdyti pagal NVŠ teikėjo programą, ir paskirstomos pagal vaikų, pasirinkusių NVŠ programą ir sudariusių su NVŠ teikėjais sutartis, skaičių ir programos įgyvendinimo trukmę mėnesiais.
9. NVŠ lėšų apskaičiavimą ir paskirstymą NVŠ teikėjams, perskaičiuotą NVŠ lėšų vienam mokiniui dydį tvirtina Savivaldybės administracijos direktorius.
10. Maksimalus vaikų skaičius NVŠ programos grupėje nustatomas Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.

III SKYRIUS NVŠ LĖŠŲ NAUDOJIMAS

11. NVŠ lėšos skiriamos vaiko, dalyvaujančio NVŠ programoje, ugdymo procesui ir tiesiogiai su juo susijusioms išlaidoms finansuoti.
12. NVŠ lėšų negalima naudoti:
 - 12.1. pramoginių ir poilsio renginių išlaidoms apmokėti;
 - 12.2. NVŠ programoms, kai NVŠ teikėjas yra mokykla, teikianti bendrąjį ugdymą, finansuoti;
 - 12.3. rekonstrukcijos, remonto, statybos išlaidoms padengti ir ilgalaikiam turtui įsigyti;
 - 12.4. NVŠ programos teikėjo įsiskolinimams padengti.

IV SKYRIUS REIKALAVIMAI NVŠ TEIKĖJUI

13. NVŠ lėšomis NVŠ programas įgyvendinti gali NVŠ teikėjai (išskyrus bendrojo ugdymo mokyklas), kurie:
 - 13.1. turi teisę vykdyti švietimo veiklą;
 - 13.2. yra registruoti Švietimo ir mokslo institucijų registre (toliau – ŠMIR). Registravimo tvarka pateikta interneto svetainėje adresu www.smir.smm.lt, ŠMIR techninio darbo organizavimo tvarkos aprašas (byla – SMIR_tvarkos_aprasas_20150720.pdf);
 - 13.3. turi NVŠ programai įgyvendinti pritaikytas patalpas, įrangą, priemones;
 - 13.4. užtikrina vaikų saugią ir sveiką ugdymo(si) aplinką teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 13.5. turi asmenis, pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą galinčius dirbti neformaliojo vaikų švietimo mokytojais: pedagogus; asmenis, įgijusius aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir per vienerius metus nuo darbo mokytoju pradžios švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklaususius pedagoginių ir psichologinių žinių kursą; asmenis, baigusius profesinio mokymo programą, įgijusius vidurinį išsilavinimą ir kvalifikaciją, turinčius 3 metų darbo stažą ir švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklaususius pedagoginių ir psichologinių žinių kursą; asmenis, įgijusius vidurinį išsilavinimą ir švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklaususius pedagoginių ir psichologinių žinių kursą.
14. Laisvieji mokytojai, pvz., menininko statusą turintys asmenys, kultūros darbuotojai ir pan., norintys įgyvendinti NVŠ programas, turi atitikti Aprašo 13.2–13.5 papunkčiuose nurodytas sąlygas ir:
 - 14.1. teisės aktų nustatyta tvarka įsigyti verslo liudijimą ar individualiosios veiklos pažymą;
 - 14.2. vadovautis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 50 straipsniu.
15. NVŠ teikėjas iš ŠMIR išregistruojamas Švietimo ir mokslo institucijų registro nuostatu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. ISAK-1871 „Dėl Švietimo ir mokslo institucijų registro nuostatų patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

V SKYRIUS

REIKALAVIMAI NVŠ PROGRAMOMS, JŲ VERTINIMAS

16. NVŠ programos turi atitikti Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme apibrėžto kito neformaliojo vaikų švietimo paskirtį ir Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2695 „Dėl Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijos patvirtinimo“, nuostatas.

17. NVŠ programos turi būti registruotos Kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių registre (toliau – KTPRR). Tuo atveju, kai švietimo teikėjas vykdo programas skirtingose savivaldybėse, kiekviena programa yra registruojama atskirai, t. y. kiekviena NVŠ programa turi turėti unikalų KTPRR kodą.

18. NVŠ teikėjas gali teikti kelias programas. Kiekvienai programai pildoma atskira paraiškos forma. Paraiškos forma skelbiama KTPRR.

19. NVŠ programos, registruotos KTPRR, gali būti teikiamos Savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo skyriui visus metus ir vertinamos Savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka.

20. Nustačius NVŠ programos atitiktį nustatytiems reikalavimams ir patvirtinus tai Savivaldybės administracijos direktoriui, per tris darbo dienas Savivaldybės administracijos atsakingas asmuo tai pažymi KTPRR. Informacija apie NVŠ programas, atitinkančias reikalavimus, skelbiama ir Savivaldybės interneto svetainėje kartu su kvietimu mokiniams (tėvams, globėjams, rūpintojams) registruotis į NVŠ programą.

21. Iki NVŠ programos įgyvendinimo pradžios NVŠ teikėjas sudaro mokymo sutartį su vaiko tėvais (globėjais, rūpintojais) Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo nustatyta tvarka ir per 3 darbo dienas nuo sutarties pasirašymo registruoja vaikus Mokinių registre, pažymėdamas finansavimo NVŠ lėšomis požymį. Vaikams baigus programą ar nutraukus mokymo sutartį, NVŠ teikėjas per 3 darbo dienas Mokinių registre pašalina įrašą apie vaiko dalyvavimą NVŠ lėšomis finansuojamoje programoje.

VI SKYRIUS

ATSISKAITYMAS UŽ NVŠ LĖŠAS

22. NVŠ teikėjas gautų lėšų apskaitą tvarko Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir atsiskaito pagal NVŠ teikėjo ir Savivaldybės administracijos sudarytą sutartį.

23. Ne pagal tikslinę paskirtį, nurodytą 12 punkte, panaudotas NVŠ lėšas NVŠ teikėjas turi grąžinti Savivaldybei, jeigu Savivaldybės administracija ir (ar) Europos socialinio fondo agentūra pripažino šias lėšas netinkamai panaudotomis.

24. Savivaldybė už valstybės biudžeto ir (ar) Europos Sąjungos finansinės paramos lėšas atsiskaito teisės aktų nustatyta tvarka.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. NVŠ teikėjas užtikrina NVŠ programos, kuriai skirtos NVŠ lėšos, įgyvendinimą ir lėšų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį.

26. NVŠ programoms finansuoti gali būti naudojamos rėmėjų, tėvų ir kitos lėšos teisės aktų nustatyta tvarka.

27. NVŠ teikėjai turi siekti, kad NVŠ programos būtų įgyvendinamos kuo arčiau vaiko gyvenamosios vietos ar mokyklos, kurioje jis mokosi, kad į programas būtų įtraukiama kuo daugiau vaikų, kurie nelanko jokių NVŠ užsiėmimų po pamokų. Rekomenduojama NVŠ programas įgyvendinti bendrojo ugdymo mokyklų, kultūros įstaigų ir kitose saugiose, tam tikslui pritaikytose erdvėse.

28. NVŠ teikėjams, vykdančioms NVŠ programas Savivaldybei priklausančiose įstaigose, Savivaldybės tarybos sprendimu sudarytos sąlygos išsinuomoti patalpas už minimalią kainą. 5
29. Vaikų lankomumo apskaita vykdoma pagal Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintą Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo švietimo ir kitų mokamų paslaugų elektroninės apskaitos sistemos naudojimo tvarkos aprašą.
30. NVŠ programų įgyvendinimo priežiūra vykdoma Savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo skyriaus vedėjo nustatyta tvarka.
31. Aprašo įgyvendinimo priežiūrą vykdo Savivaldybės administracija teisės aktų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. T-96, 2018-04-05, paskelbta TAR 2018-04-06, i. k. 2018-05493

Pakeitimai:

1.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba, Sprendimas

Nr. T-176, 2016-04-28, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10729

Dėl Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimo Nr. T-13 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba, Sprendimas

Nr. T-104, 2017-04-20, paskelbta TAR 2017-04-21, i. k. 2017-06684

Dėl Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimo Nr. T-13 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba, Sprendimas

Nr. T-96, 2018-04-05, paskelbta TAR 2018-04-06, i. k. 2018-05493

Dėl Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimo Nr. T-13 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO PROJEKTŲ FINANSAVIMO IR ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Neformaliojo vaikų švietimo projektų finansavimo ir organizavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato iš valstybės biudžeto finansuojamų projektų, kurių metu vykdomos neformaliojo vaikų švietimo veiklos ir / ar neformaliojo vaikų švietimo programos (toliau – Projektai) finansavimo konkurso organizavimo, paraiškų vertinimo, lėšų skyrimo ir atsiskaitymo už skirtas lėšas tvarką.
2. Projektams finansuoti organizuojamas Neformaliojo vaikų švietimo projektų finansavimo konkursas (toliau – Konkursas).
3. Konkurso tikslas yra skatinti vaikų saviraišką, pozityvią socializaciją, nevyriausybinių organizacijų ir švietimo įstaigų bendradarbiavimą.
4. Remiantis Aprašo nuostatomis gali būti finansuojamas toks Projektas, kurio tikslinė grupė yra vaikai, besimokantys pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas.

II SKYRIUS PROJEKTŲ KONKURSO ORGANIZAVIMAS

5. Konkursą inicijuoja ir lėšas skiria Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (toliau – Ministerija).
6. Konkursą organizuoja Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras (toliau – Centras).
7. Lėšos, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, skiriamos iš valstybės biudžeto lėšų, skirtų įgyvendinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2017–2019 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-326 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2017–2019 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“, programos „Valstybinės švietimo strategijos įgyvendinimas“ kodas (11-01), priemonę „Įgyvendinti vaikų ir jaunimo socializacijos veiksmus“, kodas (03-03-06), priemonę „Tobulinti neformalųjį vaikų švietimą, užtikrinant bendrųjų kompetencijų ugdymą (03-04-01) ir priemonę „Sustiprinti lituanistinį ir pilietinį ugdymą“, kodas (03-02-02).
8. Informacija apie Konkursą skelbiama Ministerijos interneto svetainėje www.smm.lt ir Centro interneto svetainėje www.lmnsc.lt.
9. Paraiškas Projektams finansuoti gali teikti neformaliojo vaikų švietimo, kitos švietimo įstaigos ir kiti švietimo teikėjai, turintys teisę vykdyti neformaliojo vaikų švietimo veiklą, registruoti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka (toliau – Pareiškėjai).
10. Vienas Pareiškėjas Konkursui gali pateikti vieną paraišką.
11. Pareiškėjai per 30 dienų nuo Konkurso paskelbimo datos Centrai adresu Žirmūnų g. 1B, LT-09101 Vilnius pateikia žemiau nurodytus dokumentus (kopijas arba originalus) ir elektronines dokumentų versijas el. paštu konkursas@lmnsc.lt su nuoroda „Konkursui“:
 - 11.1. užpildytą Konkurso paraišką pagal Aprašo 1 priedą su parašais ir Pareiškėjo antspaudu;
 - 11.2. steigimo dokumentus, įrodančius, kad Pareiškėjas gali vykdyti neformaliojo vaikų švietimo veiklą;

- 11.3. bendradarbiavimą ir (ar) partnerystę pagrindžiančius dokumentus (sutartis ar raštus), jei teikiamas Projektas bus vykdomas su partneriais;
- 11.4. Projekto vadovo, finansininko ir vykdytojų, įgyvendinsiančių Projekto veiklas, gyvenimo aprašymus (CV); jei Projekto metu bus vykdomos neformaliojo vaikų švietimo programos, jas įgyvendinantys asmenys turi pateikti dokumentus, įrodančius jų teisę vykdyti neformaliojo vaikų švietimo programas;
- 11.5. dokumentus, įrodančius Projekto papildomą finansavimą (jei toks numatytas) iš Pareiškėjo lėšų ar kitų šaltinių;
- 11.6. Pareiškėjo registracijos Lietuvos Respublikoje pažymėjimą arba Registrų centro išrašą.
12. Paraiškos Projektams finansuoti, pateiktos po Aprašo 11 punkte nurodyto termino, nepriimamos. Paraiškos Projektams finansuoti, gautos voke su pašto žyma, rodančia, kad išsiųsta po Aprašo 11 punkte nurodyto termino, neregistruojamos.
13. Konkursui pasibaigus paraiškos negražinamos ir saugomos Centre vienerius metus nuo Konkurso pabaigos.

III SKYRIUS REIKALAVIMAI PROJEKTŲ TURINIUI

14. Konkurso teminės sritys:
- 14.1. Sveikatingumas ir fizinis aktyvumas. Projektai turi būti skirti didinti vaikų motyvaciją judėti, stiprinti sveikatą, populiarinti fizinį aktyvumą kaip bendros kultūros dalį;
- 14.2. Kultūrinė edukacija. Projektai turi skatinti švietimo ir kultūros bendrus projektus, skirtus vaikų ir jaunimo kultūrinei raiškai ir inovatyvių edukacinių programų įvairovei didinti;
- 14.3. Pilietiškumas. Projektai turi būti skirti stiprinti vaikų ir jaunimo pilietiškumą, pilietinę savimonę, paskatinti savanorystę ar kitą veiklą vietos bendruomenės, regiono ar šalies problemoms spręsti;
- 14.4. STEAM (gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos tyrimų ir eksperimentinė veikla). Projektai turi skatinti neformaliojo vaikų švietimo veiklas gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos srityse, sieti kūrybiškumo ugdymą su moderniosiomis technologijomis.
15. Projekto veiklos turi būti ne trumpesnės nei 3 mėn. ir turi būti įgyvendintos iki einamųjų metų gruodžio 10 d. ir atitikti šiuos reikalavimus:
- 15.1. skirtos Aprašo 4 punkte numatyta tikslinei grupei;
- 15.2. numatytas vaikų dalyvavimas Projekto planavimo, įgyvendinimo, įsivertinimo, etapuose;
- 15.3. Projekto veiklos turi vykti saugiose aplinkose ir nekelti grėsmės asmenų sveikatai, viešajai tvarkai ar bet kokiomis formomis, metodais ir būdais pažeisti Lietuvos Respublikos įstatymus ir kitus teisės aktus;
- 15.4. Projekto pagrindinis tikslas, uždavinys ar rezultatas negali būti teorinio mokymo seminarų, sporto, kultūros ir meno, politinių ir religinių renginių organizavimas, o tik priemonė Projekto tikslams pasiekti.

IV SKYRIUS PARAIŠKŲ VERTINIMAS, LĖŠŲ SKYRIMAS IR ATSISKAITYMAS

16. Projektų vertinimas susideda iš administracinio vertinimo ir Projekto turinio ir biudžeto pagrįstumo vertinimo.
17. Paraiškos administracinį vertinimą atlieka Centro direktoriaus įsakymu paskirtas darbuotojas, atsakingas už Konkurso organizavimą. Jei po administracinio vertinimo nustatyta, kad pateiktas Projektas neatitinka Aprašo 11, 14, 15 punktų nuostatų, Projekto turinio ir biudžeto pagrįstumo vertinimas neatliekamas, o Pareiškėjas apie tai informuojamas paraiškoje nurodytu el. paštu per 5 darbo dienas.
18. Projektų turinį ir biudžeto pagrįstumą pagal vertinimo kriterijus, nustatytus Aprašo 2 priede, vertina Centro direktoriaus įsakymu patvirtinta ekspertų komisija, kuri veikia pagal Centro

direktoriaus įsakymu patvirtintą darbo reglamentą. Komisiją sudaro Centro, kitų Švietimo ir mokslo ministerijos pavaldžių institucijų, asociacijų, nevyriausybinių organizacijų atstovai. Komisija turi teisę pareikalauti Pareiškėjo pateikti papildomus dokumentus, patvirtinančius arba patikslinančius Paraiškoje pateiktą informaciją.

19. Skiriant lėšas, prioritetai teikiami Pareiškėjams, kurių Projektai:

19.1. sudaro galimybes veiklose tiesiogiai dalyvauti didesniai vaikų skaičiui;

19.2. įgyvendinami didesniame skaičiuje savivaldybių;

19.3. užtikrina tęstinumą ne mažiau kaip 3 mėnesius Projektui pasibaigus;

19.4. sudaro galimybes dalyvauti vaikams iš socialinės rizikos šeimų ar turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių;

19.5. turintys papildomų finansavimo šaltinių, kurie sudaro ne mažiau kaip 10 procentų bendros Projekto vertės;

19.6. numatantys veiklų organizavimą mokinių atostogų metu;

19.7. įgyvendinami su partneriais (nevyriausybėmis organizacijomis).

20. Lėšos gali būti numatytos veikloms, tiesiogiai susijusioms su Projekto įgyvendinimu:

20.1. Projektui įgyvendinti reikalingoms priemonėms ir paslaugoms įsigyti;

20.2. įrangos, priemonių ir reikmenų nuomai;

20.3. Projekto dalyvių maitinimui, nakvynei bei kelionės išlaidoms.

21. Lėšos negali būti numatytos ir naudojamos:

21.1. baldams, transporto priemonėms, kompiuterinei įrangai ir kitam inventoriui, kuris nenusidėvi per vienerius metus, o jo vieneto vertė yra didesnė kaip 500 eurų, įsigyti;

21.2. įsiskolinimams padengti ar investiciniams projektams finansuoti;

21.3. ilgalaikiai patalpų nuomai ar išperkamajai nuomai, remontui, rekonstrukcijai ir statybai, patalpų eksploatacijai, darbo užmokesčiui;

21.4. atostogoms, turizmui ar pelnui siekti;

21.5. Projekto parengimo išlaidoms.

22. Projektui įgyvendinti gali būti skiriamas finansavimas iki 15 tūkst. eurų, atsižvelgus į Projekto apimtį ir paraiškos vertinimo rezultatus.

23. Centro direktorius, remdamasis ekspertų komisijos siūlymu, įsakymu patvirtina Projektą, kuriems skiriamas finansavimas, sąrašą ir skiriamą finansavimą. Centro direktoriaus įsakymas dėl lėšų skyrimo skelbiamas Centro interneto tinklapyje www.lmnc.lt.

24. Centras per 5 darbo dienas nuo įsakymo dėl lėšų skyrimo pasirašymo paraiškoje nurodytu el. pašto adresu praneša Pareiškėjams apie Konkurso rezultatus, o Pareiškėjai ne vėliau kaip per 5 dienas nuo informacijos gavimo el. paštu konkursas@lmnc.lt patvirtina sutikimą vykdyti Projektą už skiriamą finansavimą ir pagal skirtą sumą pateikia patikslintus Projekto veiklų planą ir Projekto įgyvendinimo sąmatą pagal Aprašo 1 priedą.

25. Pareiškėjui, kuriam buvo skirtas finansavimas, nepasirašius lėšų naudojimo sutarties (toliau – Sutartis) per vieną mėnesį nuo Centro direktoriaus įsakymo dėl lėšų Projektams skyrimo, sprendimą dėl lėšų skyrimo kitam Projektui, pagal eiliškumą Konkurse surinkusiam daugiausiai vertinimo balų, priima Centro direktorius.

26. Centras lėšas Pareiškėjams, laimėjusiems konkursą (toliau – Projekto vykdytojai), skiria teisės aktų nustatyta tvarka sudarydamas Sutartis.

27. Projektui vykdyti skirtos lėšos naudojamos pagal Sutartį ir patvirtintą sąmatą, parengtą pagal programos sąmatos BFP-1 formą, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 1K-006 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto programų sąmatų ir pažymų apie valstybės biudžeto asignavimų pakeitimus formų patvirtinimo“.

28. Projekto vykdytojai iki Sutartyje nurodyto laiko pateikia:

28.1. Centro Finansinės apskaitos skyriui biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitą, parengtą pagal formą Nr. 2, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1K-465 „Dėl Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo 4 lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių ir formų patvirtinimo“, ir išlaidas pateisinančių dokumentų sąrašą bei patvirtintas dokumentų kopijas;

28.2. Projekto veiklos ataskaitą pagal Aprašo 3 priedą adresu konkursas@lmnc.lt, taip pat pridedama rašytinė ar vaizdinė medžiaga, susijusi su Projekto įgyvendinimu.

29. Projektams skirtas ir nepanaudotas lėšas Projekto vykdytojai iki Sutartyje nurodyto laiko turi grąžinti Centrai, kuris nepanaudotas lėšas perveda į valstybės biudžetą.

30. Už skirtas lėšas Centras atsiskaito Ministerijai teisės aktų nustatyta tvarka.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Projektai vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, kitais teisės aktais, nustatančiais su vaikų ugdymu, sveikata, saugumu ir higiena susijusias normas ir reikalavimus.
32. Projekto vykdytojas teisės aktų nustatyta tvarka atsako už Projekte dalyvaujančių vaikų saugą, sveikatos priežiūrą, higienos sąlygas ir veiklos organizavimo kokybę.
33. Projekto vykdymo veiklos, finansinę priežiūrą ir kontrolę vykdo Centras.
34. Teikdamas paraišką Konkursui Pareiškėjas sutinka, kad paraiškoje pateikta informacija gal būti viešinama, išskyrus informaciją, kuri negali būti viešinama teisės aktų nustatyta tvarka.
35. Skundai dėl Konkurso organizavimo nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka.

NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO PROJEKTŲ TURINIO IR BIUDŽETO PAGRĮSTUMO VERTINIMO FORMA

Pareiškėjo pavadinimas	
Projekto pavadinimas	
Projekto registracijos Nr.	
Eksperto vardas ir pavardė	

Eil. Nr.	Projekto atitikimas konkurso sąlygoms (Bent vienos iš šių sąlygų neatitinkantis Projektas toliau nevertinamas)	Taip	Ne
1.	Projekto tikslinė grupė yra vaikai, besimokantys pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas		
2.	Atitinka vieną iš šių teminių sričių		
	2.1. Sveikatingumas ir fizinis aktyvumas		
	2.2. Kultūrinė edukacija		
	2.3. Pilietiškumas		
	2.4. STEAM		
3.	Projekto veiklos įgyvendinamos ne trumpiau, nei 3 mėnesius ir turi būti įgyvendintos iki einamųjų metų gruodžio 10 d.		
4.	Projekto veiklos vyksta saugiose aplinkose ir nekelia grėsmės asmenų sveikatai, viešajai tvarkai ar bet kokiomis formomis, metodais ir būdais nepažeidžia Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų		
5.	Projekto pagrindinis tikslas, uždavinys ar rezultatas nėra teorinio mokymo seminarų, sporto, kultūros ir meno, politinių ir religinių renginių organizavimas, o tik priemonė Projekto tikslams pasiekti		

I.	Projekto atitikimas prioritetams	Galimi skirti balai	Skiriami balai
1.	Sudaro galimybes veiklose tiesiogiai dalyvauti didesniai vaikų skaičiui	0 balų – dalyvauja mažiau nei 50 vaikų 1 balas – dalyvauja 51–100 vaikų 2 balai – dalyvauja 101–200 vaikų 3 balai – dalyvauja daugiau nei 200 vaikų	
2.	Įgyvendinamas didesniame skaičiuje savivaldybių	Už kiekvieną savivaldybę skiriami du balai	
3.	Užtikrina tęstinumą ne mažiau kaip 3 mėnesius Projektui pasibaigus	0 balų – neužtikrina tęstinumo 1 balas – užtikrina tęstinumą	
4.	Sudaro galimybes dalyvauti vaikams iš socialinės rizikos šeimų ar turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių	0 balų – nesudaro galimybės 1 balas – dalyvauja iki 50 proc. šios grupės vaikų 2 balas – dalyvauja 50 proc. ir daugiau šios grupės vaikų 3 balai – projektas tikslingai skirtas šioms vaikų grupėms	
5.	Turintys papildomų finansavimo šaltinių, kurie sudaro ne mažiau kaip 10 procentų bendros Projekto vertės	0 balų – neturi 1 balas – turi	

6.	Numatantys veiklų organizavimą mokinių atostogų metu	0 balų – nenumato 1 balas – numato	
7.	Numatoma įgyvendinti su partneriais – nevyriausybinėmis organizacijomis	0 balų – nenumato 1 balas – numato	
II. Projekto turinio vertinimo kriterijai			
8.	Projekto poreikio pagrindimas	0 balų – nepagrįstas 1–2 balai – iš dalies pagrįstas 3 balai – pagrįstas	
9.	Projekto tikslas ir uždaviniai yra konkretūs ir aiškūs, atitinka Konkurso tikslą	0 balų – nekonkretūs ir neaiškūs 1–2 balai – iš dalies konkretūs ir aiškūs 3 balai – konkretūs ir aiškūs	
10.	Projekto įgyvendinimo numatomi rezultatai atitinka Paraiškoje išsikeltus tikslus ir uždavinius	0 balų – menkai atitinka 1–2 balai – iš dalies atitinka 3 balai – atitinka	
11.	Projekto dalyvių dalyvavimas projekto etapuose (planavimo, įgyvendinimo, įsivertinimo)	1 balas – dalyvauja viename iš trijų Projekto etapų 2 balai – dalyvauja dvejuose iš trijų Projekto etapų 3 balai – dalyvauja Projekto planavimo, įgyvendinimo, įsivertinimo etapuose	
12.	Pareiškėjo patirtis įgyvendinant neformaliojo vaikų švietimo veiklas (vertinama pagal informaciją, pateiktą CV)	0 balų – neturi patirties 1 balas – turi patirties instituciniu lygmeniu 2 balai – turi patirties regioniniu lygmeniu 3 balai – turi patirties nacionaliniu lygmeniu	
13.	Projekto partnerių (jeigu yra) dalyvavimas projekte	0 balų – nėra partnerių ar jų įsitraukimas į Projekto veiklas pasyvus 1–2 balai – dalinis partnerių įsitraukimas, ne visuose Projekto etapuose 3 balai – aktyvus įsitraukimas visuose Projekto etapuose	
14.	Projekto veiklos(-ų) planas	0 balų – nenuoseklus ir nedetalus 1–2 balai – iš dalies nuoseklus ir detalus 3 balai – nuoseklus ir detalus	
15.	Projekto vadovo, finansininko ir vykdytojų darbo patirtis (pagal informaciją, pateiktą CV)	0 balų – neturi patirties ir ji neadekvati 1–2 balai – iš dalies adekvati 3 balai – adekvati	
16.	Numatyta veikla skatina vaiko saviraišką ir pozityvią socializaciją, nevyriausybinių organizacijų ir švietimo įstaigų bendradarbiavimą	0 balų – neskatina 1–2 balai – iš dalies skatina 3 balai – tikslingai skatina	
III. Projekto biudžeto pagrįstumas			
17.	Prašomų lėšų detalizavimas ir aiškus įvardijimas	0 balų – nedetalizuota ir neaišku 1 balas – iš dalies detalizuota ir aišku 2 balai – detalizuota ir aišku	
18.	Prašomų lėšų atitikimas Konkurso lėšų naudojimo reikalavimams	0 balų – menkai atitinka 1 balas – iš dalies atitinka 2 balai – atitinka	

19.	Lėšų naudojimo planavimas	0 balų – netaupiai ir neefektyviai 1 balas – iš dalies taupiai ir efektyviai 2 balai – taupiai ir efektyviai	
20.	Planuojamų lėšų ir Projekto veiklų sąsajos	0 balų – lėšos, nesusijusios su numatytais veiklomis 1 balas – lėšos, iš dalies susijusios su numatytais veiklomis 2 balai – lėšos, susijusios su numatytais veiklomis	
		Iš viso	
		balų	

Eksperto komentaras	
Prašoma suma Projektui finansuoti (Eur)	
Rekomenduojama skirti suma Projektui finansuoti (Eur)	

Ekspertas _____

(parašas)

(vardas, pavardė)

NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO PROJEKTŲ VEIKLOS ATASKAITA
I. INFORMACIJA APIE PROJEKTO VYKDYTOJĄ IR VADOVĄ

1.1. Projekto vykdytojo pavadinimas	
--	--

1.2. Projekto vykdytojo kontaktiniai duomenys	
Juridinio asmens kodas	
Adresas (miestas, rajonas ir pašto indeksas)	
Telefonas (su tarp miestiniu kodu)	
Elektroninis paštas	

1.3. Projekto vadovo kontaktiniai duomenys	
Vardas ir pavardė	
Pareigos organizacijoje	
Telefonas (su tarp miestiniu kodu)	
Elektroninis paštas	

II. PROJEKTO APRAŠYMAS

2.1. Projekto pavadinimas

2.2. Projekto lėšos	Eur
Visos Projektui skirtos lėšos	
Panaudotos Projektui skirtos lėšos	
Kitos Projektui skirtos lėšos	

2.3. Projekto įgyvendinimo trukmė: nuo 20 / ___ / ___ iki 20 / ___ / ___

2.4. Įgyvendinto Projekto aprašymas

2.5. Tikslai ir uždaviniai, pasiekti įgyvendinant Projektą
--

2.6. Projekto įgyvendinimo rezultatai, privalumai ir trūkumai
2.7. Informacija apie Projekto dalyvius (vaikus)
Dalyvių skaičius ir amžius
Vaikų, priklausančių socialinės rizikos šeimoms skaičius
Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų skaičius
2.8. Vykdytos priemonės Projekto viešinimui (jei buvo)
2.9. Kokiose savivaldybėse ir kokios veiklos vykdytos, kokie švietimo teikėjai dalyvavo?
2.10. Bendradarbiavimas su Projekto partneriais (jei buvo). Kaip jie prisidėjo prie Projekto įgyvendinimo?
2.11. Kaip numatoma tęsti projektą mažiausiai 3 mėnesius (jei planuota)?
2.12. Įvardinkite įsigytas priemones Projekto veikloms vykdyti iš Švietimo ir mokslo ministerijos skirtų lėšų
2.13. Įvardinkite, kokias paslaugas finansavote iš Švietimo ir mokslo ministerijos skirtų lėšų
2.14. Įvardinkite kokią įrangą, priemones ar reikmenis nuomojote iš Švietimo ir mokslo ministerijos skirtų lėšų
2.15. Pastabos ir pasiūlymai dėl Konkurso organizavimo

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS SPORTO TARYBOS DARBO REGLAMENTAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių miesto savivaldybės sporto tarybos (toliau – Sporto tarybos) darbo reglamentas (toliau – Reglamentas) nustato Sporto tarybos darbo organizavimo tvarką, Sporto tarybos bei jos narių teises ir pareigas, atsakomybę ir atskaitomybę.
2. Sporto taryba veikia nuo sprendimo ją sudaryti priėmimo ir dirba visuomeniniais pagrindais.
3. Sporto taryba savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Kūno kultūros ir sporto departamentas) generalinio direktoriaus įsakymais, Šiaulių miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) tarybos sprendimais, kitais teisės aktais ir šiuo Reglamentu.
4. Sporto taryba savo sprendimus priima laikydamosi lygiateisiškumo, objektyvumo, nediskriminavimo, proporcingumo, skaidrumo principų.

I. SPORTO TARYBOS DARBO ORGANIZAVIMAS

5. Sporto tarybos pirmininkas, jeigu jo nėra – Sporto tarybos pirmininko pavaduotojas, organizuoja Sporto tarybos darbą, pirmininkauja Sporto tarybos posėdžiams, atsako už jos veiklą, atstovauja jai.
6. Sporto tarybos pirmininkas arba sporto tarybos įgaliotas asmuo atstovauja Sporto tarybai valstybinėse ir nevalstybinėse institucijose, įstaigose ir organizacijose vadovaudamasis Sporto tarybos veiklos nuostatais ir šiuo reglamentu.
7. Sporto tarybos pirmininko pavaduotojas renkamas iš Sporto tarybos narių balsų dauguma. Pavaduotojo kandidatūrą siūlo pirmininkas.
8. Sporto taryba iš savo narių gali sudaryti darbo grupes atskiriems klausimams nagrinėti.
9. Pagrindinė Sporto tarybos veiklos forma yra posėdžiai. Posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip šeši Sporto tarybos nariai.
10. Sporto taryba posėdžiauja pagal poreikį, bet ne rečiau kaip du kartus per metus.
11. Posėdžius šaukia, jų darbotvarkę tvirtina ir posėdžiams vadovauja Sporto tarybos pirmininkas, o jam negalint dalyvauti – pirmininko pavaduotojas.
12. Kiekvienas sporto tarybos narys turi teisę siūlyti klausimus posėdžiui, apie tai informuodamas pirmininką iš anksto.
13. Esant būtinybei Sporto tarybos posėdžius gali inicijuoti 1/3 sporto tarybos narių, apie tai raštu informavę sporto tarybos pirmininką. Sporto tarybos pirmininkas posėdį privalo sušaukti ne vėliau kaip per dvi savaites nuo kreipimosi gavimo.

14. Tais atvejais, kai reikalingas operatyvus Sporto tarybos sprendimas, bet nėra galimybių surengti posėdį, Sporto tarybos pirmininko iniciatyva posėdis rengiamas elektroniniu būdu. Sporto tarybos nariai svarstomu klausimu savo nuomonę išreiškia ir balsuoja elektroniniu būdu.

15. Sporto tarybos posėdžiams protokoluoti, dokumentacijai tvarkyti Kūno kultūros ir sporto skyrius skiria sekretorių, kuris nėra Sporto tarybos narys.

16. Sporto tarybos sekretorius:

16.1. techniškai aptarnauja Sporto tarybą;

16.2. apie rengiamą Sporto tarybos posėdį el. paštu ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas informuoja visus Sporto tarybos narius. Posėdžio darbotvarkės svarstomų dokumentų projektai pateikiami kartu su kvietimu dalyvauti posėdyje, bet ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas.

16.3. neturi balsavimo teisės.

17. Sporto tarybos siūlymai priimami balsuojant dalyvaujančių narių balsų dauguma. Jei balsai pasiskirsto po lygiai, lemia pirmininko balsas. Balsuojant kiekvienas Sporto tarybos narys turi vieną balsą.

18. Sporto tarybos sprendimai įforminami protokolu.

19. Sporto tarybos išvados ir pasiūlymai, teikiami savivaldybės institucijoms ir sporto įstaigoms, yra rekomendacinio pobūdžio.

20. Sporto tarybos nario, nesutinkančio su Sporto tarybos sprendimu atskiroji nuomonė įrašoma į protokolą.

21. Posėdžio protokolą pasirašo posėdžio pirmininkas ir sekretorius.

22. Posėdžio protokolas registruojamas Savivaldybės tarybos sekretariate.

23. Apie Sporto tarybos priimtus sprendimus, tarybos nutarimu, informuojamos sporto mokymo įstaigos, sporto klubai ir kitos visuomeninės sporto organizacijos.

III. SPORTO TARYBOS TEISĖS IR PAREIGOS

24. Sporto tarybos narys turi teisę:

24.1. pareikšti atskirą nuomonę, jeigu nesutinka su Sporto tarybos sprendimu;

24.2. susipažinti su Sporto tarybos posėdžio protokolu ir gauti jo kopiją;

24.3. teikti pasiūlymus Sporto tarybos svarstomais klausimais;

24.4. gauti Posėdžio darbotvarkės svarstomų dokumentų projektus ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki posėdžio.

25. Sporto tarybos nario įgaliojimai pasibaigia:

25.1. nutrūkus jo atstovavimo ar darbo santykiams atstovaujamoje įstaigoje ar organizacijoje;

25.2. Savivaldybės tarybai pareiškus nepasitikėjimą;

25.3. Sporto tarybos nariui atsistatydinus savo noru;

25.4. Sporto tarybos narį atšaukus jį delegavusios institucijos iniciatyva.

26. Naują narį į laisvą vietą siūlo ta organizacija (-os), kuriai atstovavo atsistatydinęs Sporto tarybos narys.

27. Sporto tarybos narys, per kalendorinius metus nedalyvavęs daugiau kaip pusėje posėdžių be pateisinamų priežasčių, yra siūlomas išbraukti iš narių sąrašo ir į jo vietą renkamas naujas narys.

28. Sporto tarybos narių pareigos yra dalyvauti posėdžiuose, teikti pasiūlymus, susijusius su Sporto tarybos veikla.

IV. SPORTO TARYBOS ATSAKOMYBĖ IR ATSKAITOMYBĖ

29. Už Sporto tarybos darbo organizavimą atsako Sporto tarybos pirmininkas.

30. Už Sporto tarybos posėdžių protokolų įforminimą atsako Sporto tarybos sekretorius.

31. Už sprendimų objektyvumą ir teisingumą, konfidencialios informacijos apie asmenis paskleidimą atsako Sporto tarybos pirmininkas, Sporto tarybos nariai ir Sporto tarybos sekretorius Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Šiame Reglamente neaptarti klausimai sprendžiami bendru Sporto tarybos narių susitarimu tiek, kiek tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams ir kitiems teisės aktams.

33. Sporto tarybos sudėtį keičia Šiaulių miesto savivaldybės taryba.

34. Sporto tarybos veiklos dokumentai saugomi Lietuvos Respublikos archyvų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS SPORTO TARYBOS VEIKLOS NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių miesto savivaldybės sporto tarybos veiklos nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja Šiaulių miesto savivaldybės sporto tarybos (toliau – Sporto taryba) veiklos tikslą, uždavinius, funkcijas, teises, pareigas, sudėtį ir darbo organizavimą.

2. Sporto taryba yra patariamoji institucija, atliekanti eksperto ir konsultanto funkcijas įgyvendinant valstybės ir savivaldybės sporto politiką savivaldybės teritorijoje.

3. Sporto taryba savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Kūno kultūros ir sporto departamentas) generalinio direktoriaus įsakymais, Šiaulių miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) tarybos sprendimais, kitais teisės aktais ir Nuostatais.

4. Sporto tarybos išvados ir pasiūlymai, teikiami savivaldybės institucijoms ir sporto įstaigoms, yra rekomendacinio pobūdžio.

5. Sporto taryba bendradarbiauja su Kūno kultūros ir sporto departamentu, Lietuvos tautiniu olimpinio komitetu, Savivaldybės taryba, Savivaldybės administracija, savivaldybės teritorijoje veikiančiomis sporto įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, vykdančiomis sportinę veiklą, bendruomenėmis, jaunimo organizacijomis.

6. Sporto tarybą steigia ir jos Nuostatus tvirtina Savivaldybės taryba.

7. Sporto taryba veiklą vykdo Savivaldybės administracijos Kūno kultūros ir sporto skyriuje (toliau – Kūno kultūros ir sporto skyrius) adresu: Varpo g. 27, LT-76298 Šiauliai.

II SKYRIUS SPORTO TARYBOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

8. Sporto tarybos veiklos tikslas – teikti siūlymus dėl kūno kultūros ir sporto srities situacijos gerinimo Šiauliuose: analizuoti sporto būklę, teikti išvadas bei pasiūlymus dėl valstybės ir Savivaldybės sporto politikos įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

9. Sporto tarybos veiklos uždaviniai yra šie:

9.1. analizuoti, svarstyti ir vertinti savivaldybėje vykstančius kūno kultūros ir sporto procesus, plėtros galimybes ir probleminius klausimus;

9.2. vadovaujantis visų kūno kultūros ir sporto sričių lygiavertiškumu, skatinti kūno kultūros ir sporto raidą, analizuoti sporto politikos priemonių įgyvendinimą mieste ir numatyti kūno kultūros ir sporto plėtojimo kryptis bei būdus.

10. Sporto taryba atlieka šias funkcijas:

10.1. teikia pasiūlymus dėl kūno kultūros ir sporto programų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais ir kitais teisės aktais, įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje;

10.2. teikia pasiūlymus ir išvadas dėl prioritetinių savivaldybės kūno kultūros ir sporto plėtros kryptių;

10.3. dalyvauja rengiant ir įgyvendinant Savivaldybės strateginio plėtros plano, Kūno kultūros ir sporto bei sporto klubų žaidimų komandų plėtros programas;

10.4. teikia pasiūlymus dėl kūno kultūros ir sporto projektų dalinio finansavimo iš savivaldybės biudžeto lėšų prioritetų;

- 10.5. teikia pasiūlymus dėl Savivaldybės premijų sportininkams ir jų treneriams bei stipendijų skyrimo sportininkams kriterijų ir tvarkos;
- 10.6. teikia pasiūlymus dėl naujų sporto įstaigų steigimo, reorganizavimo ir jų veiklos optimizavimo;
- 10.7. inicijuoja savivaldybės kūno kultūros ir sporto būklės tyrimus, analizuoja jų rezultatus, teikia pasiūlymus dėl padėties gerinimo;
- 10.9. svarsto ir teikia siūlymus Kūno kultūros ir sporto departamentui dėl kūno kultūros ir sporto veiklą reglamentuojančių dokumentų tobulinimo.

III SKYRIUS

SPORTO TARYBOS TEISĖS IR PAREIGOS

11. Sporto taryba turi teisę:
 - 11.1. teisės aktų nustatyta tvarka gauti informaciją iš Kūno kultūros ir sporto skyriaus, savivaldybės biudžetinių sporto mokymo įstaigų, kūno kultūros ir sporto veiklą vykdančių nevyriausybinių organizacijų;
 - 11.2. kviešti į posėdžius Kūno kultūros ir sporto skyriaus, savivaldybės biudžetinių ir viešųjų sporto mokymo įstaigų bei kūno kultūros ir sporto veiklą vykdančių nevyriausybinių organizacijų atstovus;
 - 11.3. kviešti į posėdžius kūno kultūros ir sporto institucijų vadovus ir specialistus, galinčius teikti informaciją ir išvadas svarstomais kūno kultūros ir sporto klausimais;
 - 11.4. teikti siūlymus Kūno kultūros ir sporto departamentui, Savivaldybės tarybos Švietimo, kultūros ir sporto komitetui, Kūno kultūros ir sporto skyriui aktualiais sporto politikos klausimais.
12. Sporto taryba pagal poreikį informuoja visuomenę apie savo veiklą.

IV SKYRIUS

SPORTO TARYBOS SUDĖTIS IR DARBO ORGANIZAVIMAS

13. Sporto tarybą sudaro 10 narių:
 - 13.1. du nariai, pasiūlyti Savivaldybės tarybos Švietimo, kultūros ir sporto komiteto;
 - 13.2. vienas narys, deleguotas Savivaldybės administracijos;
 - 13.3. vienas narys, deleguotas Šiaulių pramonininkų asociacijos;
 - 13.4. vienas narys, deleguotas Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmų;
 - 13.5. vienas narys, deleguotas Kūno kultūros ir sporto skyriaus;
 - 13.6. vienas narys, deleguotas žaidimų sporto šakas kultivuojančių ir sporto mokymo veiklą vykdančių sporto organizacijų;
 - 13.7. vienas narys, deleguotas individualias sporto šakas kultivuojančių ir sporto mokymo veiklą vykdančių sporto organizacijų;
 - 13.8. vienas narys, deleguotas sporto visiems veiklą vykdančių nevyriausybinių sporto organizacijų;
 - 13.9. vienas narys, deleguotas Šiaulių neįgaliųjų sporto organizacijų.
14. Sporto tarybos sudėtis tvirtinama Savivaldybės tarybos sprendimu.
15. Sporto tarybos nario kadencija – 4 metai.
16. Sporto tarybos nario kadencijų skaičius neribojamas.
17. Sporto taryba visų Sporto tarybos narių dauguma renka pirmininką ir pirmininko pavaduotoją.
18. Sporto tarybos pirmininkas, jeigu jo nėra – Sporto tarybos pirmininko pavaduotojas, organizuoja Sporto tarybos darbą, pirmininkauja Sporto tarybos posėdžiams, atsako už jos veiklą, atstovauja jai.
19. Sporto tarybos pirmininku negali būti renkamas Kūno kultūros ir sporto skyriaus atstovas.
20. Sporto tarybos darbo reglamentą tvirtina pati Sporto taryba savo pirmajame posėdyje.

21. Sporto taryba posėdžiauja pagal poreikį, bet ne rečiau kaip du kartus per metus.
22. Sporto tarybos posėdis yra teisėtas, jeigu posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip šeši nariai.
23. Sporto tarybos siūlymai priimami balsuojant dalyvaujančių narių balsų dauguma. Jei balsai pasiskirsto po lygiai, lemia pirmininko balsas.
24. Tais atvejais, kai reikalingas operatyvus Sporto tarybos sprendimas, bet nėra galimybių surengti posėdį, apklausa atliekama elektroniniu būdu. Sporto tarybos nariai savo nuomonę sprendžiamu klausimu pateikia elektroniniu paštu Kūno kultūros ir sporto skyriui.
25. Sporto tarybos posėdžiai yra protokoluojami. Protokolą pasirašo posėdžio pirmininkas ir sekretorius.
26. Sporto tarybos posėdžiams protokoluoti, dokumentacijai tvarkyti Kūno kultūros ir sporto skyrius skiria sekretorių, kuris nėra Sporto tarybos narys.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Sporto taryba nevykdo finansinės veiklos.
 28. Sporto taryba dirba visuomeniniais pagrindais.
 29. Sporto tarybos veiklos nuostatai keičiami ar papildomi Kūno kultūros ir sporto skyriaus teikimu Savivaldybės tarybos sprendimu.
-

